

Pirkanmaan liitto

Tuulienergian mahdollisuudet maakuntakaavassa Pirkanmaalla Osa III - näkyvyysanalyysit

Selvitys

Sisällysluettelo

Tuulienergian mahdollisuudet maakuntakaavassa Pirkanmaalla Osa III - näkyvyysanalyysit.....	1
1 Alkusanat.....	1
Toimeksiannon sisältö	1
2 Lähtökohdat ja käytetyt menetelmät	2
2.1 Lähtöaineistot.....	2
2.2 Paikkatietomenetelmät	3
2.2.1 Näkyvyysanalyysit.....	3
2.3 Maisemavaikutusten arvioinnin menetelmät	3
3 Nykytilanne.....	4
4 Maisemavaikutusten arviointi	6
4.1 Maisemavaikutukset	6
4.2 Näkyvyysanalyysit.....	6
4.2.1 Yhteisvaikutukset.....	8
4.2.2 Maisemavaikutuksia etäisyysvyöhykkeittäin.....	12
4.3 Havainnekuvat	22
5 Yhteenveto	24
6 Liitteet	25
Kohdekortti 1. Tammisperä	26
Kohdekortti 2. Iso Vuorijärvi	28
Kohdekortti 3. Jatkonkangas.....	30
Kohdekortti 4. Lakeisneva.....	33
Kohdekortti 5. Kummunmäki.....	35
Kohdekortti 6. Räntäsalonneva	37
Kohdekortti 7. Tuuraneva	39
Kohdekortti 8. Leppäsenmäki	41
Kohdekortti 9. Isonneva.....	43
Kohdekortti 10. Aitoneva.....	45
Kohdekortti 11. Sammakkolamminneva	47
Kohdekortti 12. Lamminneva	49
Kohdekortti 13. Itä-Aure	51
Kohdekortti 14. Hirvipenä	53
Kohdekortti 15. Unnanneva.....	55

Kohdekortti 16. Housulampi	57
Kohdekortti 17. Horhalanperä	59
Kohdekortti 19. Käärme kallio	62
7 Lähdeluettelo	65

*FCG Finnish Consulting Group Oy ("FCG") on laatinut tämän raportin FCG:n asiakkaan ("Asiakas") toimeksiannon ja ohjeiden mukaisesti. Tämä raportti on laadittu FCG:n ja Asiakkaan välisen sopimuksen ehtojen mukaisesti. **FCG ei ole vastuussa tästä raportista tai sen käytöstä suhteessa mihinkään muuhun tahoon kuin Asiakkaaseen.***

Tämä raportti voi perustua kokonaan tai osaksi kolmansien osapuolten FCG:lle antamiin tietoihin tai julkisiin lähteisiin ja näin ollen tietoihin, joihin FCG:llä ei ole ollut vaikutusmahdollisuuksia. FCG toteaa nimenomaisesti, ettei sillä ole vastuuta sille annettujen virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella.

Kaikki oikeudet (mukaan lukien tekijänoikeudet) tähän raporttiin kuuluvat FCG:lle, tai Asiakkaalle, mikäli niin on sovittu FCG:n ja Asiakkaan välillä. Tätä raporttia tai sen osaa ei saa muokata tai käyttää uudelleen toiseen tarkoitukseen ilman FCG:n kirjallista lupaa.

Tuulienergian mahdollisuudet maakuntakaavassa Pirkanmaalla Osa III - näkyvyysanalyysit

1 Alkusanat

Pirkanmaan nykyisen maakuntakaavan tuulivoima alueet perustuvat vuonna 2012-2015 valmistuneisiin selvityksiin. Voimalakoko ja tekniikka on kuitenkin kehittynyt paljon viime vuosien aikana, joten Pirkanmaan liitto on käynnistänyt uuden selvityksen, jossa määritetään nykyisille ja tulevaisuuden voimaloille sopivia sijainteja. Korkeammat voimalat yltävät parempiin tuuliolosuhteisiin, joten uusia sijainteja voi tulla kysymykseen. Toisaalta korkeammat voimalat vaativat enemmän tilaa ympärilleen, jolloin jokin aiemmin tunnistettu alue saattaa olla liian pieni seudullisen kokoluokan tuulivoimatuotannolle. Myös maankäytön ja mahdollisten esteiden (kuten tutkat ja suojaetäisyydet) osalta on tullut joitain muutoksia, jotka otetaan huomioon.

Nyt tehtävässä ympäristöministeriön rahoittamassa kolmivaiheisessa hankekokonaisuudessa on laadittu tekninen sijaintiselvitys, jossa on tunnistettu teknisesti seudulliseen tuulivoimatuotantoon soveltuvat alueet. Lisäksi on laadittu lisämuistio lentoesterajoitusten vaikutuksista analyysissä tunnistetuille potentiaalisille tuulienergiatuotannon alueille. Tarkastelu teknisesti toteutuskelpoisten alueiden yhteensovittamiseksi muihin maankäytön tavoitteisiin on parhaillaan käynnissä ja alueet, jotka erityisesti ovat tarpeen tutkia myös maisemavaikutustensa osalta, on määritetty. Saatu materiaali toimii pohjana maakuntakaavoitustyölle, jonka yhteydessä tullaan käymään myös virallinen vuorovaikutusprosessi. Hankekokonaisuuden osasta III eli näkyvyysanalyyseista ja maisemavaikutusten arvioinnista vastaa FCG Finnish Consulting Group.

Toimeksiannon sisältö

Työn tavoitteena on ollut laatia näkyvyysanalyysi maisemavaikutuksiltaan keskeisistä tuulivoimatuotannolle soveltuvista alueista. Tämän lisäksi on laadittu havainnekuvia näkyvyysanalyysimallinnuksen tulosten perusteella. Analyysi on toteutettu 300 metrin kokonaisvoimalakorkeudella. Analysoitavia alueita on 18 kappaletta. Havainnekuvia on laadittu kahdeksasta katselupisteestä siten, että kolmesta kuvapistestä havainnollistetaan näkyvyyttä useamman tuulivoima-alueen suuntaan. Kuvasoitteita on laadittu yhteensä 13 kpl. Kuvapistet on valittu siten, että kuvauspaikka sijoittuu Museoviraston määrittelemään merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön tai valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, maakunnallisesti merkittävälle maisema-alueelle tai taajamalle.

Valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita koskeva päätös velvoittaa kehittämään ja tukemaan valittujen alueiden maisemanhoitoa sekä huomioimaan näiden alueiden maisema-arvojen säilyttäminen maakuntakaavoissa. Osa kuvauspisteistä on valittu siten, että kuvassa näkyy joku edellä mainituista kohteista, ja havainnekuvasa esitetään miten tuulivoima-alueet asettuvat tämän maiseman taustaksi. Jokaisesta tuulivoima-alueesta laadittiin kohdekortti, joka kuvaa yksityiskohtaisesti kyseisen tuulivoima-alueen maisemavaikutukset sen yhteydessä. Lisäksi raportissa on osio, jossa esitellään useiden tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksia maiseman arvoalueille. Maisemavaikutusten arvioinnin kokonaisuuden muodostavat edellä mainitut näkyvyysanalyysikartat, kuvasoitteet ja sanalliset luonnehdinnat.

Parkanossa tunnistettuja alueita ei ole mukana tässä selvityksessä, koska kaupunki toteuttaa omaa ympäristöministeriön rahoittamaa hanketta maisemavaikutuksista.

2 Lähtökohdat ja käytetyt menetelmät

Vaikutustenarviointi on laadittu perustuen olemassa oleviin tutkimuksiin ja selvityksiin, hankkeen aikana tuotettuun aineistoon, hankkeen alueen maakuntakaavaan ja näiden sisältöön sekä kokeneen työryhmän asiantuntijuuteen sekä kokemuksiin useiden tuulivoimapuistojen YVA- ja kaavoitusprosesseista ympäri Suomen. Vaikutustenarvioinnin yhteydessä on huomioitu vaikutustyyppien luonteen mukaisesti millä tavoin tarkemman suunnittelun yhteydessä on mahdollista yhteensovittaa muun muassa arvokohteita ja tuulivoimaa. Vaikutustenarvioinnit on laadittu käyttäen 300 metriä tuulivoimaloiden kokonaiskorkeutena ja 200 metriä tuulivoimaloiden napakorkeutena.

Tuulivoimaloista syntyy vaikutuksia rakentamisen aikana, käytön aikana sekä purkamisen yhteydessä. Tässä työssä keskitytään siihen, millä tavoin alue soveltuu tuulivoimalle ja mitkä sen merkittävät vaikutukset olisivat. Näin ollen tärkeimmässä roolissa ovat käytön aikaiset vaikutukset. Yleisellä tasolla huomioidaan mahdolliset rakentamisesta tai purkamisesta johtuvat vaikutukset.

Koska kyseessä on erityisesti yleispiirteistä alueidenkäytön suunnitelmaa palveleva selvitys, on tässä pyritty tunnistamaan voimaloiden vaikutuksia maisemaan sellaisilla sijainneilla, jotka ovat lähtökohteisesti maakunnan tasolla erityisen herkkiä maisemassa tapahtuville muutoksille. Tällaisia ovat muun muassa maakuntakaavoissa esitettävät arvokkaat maisema- ja kulttuurimaisema- sekä rakennettujen kulttuuriympäristöjen alueet ja kohteet. Mahdollisten voimaloiden todellinen näkyminen ja vaikutus maisemassa tarkentuu, kun niiden lopullinen määrä ja tarkka sijainti tullaan määrittämään alemmilla kaavatasoilla, eli useimmiten tuulienergiahanketta varten laadittavan osayleiskaavan selvitysten ja vaikutusarvion perusteella.

Käytön aikaiset vaikutukset

Tuulivoimahankkeiden keskeisimpiä ympäristövaikutuksia ovat tyyppillisesti maisemaan kohdistuvat visuaaliset vaikutukset. Sähkönsiirron osalta vaikutuksia aiheuttavat keskijännitekaapelien (20 kV) asentamista varten tehtävät kaivantolinjaukset sekä 110 kV ilmajohtojen rakentamista varten raivatavat maastokäytävät, joilla voi olla vaikutusta sähkönsiirtoreittien luontoarvoihin ja maisemaan, lähinnä kaapelin asennusvaiheessa sekä ilmajohtojen elinkaaren aikana. Sähkönsiirron vaikutuksia ei ole tutkittu tämän selvityksen yhteydessä.

Vaikutusalueiden rajaus ja merkittävyys

Vaikutusalueella tarkoitetaan aluetta, jolle hankkeen ympäristövaikutusten voidaan perustellusti katsoa ulottuvan. Tarkastelualue pyritään määrittelemään niin suureksi, ettei merkittäviä ympäristövaikutuksia voida olettaa ilmenevän alueen ulkopuolella. Vaikutusalueen laajuus riippuu tarkasteltavan kohteen ominaisuuksista. Jotkut vaikutukset rajoittuvat tuulivoima-alueelle tai voimajohtoreitin alueelle, kuten esimerkiksi rakentamistoimenpiteet. Jotkut vaikutukset levittäytyvät hyvin laajalle alueelle, kuten esimerkiksi tuulivoimaloiden maisemavaikutukset.

Arvioinnissa kunkin vaikutuksen luonne ja merkittävyys määritellään Ympäristöministeriön toimesta laaditussa *Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa* (Ympäristöministeriö, 2016) -arviointioppaan avulla kehitettyjen kriteerien perusteella.

2.1 Lähtöaineistot

- Lähtöaineistona selvityksessä on käytetty arvioitavia tuulivoimaloiden alueita (18 kpl) ja valtakunnallisesti arvokkaita kulttuurihistoriallisia kohteita ja maisemia ja maakunnallisesti arvokkaita kulttuurihistoriallisia kohteita ja maisemia. Selvityksessä hyödynnettiin seuraavia

maakuntakaavan paikkatietoaineistoja: Maakuntakaavojen maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (MKY)

- Museoviraston valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY), SYKE:n valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, Corine
- Maanmittauslaitoksen maastotietokanta ja maastomalli
- Maanmittauslaitoksen peruskartta

2.2 Paikkatietomenetelmät

2.2.1 Näkyvyysanalyysit

Hankkeen vaikutuksia maisemaan selvitettiin näkyvyysanalyysillä (ZVI, Esrin ArcMap –ohjelmalla), josta ilmenee, kuinka laajalle alueelle tuulivoimalaitokset tulisivat näkymään ja mistä pisteistä. Näkyvyystarkastelu perustuu maastonmuotoihin (Maanmittauslaitoksen korkeusmalli) sekä puiden ja rakennuksien korkeuteen. Laskentamallin puuston korkeus (20 m) ja sijainti perustuvat Corine Land Cover 2018 -aineistoon. Tuulivoimaloiden sijoittelu mallinnettiin teoreettisen 800 x 800 m verkon avulla.

Vaikutusten arvioinnissa käytettiin Ympäristöministeriön oppaan (Ympäristöministeriö, 2016) toteamukseen perustuen seuraavia etäisyysvyöhykkeitä ja vaikutuksia:

”lähialue”, etäisyys tuulivoimaloista noin 0–7 kilometriä,

”välialue”, etäisyys tuulivoimaloista noin 7–14 kilometriä,

”kaukoalue”, etäisyys tuulivoimaloista noin 14–25 kilometriä,

”teoreettinen maksiminäkyvyysalue”, etäisyys tuulivoimaloista 25–30 kilometriä.

Ympäristöministeriön oppaasta poiketen lähialueen ja välialueen etäisyysvyöhykkeisiin lisättiin kaksi kilometriä. Ympäristöministeriön oppaassa mainittua ”välitöntä vaikutusalueetta” (etäisyys tuulivoimaloista noin 0–200 metriä) ei ole tässä työssä tutkittu erikseen, koska näin tarkkaa analyysia ei katsottu maakuntatason selvitykseen sopivaksi. Välitön vaikutusalue on kuitenkin huomioitu osana lähialuetta koskevia tarkasteluja.

2.3 Maisemavaikutusten arvioinnin menetelmät

Tuulivoimalaitosten korkeuden vuoksi niiden visuaalinen vaikutus ulottuu hankkeen käytön aikana laajalle alueelle. Maisemavaikutusten suuruus riippuu muun muassa siitä, miten laajasti tuulivoimalueen ja voimajohdon rakenteet hallitsevat maisemakuvaa tai miten merkittäviä yksittäiset elementit ovat. Vaikutus on myös merkittävämpi, jos maisema on arvokas tai herkkä rakentamiselle. Vaikutuksen laajuuteen vaikuttaa osaltaan muun muassa voimalaitosten lukumäärä sekä maisematilan ominaisuudet, kuten maaston, kasvillisuuden ja rakennusten aiheuttama katvevaikutus.

Maisemavaikutusten arvioinnissa huomioitiin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kohteet, lisäksi arvioinnissa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan myös paikalliset kulttuuriympäristö- ja maisemainventoinnit. Arvioitaessa tuulivoima-alueen maisemavaikutuksia ja niiden merkittävyyttä huomioitiin muun muassa kuinka paljon uusi tuulivoima-alue muuttaa alueen nykyistä luonnetta ja kuinka paljon se vaikuttaa maisemaan niin sanotuissa herkissä kohteissa (esim. asutus, virkistysalue, kulttuuriympäristö, tärkeä näkymä). Aluekohtaisen tarkastelun lisäksi työssä tehtiin myös yhteisvaikutusten arviointi (myös ZVI analyysin avulla), jonka avulla voidaan päätellä, mitkä alueista ovat

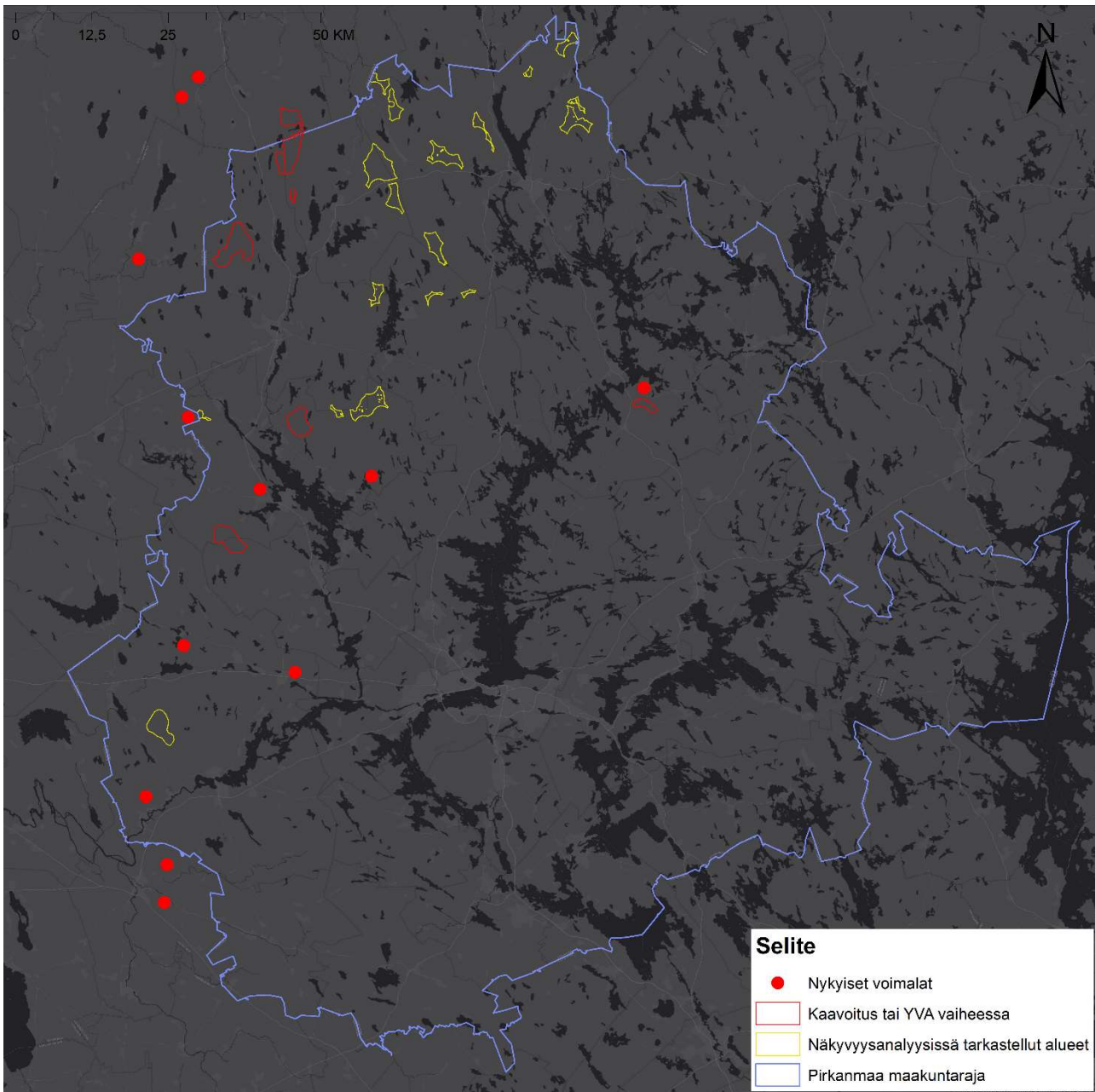
maisemaan kohdistuvien yhteisvaikutusten kannalta merkittävimpiä ja millaisia vaikutukset ovat. Pirkanmaan maakunnan ulkopuolella (12 kilometrin etäisyydellä) olevat arvoalueet otettiin huomioon yhteisvaikutusten arvioinnissa.

Tuulivoimaloiden rakentamisen vaikutukset liittyvät olennaisesti niiden aiheuttamiin näkyviin muutoksiin kulttuuriympäristössä. Tuulivoimaloiden rakentaminen voi olla esteettinen haitta rikkomalla eheitä tai yhtenäisiä kulttuurihistoriallisia miljöitä tai aiheuttamalla häiriön yksittäisen kohteen läheisyyteen. Tuulivoimala voi myös aiheuttaa esteen kulttuurihistoriallisen kohteen tarkasteluun. Arvokaisiin kulttuuriympäristöihin kohdistuvien vaikutusten arviointia varten kartoitettiin tuulivoimaloiden vaikutuspiirissä sijaitsevat tunnetut kulttuurihistorialliset arvoalueet ja –kohteet. Muutosten merkittävyyttä arvioitiin tarkastelemalla arvoympäristöjen esteettisen laadun mahdollista heikkenemistä.

Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt selvitettiin museoviraston internetsivustolta (Museovirasto, 2009) ja maakunnallisesti arvokkaat alueet maakuntakaavoista (Pirkanmaan liitto, 2017) (Satakuntaliitto, 2019) (Keski-Suomen Liitto, 2020) (Etelä-Pohjanmaan liitto). Kiinteät muinaisjäännekseltä selvitettiin museoviraston muinaisjäännekserekisteristä. Kiinteät muinaisjäännekseltä on Suomessa rauhoitettu muinaismuistolailalla (295/1963).

3 Nykytilanne

Hyötytuuliyhdistyksen tuulivoimakartan (Suomen Tuulivoimayhdistys, 2022) mukaan Pirkanmaalta löytyy viisi toiminnassa olevaa yksittäistä tuulivoimalaa. Ne sijaitsevat Ruovedellä (valmistunut 2013), Ikaalisissa Aljonvuorella (valmistunut 2012) ja Teiharjussa (valmistunut 2011) sekä Sastamalan Koppelossa (valmistunut 2004) ja Marjamäenvuorella (valmistunut 2005), ja ovat teholtaan 0,25–1 MW. Näiden lisäksi Urjalan-Humppilan alueelle on rakentunut kuuden voimalan tuulipuisto, josta kolme voimalaa sijoittuu Pirkanmaan puolella Urjalaan. Sastamalan Suodenniemelle rakentuu kolmen voimalan kokonaisuus kevään 2022 aikana ja Punkalaitumelle on laadittu Isosuolle kuuden voimalan mahdollistava osayleiskaava ja Arkkuinsuolle kolmen voimalan osayleiskaava. Lisäksi Luoteis- ja Pohjois-Pirkanmaalla on käynnissä ja esiselvitysvaiheessa lukuisia hankkeita.

Kuva 1 Tuotannossa olevat tuulivoima-alueet Pirkanmaalla, ja lähellä maakuntarajaa sijaitsevia tuulivoima-alueita Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan puolella. Lähde: Suomen Tuulivoimayhdistyksen tuulivoimakartta (katsottu 14.4.2022) (Suomen Tuulivoimayhdistys, 2022). Kartassa [2021 laaditun teknisen sijaintiselvityksen tuottamat] tuulivoima-alueet on merkitty keltaisella, olemassa olevat tuotantoalueet punaisilla pisteillä ja maakuntaraja sinisellä viivalla. Punaisella reunaviivalla merkityt alueet ovat vuonna 2022 kaava- tai YVA-vaiheessa olevia tuulivoima-alueita. Kartassa tuulivoima-alueet on merkitty keltaisella, olemassa olevat tuotantoalueet punaisilla pisteillä ja maakuntaraja sinisellä viivalla. Punaisella reunaviivalla merkityt alueet ovat vuonna 2022 kaava- tai YVA-vaiheessa olevia tuulivoima-alueita.

4 Maisemavaikutusten arviointi

4.1 Maisemavaikutukset

Maisemavaikutusten arvioinnissa tarkastellaan aluksi sitä, kuinka potentiaalisille tuulivoima-alueille sijoitetut voimalat näkyvät ympäristöönsä. Näkyvyysanalyysissa selvitetään, näkykö voimaloita paljon vai vähän ja millä etäisyydellä näkyvät voimalat ovat tarkasteltavasta kohteesta. Tekninen tarkastelu on kuitenkin vain yksi maisemavaikutusten arvioinnin näkökulma. Voimaloiden hallitsevuus maisemakuvassa riippuu myös maiseman luonteesta ja siitä, minkälaisia muita elementtejä maisemakuvaan kuuluu.

Arvioitaessa tuulivoimalaitoksen maisemavaikutuksia ja niiden merkittävyyttä huomioidaan mm. kuinka paljon uusi tuulivoimalaitos muuttaa alueen nykyistä luonnetta ja kuinka paljon uusi tuulivoimalaitos vaikuttaa maisemaan ns. herkissä kohteissa (esim. asutus, virkistysalue, kulttuuriympäristö, tärkeä näkymä). Maisemavaikutukset ovat erilaisia eri vuoden- ja vuorokaudenaikoina, sillä tuulivoimaloiden lentoestevalot aiheuttavat muutoksia maiseman luonteeseen pimeällä ja lehdet sekä lumi vaikuttavat merkittävästi sekä näkyvyyteen että maiseman yleisilmeeseen.

Itse tuulivoimaloiden lisäksi myös sähkönsiirtoa varten rakennettava infrastruktuuri aiheuttaa maiseman rakenteen, luonteen ja laadun muutoksia. Muutoksia syntyy, kun kaapelilinjaa rakennetaan ja puustoa poistetaan kaivuulinjan tai ilmajohtoreitin tieltä. Maisemavaikutus on riippuvainen maakaapeleiden ja ilmajohtojen reitin linjauksesta, ja sähköasemien sijoituspaikoista.

Tuulivoimaloiden rakentaminen voi olla esteettinen haitta, mikäli rakennelmat rikkovat eheitä tai yhtenäisiä kulttuurihistoriallisia maisemia. Rakennelmat voivat aiheuttaa häiriön myös yksittäisen kohteen läheisyyteen. Tuulivoimaloita sijoiteltaessa pyritään välttämään sitä, että rakennelmat aiheuttavat esteen kulttuurihistoriallisen kohteen tarkasteluun.

Arvokkaihin kulttuuriympäristöihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin osana tarkastellaan tuulivoimaloiden vaikutuksia tuotantoalueiden lähellä sijaitseviin tunnettuihin kulttuurihistoriallisiin arvoalueisiin ja -kohteisiin. Näitä ovat Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt (Museovirasto), valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus SYKE, 2021) ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (maakuntaliitto ja maakuntakaava). Kohdekorteissa tarkastellaan myös kiinteät muinaisjäännökset (Museoviraston muinaisjäännosrekisteri). Kiinteät muinaisjäännökset on Suomessa rauhoitettu muinaismuistolailalla (295/1963).

4.2 Näkyvyysanalyysit

Tuulivoimalaitosten korkeuden vuoksi niiden visuaalinen vaikutus ulottuu käytön aikana laajalle alueelle. Maisemavaikutusten suuruus riippuu mm. siitä, miten laajasti tuulivoimalaitosten ja voimajohtojen rakenteet hallitsevat maisemakuvaa tai miten merkittäviä yksittäiset elementit ovat. Vaikutus on merkittävämpi, jos maisema on arvokas tai herkkä rakentamiselle. Vaikutuksen laajuuteen vaikuttaa osaltaan mm. voimalaitosten lukumäärä sekä maisematilan ominaisuudet, kuten maaston, kasvillisuuden ja rakennusten aiheuttama katvevaikutus. Hankkeen vaikutuksia maisemaan selvitetään näkyvyysanalyysillä, josta ilmenee, kuinka laajalle alueelle tuulivoimalaitokset tulisivat näkymään ja mistä pisteistä. Näkyvyystarkastelu perustuu maastonmuotoihin sekä puiden ja rakennuksien korkeuteen. Metsäalueiden puunkorkeudet arvioidaan Corine Land Cover 2018 -aineiston perusteella.

Voimaloiden korkeudesta huolimatta niiden havaittavuus lähialueella saattaa olla varsin heikko, ellei voimaloiden ja tarkastelupisteen välille jää riittävän laajaa avointa aluetta. Tällaisia avoimia maisematiloja muodostavat muun muassa peltoaukiot, avosuot ja laajat vesistöt. Toisaalta melko vähäisenkin pihapuusto ja sopivasti sijoittuneet rakennukset voivat vähentää merkittävästi voimaloiden havaittavuutta ja hallitsevuutta maisemassa.

Toiminnan loputtua voimalatornit häviävät maisemasta. Hankkeen maakaapelit voidaan poistaa ja kierrättää tai jättää maahan. Tarpeettomaksi jääneet sähköasemat poistetaan. Tuulivoimaloiden perustukset jäävät paikoilleen ja maisemoidaan tarvittaessa. Kaukomaiseman kannalta perustuksilla ei ole merkitystä. Ne sijoittuvat pääsääntöisesti suljettuun maisematilaan metsämaastoon, joten maisemallinen haittavaikutus jää vähäiseksi.

Ympäristöministeriön oppaassa (Weckman, 2006) on todettu tuulivoimaloiden näkymisestä seuraavaa: "Yleistäen voidaan todeta, että selkeällä ja kuivalla säällä tuulivoimaloista erottaa paljaalla silmällä 5–10 kilometrin säteellä roottorin lavat, joiden näkyvyyttä pyörimisliike vielä korostaa. 15–20 kilometrin säteellä lapoja ei voi enää havaita paljaalla silmällä. Torni erottuu ihanteellisissa oloissa 20–30 kilometrin päähän. Utuisella ja aurinkoisella säällä pyörivien roottorien lavoista heijastuvat pienet valonsäteet. Tämä niin sanottu "vilkkumisefekti" korostaa tuulivoimaloiden näkyvyyttä." (Weckman 2006)

Vaikutusten arvioinnissa käytetään Ympäristöministeriön oppaan toteamukseen perustuen seuraavia etäisyysvyöhykkeitä.

- "lähialue", etäisyys tuulivoimaloista noin 0–7 kilometriä,
- "välialue", etäisyys tuulivoimaloista noin 7–14 kilometriä,
- "kaukoalue", etäisyys tuulivoimaloista noin 14–25 kilometriä,
- "teoreettinen maksiminäkyvyysalue", etäisyys tuulivoimaloista 25–30 kilometriä

Ympäristöministeriön oppaasta poiketen lähialueen ja välialueen etäisyysvyöhykkeisiin lisättiin kaksi kilometriä (5 → 7 km ja 12 → 14 km, yllä esitettyinä muokatut vyöhykkeet). Perustelemme etäisyysvyöhykkeiden laajentamista viime vuosien aikana voimakkaasti kasvaneella voimalakorkeudella. Teknologian kehitys viittaa siihen, että voimaloiden korkeus jatkaa edelleen kasvuaan. Korkeammat ja jyrkemmät rakenteet näkyvät maisemassa aikaisempaa pidemmälle.

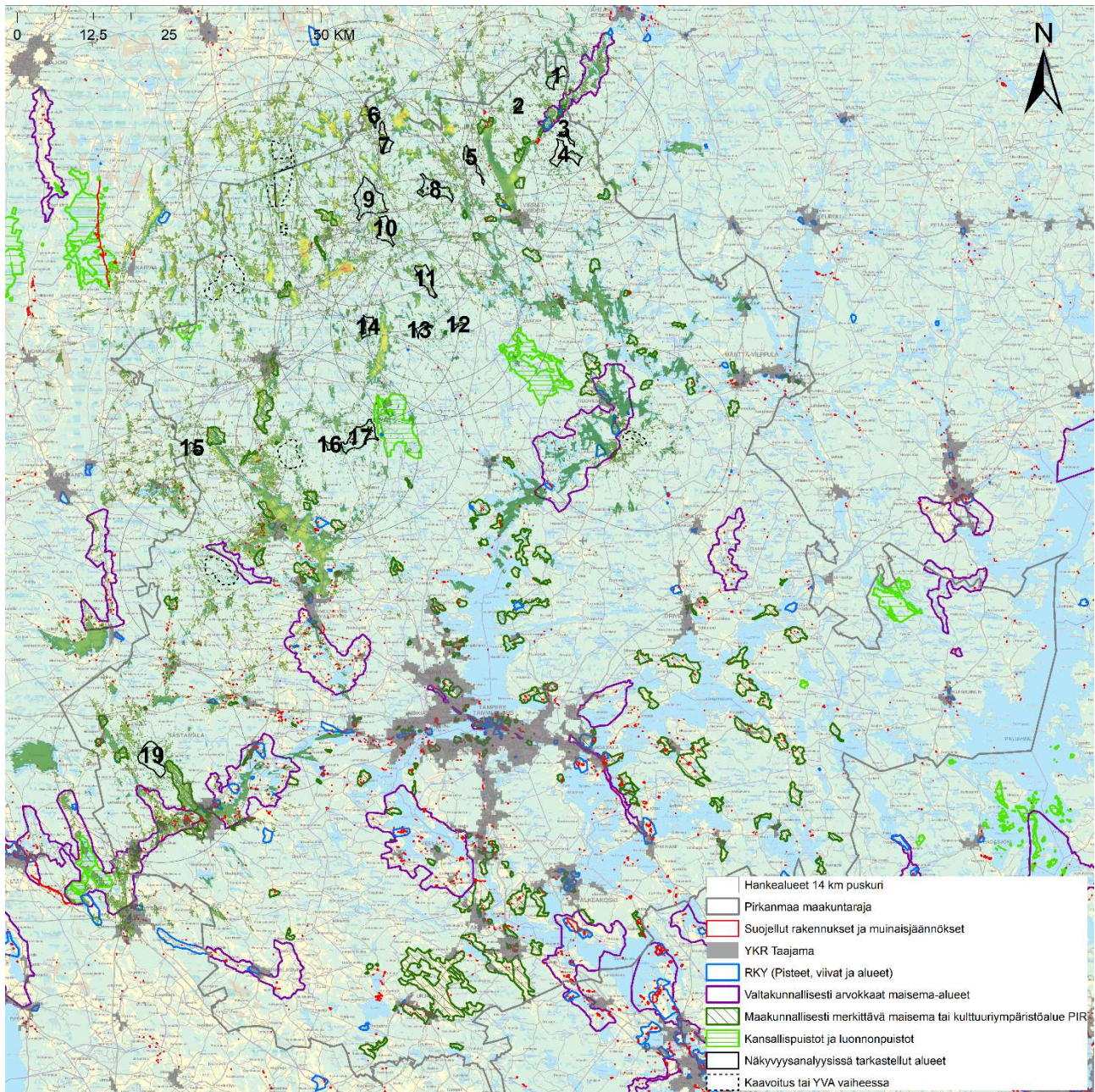
Vaikutusten arvioinnissa on painotettu lähialuetta (0–7 kilometriä) ja välialuetta (7–14 kilometriä). Lähialueeseen sisältyy voimaloiden dominanssivyöhyke noin 0–2 km, jonka alueella voimalat näkyessään dominoivat maisemaa. Tätä välitöntä vaikutusalueetta ei ole tässä työssä tutkittu erikseen, koska näin tarkkaa analyysia ei katsottu maakuntatason selvityksessä tarpeelliseksi. 10–14 kilometrin etäisyydellä ja sitä kauempana, tuulivoimalat näyttävät pieniltä ja voimalan hahmottaminen on vaikeaa maiseman muista elementeistä johtuen. Kaukoaluetta (14–25 kilometriä) on tarkasteltu hieman yleispiirteisemmällä tasolla. Hyvissä sääolosuhteissa tuulivoimaloiden tornit voitaneen erottaa jopa 20–30 kilometrin etäisyydeltä, mutta tällöin ne sulautuvat osaksi suurmaisemaa. Kaukomaisemassa voimalat tai niiden osat ovat havaittavissa maisemassa horisontin ja puuston latvuston yläpuolella, mutta voimalat eivät alista maiseman etualalla olevia elementtejä. Teoreettisen maksiminäkyvyysalueen (25–30 kilometriä) osalta on tehty hyvin yleispiirteinen tarkastelu.

4.2.1 Yhteisvaikutukset

”Yhteisvaikutusten arvioinnin tavoitteena on saada käsitys tietyille alueelle sijoittuvien eri tuulivoima-alueiden tai muiden maisemaan vaikuttavien hankkeiden vaikutuksista.” (Ympäristöministeriö, 2016) Yhteisvaikutusten arvioinnissa tarkastellaan mille alueille Pirkanmaalla kohdistuu eniten vaikutuksia (ns. ”hot spot”-alueita). Yhteisvaikutusten arvioinnissa tarkastellaan lisäksi tuulivoima-alueiden hallitsevuutta yleisesti ja vaikutuksia suhteessa merkittäviin avoimiin maisematiloihin ja arvoalueisiin.

Tarkasteltujen Pirkanmaan potentiaalisten ja osin toteutuneiden tuulivoima-alueiden yhteisvaikutusten arviointi perustuu siihen oletukseen, että kaikki tarkastelun kohteena olevat hankkeet toteutuvat. Yhden tai useamman tuulivoima-alueen poistaminen, alueen rajan muuttaminen tai voimalakorkeuden tai määrän muuttaminen vaikuttaa tuloksiin. Yhteisvaikutusten analyysia onkin suositeltava päivittää säännöllisesti tuoreimpaan tilannetietoon perustuen.

Yhteisvaikutusten arvioinnissa on tämän selvityksen näkyvyysanalyysien lisäksi hyödynnetty Parkanon kunnan teettämää selvitystä (*Parkanon kaupunki, FCG, 2022*) ja sen näkyvyysanalyysien tuloksia ja muu hankealueista saatavilla olevaa tietoa.

Kuva 2. Tuulivoima-alueiden näkyvyys ja maisemallisesti arvokkaat kohteet sekä kulttuuriympäristöt. (Pohjakartta: Maanmittauslaitos 2021)

Yleisesti voidaan todeta, että merkittävät yhteisvaikutukset syntyvät siellä missä on eniten tuulivoima-alueita eli Pirkanmaan pohjois- ja luoteisosissa Parkanon, Kihniön, Virtojen alueella sekä Ylöjärven ja Ruoveden pohjoispuolella (mm. Toisveden selkääalueet ja näkymät kylämaisemiin). Näsijärven osalta Murolen eteläpuoleiset pääselät sijaitsevat niin kaukana tuulivoima-alueista, etäisyys lähimpiin voimaloihin on yli 25 km, että Näsijärven eteläisten pääselkien osalta tuulivoimatuotannon

maisemavaikutuksia voidaan pitää olemattomina. Seuraavassa merkittävimpiä yhteisvaikutuksia kuvataan kunnittain.

Tämän selvityksen yhteydessä tutkittujen tuulivoima-alueiden merkittävät yhteisvaikutukset on raportoitu alla. Muut yhteisvaikutukset alle listattujen kuntien alueisiin ovat vähäisiä tai olemattomia.

Virrat

Virroilla yhteisvaikutuksia syntyy erityisesti Ähtärin reitin valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella, ja muissa Virtain alueella sijaitsevilla arvokohteissa. Ähtärin reitin osalta eniten yhteisvaikutuksia syntyy Pirkanmaan maakunnan puolella, mutta jonkin verran yhteisvaikutuksia on myös Etelä-Pohjanmaalla. Alueella on monin paikoin avoimia maisemia, joita aikaansaavat pellot ja järvet. Neljä tuulivoima-aluetta sijaitse sekä Ähtärin reitin alueen pohjois- että eteläpuolella. Voimalat ovat havaittavissa molemmista ilmansuunnista. Merkittävimpiä yhteisvaikutuksia voi muodostua alueella, joka sijaitsee neljän eri tuulivoima-alueen lähialueella missä on paljon arvoja, esimerkiksi Soininkylän ja Killinkosken alueella sekä Metterinjärven ja Kahilanjärven lähialueilla. Pirkanmaalla maisemavaikutukset ovat merkittävimmät Virroilla yhtäältä maiseman herkkyyden ja toisaalta tuulivoimaloiden läheisyyden takia.

Virroilla yhteisvaikutuksia syntyy myös järvien ranta-alueilla ja niiden ympäristössä sijaitseville arvoalueille sekä asutus- ja loma-asutusalueille. Toisjärven ja sen rannalla sijaitseviin maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuurimaisemiin (Ikkalan, Ilomäen, Liedenpohjan, Herrasen ja Lahdenkylän kulttuuri-maisemat) kohdistuu yhteisvaikutuksia. Toisvesi sijaitsee neljän eri tuulivoima-alueen lähialueella.

Virroilla sijaitsevaan Näsijärven vesistöön kuuluvaan Vaskiveden maisema-alueeseen (mam) syntyy yhteisvaikutuksia erityisesti lännen mutta myös luoteen ja koillisen suunnasta. Vaskiveden eri osiin ja kohdistuu visuaalista vaikutusta viiden tuulivoima-alueen välialueelta. Erityisesti vesistön selkälueille syntyy näkyvyyttä. Myös Havanganjärven itärannoille sekä Havanganjärven ja Vaskiveden väliselle maakannakselle kohdistuu näkyvyyttä. Voimalat näkyvät alueella paikoin myös kantatielle 66.

Virtain keskustassa on osin yhteisvaikutusalueita. Keskustan alue ei kuulu tuulivoima-alueiden lähialueille. Virtain keskusta on muutamien tuulivoima-alueiden väli- ja kaukovaikutusalueella.

Virtain ja Kihniön rajalla on useita avoimia maisemia, käytännössä suoalueita ja vanhoja turvetuotantoalueita, jossa ei ole erityistä valtakunnallisia arvoja, mutta joihin kohdistuu merkittäviä yhteisvaikutuksia. Tällaisia suoalueita ovat Pahkaneva, Pihtineva, Isoneva, Sammakkolamminneva, Isonärhinneva ja Isoneva. Myös hieman kauempana kuntarajasta Toisveden suuntaan Virtain puolella sijaitsevaan Äijännevan entiseen turvetuotantoalueeseen kohdistuu yhteisvaikutuksia.

Kurjenkylän alue, (jossa on näkyvyysanalyysin osalta tehty kuvasovite kuvasuunnitelmasta 8) kohdistuu yhteisvaikutuksia kolmelta tuulivoima-alueelta. Samaten Kurjenjärvelle kohdistuu yhteisvaikutuksia.

Pirkanmaan ja osin Etelä-Pohjanmaan puolella sijaitsevalle Seinäjärvelle kohdistuu yhteisvaikutuksia lännestä, etelästä ja idästä.

Kihniö

Kihniön kuntakeskuksen lähellä sijaitsevaan Korhoskylän maakunnallisesti arvokaaseen kulttuurimaisema-alueeseen ja sitä ympäröiville peltoalueille ja järville (Kankarinjärvi ja Nerkoonjärvi) kohdistuu yhteisvaikutuksia kaikista ilmansuunnista. Korhoskylä ja Nerkoonjärvi sijaitsevat osin useamman (sekä Kihniön että Parkanon) tuulivoima-alueen lähialueilla. Myös Kankarinjärvelle, sen länsirannoille ja länsipuolella sijaitseville peltoalueille, syntyy näkyvyyttä.

Parkanon tuulivoima-alueet tuottavat yhteisvaikutuksia yllä mainituille alueille Kihniön kunnassa lännen ja lounaan suunnista. Näkyvyysalueita on mm. Kihniön keskustassa, Korhosjärven itärannoilla, mutta vähemmän Korhoskylässä (molemmat kuuluvat Korhoskylän kulttuurimaisemaan). Kankarinjärvi ja Nerכוןjärvi sijaitsevat myös Parkanon tuulivoima-alueiden lähi- tai välialueilla. Eri alueiden tuulivoimat näkyvät järvien eri rannoilta. Vesialueilta yhteisvaikutusten syntyminen eri ilmansuunnissa sijaitseville tuulivoimaloille on todennäköinen. Samalla seudulla sijaitseva Myllykylän ja Tarsian kulttuurimaisema on suhteellisen hyvin maaston ja kasvillisuuden suojaama. Vaikutukset kulttuurimaisemaan jäävät tuulivoima-alueiden määrästä huolimatta kohtalaisiksi.

Parkano

Parkanossa sijaitsevien kaavoitusvaiheessa tai ympäristövaikutusten arviointiprosessissa olevien tuulivoima-alueiden osalta ei ole tämän selvityksen osana tehty näkyvyysanalyysia. Parkanoa koskevat maisemavaikutusten luonnehdinnat perustuvat Parkanon alueella laadittuun erilliselvitykseen (*Parkanon kaupunki, FCG, 2022*). Parkanon selvityksen yhteydessä Parkanon alueelta on laadittu näkymäalueanalyysi, joka pitää sisällään kaikki kahdeksan potentiaalista tuulivoima-aluetta.

Parkanon yhteisvaikutuksia syntyy vähemmän, koska Parkanossa on paljon metsäisiä alueita. Metsät peittävät tuulivoima-alueiden näkyvyyttä. Parkanossa ei ole valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita.

Näkyvyyttä sekä Parkanon että Kihniön tuulivoimaloihin syntyy Linnankylän kulttuurimaisemaan ja Linnanjärvelle, osin myös lähellä olevan Kuivasjärven länsipuolelle ja osin Pihlajankylän peltoalueille.

Aurejärvelle, joka sijaitsee Parkanon ja Ylöjärven rajalla, kohdistuu yhteisvaikutuksia lännen, idän ja koillisen suunnista. Parkanon tuulivoima-alueet ja Kihniön tuulivoima-alueet tuottavat keskinäisiä yhteisvaikutuksia muun muassa yllä mainituille alueille Parkanon kunnassa.

Parkanon keskustaan ja keskustan ympäristön arvokohteisiin, mm. Parkanon kirkon ympäristö ja vanha raitti (MKY) ja Viinikanojan kulttuurimaisema sekä Alaskylän kulttuurimaisemaan, kohdistuu yhteisvaikutuksia erityisesti Parkanon tuulivoima-alueilta. Lisäksi Ikaalisten tuulivoima-alueista muodostuu yhteisvaikutuksia edellä mainituille alueille.

Ikaalinen ja Hämeenkyrö

Hämeenkyrön ja Ikaalisten vireillä olevat hankkeet sisällytettiin yhteisvaikutusten arviointeihin Osallistumis- ja arviointisuunnitelma-aineistoon perustuen. Tuulivoima-alueet vaikuttavat Ikaalisten ja Hämeenkyrön alueen maisemakuvaan muun muassa Kelminselän ja Kyrösjärven kulttuurimaisemien avariin peltomaisemiin. Pienemissä arvokohteissa kuten Kartun tai Luhalahden sekä Juhtimäen kulttuurimaisema-alueilla vaikutukset ovat paikallisempia. Tuulivoimaloita tulee monin paikoin näkyviin kolmostien varrella sekä Ikaalisissa että Parkanossa.

Yhteisvaikutuksia syntyy maakunnallisesti arvokkaaseen Kovelahden, Poltinjoen sekä Kallionkielen -Tevaniemen -Riitalan kulttuurimaisemiin, mutta siihen vaikuttavat tuulivoima-alueet ovat aika pienet. Hieman suuremmat alueet sijaitsevat kauempana, joten merkittäviä maisemavaikutuksia ei synny.

Kyrösjärven kohdistuu vaikutuksia koillisen, luoteen ja lounaan suunnista.

Jämijärven kunnassa, Satakunnan maakunnassa on vuonna 2017 valmistunut tuulivoimapuisto, jossa on yhdeksän voimalaa. Tuulivoimapuisto sijaitsee välittömästi Pirkanmaan tuulivoima-alueen, Unnannevan (tuulivoima-alue 15), vieressä. Uusien tuulivoimaloiden lisäämistä Unnannevan alueelle

(arvioitu määrä 1kpl) ei aiheuttaisi huomattavia muutoksia maisemavaikutusten osalta Ikaalisiin Pirkanmaalla tai Jämijärvellä Satakunnassa.

Sastamala

Sastamalan tuulivoima-alue on niin kaukana Pirkanmaan maakuntakaavan muista tuulivoimaloista sekä Parkanon tuulivoimaselvityksessä käsitellyistä tuulivoima-alueista, että yhteisvaikutuksia ei synny. Sastamalassa on kaksi toteutunutta tuulivoimalaa ja yksi tuulivoima-alue, jossa on kolme voimalaa rakenteilla. Yhteisvaikutuksia saattaa syntyä jonkin verran, mutta niitä ei ole tutkittu tarkemmin.

Hämeenkyrön hankealueen ja Sastamalan tuulivoima-alueen välissä yhteisvaikutuksia syntyy todennäköisesti avoimissa maisemissa ja järvien rannoilla. Vaikutuksia on myös maakunnallisesti arvokkailla alueilla Sudenniemen kulttuurimaisema ja Mouhijärven kirkonseudun ja Tupurlanjärven kulttuurimaisema.

Sastamalan tuulivoima-alueen vaikutus on sen koon (arvioitu tuulivoimaloiden määrä 22 kpl) ja lähellä sijaitsevien arvokkaiden maisema-alueiden takia merkittävä. Toteutuessaan Sastamalan tuulivoima-alueen aiheuttama maisemavaikutus on yksi merkittävimmistä koko Pirkanmaan maakunnan alueella.

Ylöjärvi

Aurejärvelle, joka sijaitsee Parkanon ja Ylöjärven rajalla, kohdistuu yhteisvaikutuksia lännen, idän ja koillisen suunnista. Ylöjärven pohjoisosassa sijaitsee neljä pienempää tuulivoima-aluetta kokonaan tai osin kunnan alueella. Alueiden välissä syntyy yhteisvaikutuksia avoimessa maisemassa ja järvien rannoilla (mm. Iso-Mustajärven alueella). Seitsemisen kansallispuiston alueella paikat, missä yhteisvaikutukset ovat mahdollisia, sijaitsevat järvien ympäristössä. Ylöjärven eteläosissa yhteisvaikutukset ovat vähäisiä. Alueet Kurun eteläpuolella ovat suurimmilta osin tuulivoima-alueiden kauko- tai maksimialueilla tai kokonaan vaikutusalueiden ulkopuolella. Näsijärvelle analyysit osoittavat osin näkyvyyksialueita, mutta etäisyyden takia vaikutus on pieni.

Ruovesi

Ruovedellä on tuulivoimahankealue, joka todennäköisesti vaikuttaa valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle Ruoveden reitin kulttuurimaisema. On suositeltavaa tutkia alueen vaikutusta tarkemmin.

4.2.2 Maisemavaikutuksia etäisyysvyöhykkeittäin

Lähialue – etäisyys tuulivoima-alueista noin 0–7 km

Tuulivoimapuiston aiheuttama maiseman luonteen muutos tapahtuu useilla alueilla lähialue –vyöhykkeellä (tässä selvityksessä lähivyöhykkeen etäisyys on alle 7 km tuulivoima-alueen rajasta). Tuulivoimakoon kasvamisen seurauksena lähivyöhykkeen etäisyyttä on syytä kasvattaa Ympäristöministeriön vuoden 2017 oppaassa määritellystä 5 kilometrin etäisyydestä. Dominanssivyöhykkeellä suurissa

---

tuulivoimapuistoa kohti suuntautuneissa avotiloissa tuulivoimala on todella hallitseva elementti maisemassa. Keskeiset vaikutukset:

- Lähialueen osana on voimaloiden maisemallinen dominanssivyöhyke, jolla tarkoitetaan noin 10 kertaa voimalan maston korkeutta eli 300 m korkuisen voimalan dominanssivyöhyke tarkoittaa noin 0–3 km etäisyyttä voimalasta. Riittävän suurissa tuulivoimapuistoa kohti suuntautuneissa avotiloissa tuulivoimala on todella hallitseva elementti maisemassa dominanssivyöhykkeellä.
- Voimala on riittävän suurissa tuulivoimapuistoa kohti suuntautuneissa avotiloissa huomiota herättävä elementti maisemassa.
- Lentoestevalot erottuvat pimeällä.

Museoviraston rajaamat rakennetun kulttuuriympäristön alueet (Museovirasto 2021), jonne tuulivoima-alueet näkyvät:

- Killinkosken tehdasyhdyskunta, Virrat
- Soinin kylä, Virrat
- Koveron kulttuurimetsätorppa, Ikaalinen

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, jonne tuulivoima-alueet näkyvät:

- Ähtärin reitin maisemat, Virrat ja Ähtäri (Etelä-Pohjanmaa)

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Maakuntakaavan 2040 selvitykset), jonne tuulivoima-alueet näkyvät:

- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue (mam)
  - Ei ole
- Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema (mkm)
  - Soininkylän kulttuurimaisema, Virrat
  - Lahden kylän kulttuurimaisema, Virrat
  - Ikkalan kulttuurimaisema, Virrat
  - Liedenpohjan kulttuurimaisema, Virrat
  - Ilomäen kulttuurimaisema, Virrat
  - Herrasen kulttuurimaisema, Virrat
  - Härkösenkylän kulttuurimaisema, Virrat
  - Korhoskylän kulttuurimaisema, Kihniö
  - Puntasen yksinäistalo, Ylöjärvi

-
- Kovelahden kulttuurimaisema, Ikaalinen
  - Riitalan – Heittolan kulttuurimaisema, Ikaalinen
  - Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema (MKY)
    - Killinkosken raitti ja maatilat, Virrat
    - Vermas, Virrat
    - Puntasen yksinäistalo, Ylöjärvi
  - Tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema (Etelä-Pohjanmaa)
    - Sulkavanjärven kulttuurimaisemat: Sapsalampi ympäristöineen, Alavus
    - Perännejärven kulttuurimaisema (ma), Ähtäri
  - Kansallispuistot
    - Helvetinjärven kansallispuisto
    - Seitsemisen kansallispuisto
  - Avoimet vesistöt
    - Toisvesi
    - Hirvijärvi
    - Kurjenjärvi
    - Seinäjärvi
    - Vermasjärvi
    - Vaskuunjärvi
    - Lavajärvi
    - Pääjärvi ja Ojajärvi
    - Sulkuejärvi ja Tarsianjärvi
    - Valkiainen ja Iso Keisärijärvi
    - Nerkoonjärvi
    - Iso Mustajärvi
    - Havanganjärvi
    - Aurejärvi
    - Kyrösjärvi
    - Jämijärvi

Kaupungit

- Kihniön keskusta, Kihniö

Välialue – etäisyys tuulivoima-alueista noin 7–14 km

Välialue –vyöhykkeelle (7–14 km) sijoittuu useita arvokohteita, joista muutamat ovat varsin suuria ja merkittäviä. Osasta on vain rajoitettu näköyhteys voimaloille. Tuulivoimapuiston toteuttamisella on vaikutusta maisemarakenteeseen erityisesti suurten vesistöjen läheisyydessä. Keskeiset vaikutukset:

- Voimala näkyy hyvin ympäristöönsä, mutta sen kokoa tai etäisyyttä saattaa olla vaikea hahmottaa.
- Lentoestevalot erottuvat pimeällä.

Museoviraston rajaamat rakennetun kulttuuriympäristön alueet (Museovirasto, 2009), jonne tuulivoima-alueet näkyvät:

- Soinin kylä, Virrat
- Seinäjokivarren kyläasutus ,Etelä-Pohjanmaa
- Näsijärven reitin kanavat: Herranen, Virrat
- Iso-Röyhiön kylä, Ikaalinen

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, jonne tuulivoima-alueet näkyvät:

- Ähtärin reitin maisemat, Virrat ja Ähtäri (Etelä-Pohjanmaa)

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Maakuntakaavan 2040 selvitykset), jonne tuulivoima-alueet näkyvät:

- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue (mam)
  - Vaskiveden kulttuurimaisema, Virrat
  - Kallionkielen - Tevaniemen - Riitalan kulttuurimaisema, Ikaalinen
- Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema (mkm)
  - Lahden kylän kulttuurimaisema, Virrat
  - Ikkalan kulttuurimaisema, Virrat
  - Liedenpohjan kulttuurimaisema, Virrat
  - Ilomäen kulttuurimaisema, Virrat

-
- Liedenpohjan kulttuurimaisema, Virrat
  - Kitusen kulttuurimaisema, Virrat
  - Herrasen kulttuurimaisema , Virrat
  - Koronkylä, Virrat
  - Korhoskylän kulttuurimaisema
  - Myllykylän ja Tarsian kulttuurimaisema, Kihniö
  - Härkösenkylän kulttuurimaisema
  - Linnankylän kulttuurimaisema, Parkano
  - Juhtimäen kulttuurimaisema
  - Alaskylän kulttuurimaisema, Parkano
  - Saukonperän kulttuurimaisema, Ikaalinen
  - Vähä-Röyhiön kulttuurimaisema
  - Luhalahden kirkko ja kulttuurimaisema
  - Viinikanojan kulttuurimaisema, Parkano
  - Juhtimäen kulttuurimaisema, Ikaalinen
  - Riitalan – Heittolan kulttuurimaisema, Ikaalinen
  - Luhalahden kirkko ja kulttuurimaisema, Ikaalinen
  - Kartun kulttuurimaisema, Ikaalinen
  - Jäähdyshojan kulttuurimaisema, Virrat (vain alueen länsipuoli on välialueella)
  - Poltinjoen kulttuurimaisema, Ikaalinen

  - Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema (MKY)
    - Virtain keskusta, Virrat
    - Puntasen yksinäistalo, Ylöjärvi

  - Tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema (Etelä-Pohjanmaa)
    - Perännejärven kulttuurimaisema (ma), Ähtäri
    - Sulkavanjärven kulttuurimaisemat: Sulkavan kylä ja Pyylamminmäki, Alavus
    - Sulkavanjärven kulttuurimaisemat: Sapsalampi ympäristöineen, Alavus
    - Kihniänjoen kulttuurimaisema, Peräseinäjoki

  - Kulttuuriympäristön vetovoima-alue (Keski-Suomi)

-
- Pihlajanveden alueen kulttuuriympäristön vetovoima-alue

  - Kansallispuistot
    - Helvetinjärven kansallispuisto, Ruovesi
    - Seitsemisen kansallispuisto, Ylöjärvi ja Ikaalinen

  - Avoimet vesistöt
    - Ähtärin alueen järvet
    - Toisvesi
    - Vaskivesi
    - Seinäjärvi
    - Kurjenjärvi
    - Sulkuejärvi ja Tarsianjärvi
    - Aurejärvi
    - Kankarinjärvi
    - Nerkoonjärvi
    - Havanganjärvi
    - Iso Mustajärvi
    - Kyrösjärvi
    - Parkanonjärvi

  - Kaupungit
    - Kihniön keskusta, Kihniö

Kaukoalue – etäisyys tuulivoima-alueista noin 14–25 km

Myös kaukoalueella (14–25 km) syntyy vaikutuksia. Etäisyyttä tuulivoimaloihin on kuitenkin paljon ja muutoksen voimakkuus jää hyvin vähäiseksi. Kaikkiaan voimaloiden näkyvyys ja merkitys kaukoalueen maisemakuvalle jää vähäiseksi. Keskeiset vaikutukset:

- Voimala näkyy edelleen, mutta maiseman muut elementit vähentävät sen hallitsevuutta etäisyyden kasvaessa. Tuulivoimapuiston rakenteet ”sulautuvat” kaukomaisemaan.
- Lentoestevalot erottuvat pimeällä.

Museoviraston rajaamat rakennetun kulttuuriympäristön alueet (Museovirasto 2021), jonne tuulivoima-alueet näkyvät:

-
- Näsijärven reitin kanavat
  - Killinkosken tehdasyhdyskunta, Virrat
  - Seinäjokivarren kyläasutus, Virrat
  - Soininkylä, Virrat
  - Ruoveden kirkonkylä, Ruovesi
  - Ikaalisten vanhan kauppalan alue ja Ikaalisten kirkonseutu, Ikaalinen
  - Koveron kruununmetsätorppa, Ikaalinen

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, jonne tuulivoima-alueet näkyvät:

- Ruoveden reitin maisemat, Ruovesi
- Ähtärin reitin maisemat, Virrat ja Ähtäri
- Vihteljärven vesireitin ja Riihonlahden kulttuurimaisemat, Pori ja Kankaanpää.

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, (Maakuntakaavan 2040 selvitykset), jonne tuulivoima-alueet näkyvät:

- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue (mam)
  - Vaskiveden kulttuurimaisema
  - Kallionkielen - Tevaniemen - Riitalan kulttuurimaisema, Ikaalinen
  - Viljakkalan-Harhalan kulttuurimaisema, Ylöjärvi
  - Kelminselän kulttuurimaisema, Ikaalinen
- Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema (mkm)
  - Ilomäen kulttuurimaisema, Virrat
  - Herrasen kulttuurimaisema, Virrat
  - Korhoskylän kulttuurimaisema, Kihniö
  - Jäähdyshojan kulttuurimaisema, Virrat
  - Liedenpohjan kulttuurimaisema, Virrat
  - Linnankylän kulttuurimaisema, Parkano
  - Koronkylä, Virrat
  - Härkösenkylän kulttuurimaisema, Virrat
  - Viinikanojan kulttuurimaisema, Parkano
  - Juhtimäen kulttuurimaisema, Ylöjärvi

-
- Alaskylän kulttuurimaisema, Parkano
  - Urjaisen - Osaran - Kostulan kulttuurimaisema, Hämeenkyrö
  - Karhen kulttuurimaisema, Ylöjärvi
  - Haapimaan - Vatsiaisten kulttuurimaisema, Ikaalinen
  - Kilvakkalan-Viljalan kulttuurimaisema, Ikaalinen
  - Kartun kulttuurimaisema, Ikaalinen
  - Riitalan-Heittolan kulttuurimaisema, Ikaalinen
  - Kovelahden kulttuurimaisema, Ikaalinen
  - Karhen kulttuurimaisema, Ylöjärvi
  -
  - Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema (MKY)
    - Virtain keskusta, Virrat
    - Killinkosken raitti ja maatilat, Virrat
    - Visuveden kulttuurimaisema, Virrat
    - Parkanon kirkon ympäristö ja vanha raitti, Parkano
    - Kyröskosken tehdasyhdyskunnan asuinalueet, Hämeenkyrö
    - Viljakkalan keskusta, Ylöjärvi
  - Tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema (Etelä-Pohjanmaa)
    - Sulkavanjärven kulttuurimaisemat: Sulkavan kylä ja Pyylamminmäki, Alavus
    - Alavudenjärven ympäristö ja jokivarsi, Alavus
    - Kihniänjoen kulttuurimaisema, Peräseinäjoki
    - Ilvesjoen ja Koskuen kulttuurimaisemat ja esihistorialliset alueet, Kurikka
    - Sulkavanjärven kulttuurimaisemat: Sapsalampi ympäristöineen, Alavus
    - Sulkavanjärven kulttuurimaisemat: Sulkavan kylä ja Pyylamminmäki, Alavus
  - Kansallispuistot
    - Helvetinjärven kansallispuisto, Ruovesi
    - Seitsemisen kansallispuisto, Ylöjärvi ja Ikaalinen
  - Avoimet vesistöt

-
- Visuvesi
  - Pihlajavesi
  - Tarjanne
  - Toisvesi
  - Vaskivesi
  - Kankarinjärvi
  - Nerkoonjärvi
  - Sulkuejärvi ja Tarsianjärvi
  - Kaupungit
    - Parkanon keskusta
    - Hämeenkyrö
    - Ikaalisen keskusta

Vaikutukset teoreettiselta maksiminäkyvyysalueelta (25–30 km)

Tällä etäisyydellä avoimen maisematilan on oltava todella laaja tai tarkastelupisteen selvästi ympäristöään korkeammalla, jotta voimaloiden suuntaan muodostuisi esteetön näköyhteys:

- Torni saattaa erottua hyvissä olosuhteissa,
- Lentoestevalot erottuvat pimeällä hyvissä olosuhteissa.

Paljaalla silmällä rottoreiden lapojen näkeminen ei ole mahdollista. Voimalatornien huippujen näkeminen edellyttää selkeää säätä. Suuresta välimatkasta johtuen voimalatornit eivät enää hallitse maisemakuvaa vaan sulautuvat taustaansa ja vaikutukset jäävät hyvin vähäisiksi, mikäli niitä edes on.

Noin 30 kilometrin etäisyydellä tarvitaan yli kilometri esteetöntä tilaa, jotta 300 metriä korkean voimalan torni ja sen myötä lentoestevalo näkyisi. On hyvin todennäköistä, että tällainen avotila toteutuu jonkin verran selvitysalueella. Etäisyyttä on kuitenkin niin paljon, ettei aiheutuva haitta ole millään muotoa kohtuuton. Eniten mahdollisia vaikutuksia koituu lentoestevaloista. Lentoestevalot voivat pimeässä näkyä kirkaalla säällä myös maalta käsin korkeammalla sijaitsevaan katselupisteeseen. Suuren etäisyyden takia valot kuitenkin ”hukkuvat” muiden valonlähteiden joukkoon. Kaikkiaan vaikutukset teoreettisella maksiminäkyvyysalueella jäävät hyvin vähäisiksi ja monin paikoin niitä ei ole lainkaan.

Tuulivoima-alueet saattavat näkyä seuraaville alueille:

Museoviraston rajaamat rakennetun kulttuuriympäristön alueet (Museovirasto 2021):

- Seinäjokivarren kyläasutus, Virrat
- Killinkosken tehdasyhdyskunta, Virrat
- Hämeenkyrön vanha keskusta, Hämeenkyrö

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet:

- Ruoveden reitin maisemat, Ruovesi
- Hämeenkyrön kulttuurimaisema, Hämeenkyrö

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Maakuntakaavan 2040 selvitykset):

- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue (mam)
  - o Vaskiveden kulttuurimaisema, Virrat
  - o Viljakkalan-Harhalan kulttuurimaisema, Ylöjärvi
- Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema (mkm)
  - o Ilomäen kulttuurimaisema, Virrat
  - o Linnankylän kulttuurimaisema, Parkano
  - o Viinikanojan kulttuurimaisema, Parkano
  - o Alaskylän kulttuurimaisema, Parkano
  - o Kovelahden kulttuurimaisema, Ikaalinen
- Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema (MKY)
  - o Killinkosken raitti ja maatilat, Virrat
  - o Parkanon kirkon ympäristö ja vanha raitti, Parkano
  - o Visuveden kulttuurimaisema, Virrat
  - o Virtain keskusta, Virrat
- Tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema (Etelä-Pohjanmaa)
  - o Ilvesjoen ja Koskuen kulttuurimaisemat ja esihistorialliset alueet
- Avoimet vesialueet
  - o Kankarinjärvi
  - o Nerkoonjärvi
- Kaupungit
  - o Parkanon keskusta

Tuulivoimaloiden näkyminen alueen suurimmille järville (kts avoimet vesistöt)

Pirkanmaan suurimpia järviä ovat Päijänne, Näsijärvi, Vanajavesi, Längelmävesi, Pyhäjärvi, Keuruselkä, Mallasvesi, Roine ja Tarjanne. Pirkanmaan laajat järvalueet ovat maisemakvaltaan avointa aluetta. Järvenselän maisemakuvaa usein hallitsevat horisontti ja veden sekä taivaan värien vaihtelu säätilan ja auringon aseman mukaan.

Lähivaikutusalueella, eli 0–7 kilometrin etäisyydellä kohteesta, monet potentiaaliset tuulivoima-alueet näkyvät esimerkiksi seuraaville vesistöille:

Näkyvyysanalyysin perusteella, eniten maisemavaikutuksia aiheutuu Toisvedelle, Längelmävedelle, Vermasjärvelle, Vaskuunjärvelle, Seinäjärvelle, Aurejärvelle, ja monille Pohjois-Pirkanmaan pienille järville. Nämä järvet sijaitsevat joko kokonaisuudessaan tai suurilta osin näkyvyysanalyysin lähialueella eli alle 7 kilometrin etäisyydellä lähimmästä voimalasta.

Välialueella eli 57–14 kilometrin etäisyydellä kohteesta monet potentiaaliset tuulivoima-alueet näkyvät esimerkiksi seuraaville vesistöille:

Ikaalisissa sijaitseva Kyrösjärvi jää pohjoisessa näkyvyyden välivyöhykkeelle eli alle 14 kilometrin etäisyydelle lähimmistä voimaloista. Todennäköisesti voimaloita näkyy sekä järven pohjois-että lounaispuolella.

Kaukoalueella eli 14–25 kilometrin etäisyydellä monet potentiaaliset tuulivoima-alueet näkyvät esimerkiksi seuraaville vesistöille:

Näsijärven vesistöille kohdistuu vaikutuksia erityisesti Ruoveden alueella, (Palovesi, Ruovesi, Tarjanne ja Vaskivesi), jossa etäisyys lähimpiin tuulivoima-alueisiin on paikoittain alle 14 km. Toisaalta Näsijärvellä pitkät etäisyydet lieventävät maisemiin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia. Monin paikoin 14–30 kilometrin etäisyydellä tuulipuistoon alkaa muodostua näkymäesiteitä (saaria ja metsää).

Merkittävimmät järviin ja vesistöihin kohdistuvat vaikutukset on esitetty yhteisvaikutusten ja näkyvyysalueiden esittelyn yhteydessä.

4.3 Havainnekuvat

Maisemavaikutuksia havainnollistetaan eri suunnista laadittujen havainnekuvien avulla. Havainnekuvat ovat arvioita tulevasta tilanteesta. Ne laadittiin merkittävimmistä näkymäsuunnista, joista tuulivoimalat todennäköisimmin havaitaan ja alueilta, jotka ovat kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti arvokkaita tai alueilta, joilla liikkuu ihmisiä.

Näkymäsektoreita muodostuu peltojen ja vesistöjen ohella muun muassa kulkuväyliltä. Havainnekuvia laadittiin myös eri etäisyyksiltä, jotta muutokset maisemakuvassa tulisivat paremmin ilmi. Kuvissa voimaloiden roottorit on suunnattu kohti katsojaa, jolloin tuulivoimalat näyttävät maksimikokoisilta. Mikäli kuvissa näkyy voimaloita, joiden lavat eivät suuntaudu kameraan, kyseessä on maisemassa näkyvä oleva tuulivoimala.

Havainnekuvat tehtiin WindPRO-ohjelmalla alueesta laadittua maastomallinnusta hyödyntäen. Maastomallinnustarkastelun pohjalta tuulivoimapuiston lähiympäristöstä otettuihin valokuviin on mallinnettu tuulivoimalat. Havainnekuvat tehtiin Ympäristöministeriön suositusten (Ympäristöministeriö, 2016) mukaisesti normaaliobjektiiä käyttäen. Kuvauksessa on käytetty

kamerakohtaista polttoväliä (35-50 mm), joka vastaa mahdollisimman lähelle ihmissilmällä havaittavaa kuvaa, eli kinofilmikameran 50 mm objektiivia. Automaattista panoraamakuvausta ei käytetty, vaan kuvat yhdistetään panoraamakuviksi vasta kuvankäsittelyohjelmalla havainnekuvia laadittaessa.

Analyysi toteutettiin 300 metrin kokonaisvoimalakorkeudella. Analysoitavia alueita on 18 kappaletta. Katselupisteitä, joista havainnekuvat on laadittu, on 8 kappaletta.

Valokuvasoitteet laadittiin korkealaatuisina lähtökohtaisesti A4 -kokoisina (max. A3-koko) digitaalisina kuvina (.tiff -formaatti). Kuvasoitteiden ominaisuustiedoista esitetään kuviin liittyvät yksityiskohtaiset tiedot (kuvasajankohta, -paikka ja -suunta, koordinaatit, objektiivi ja sen asetukset). Valokuvasoitteiden tulokset raportoidaan erillisessä liitteessä (Liite 1)

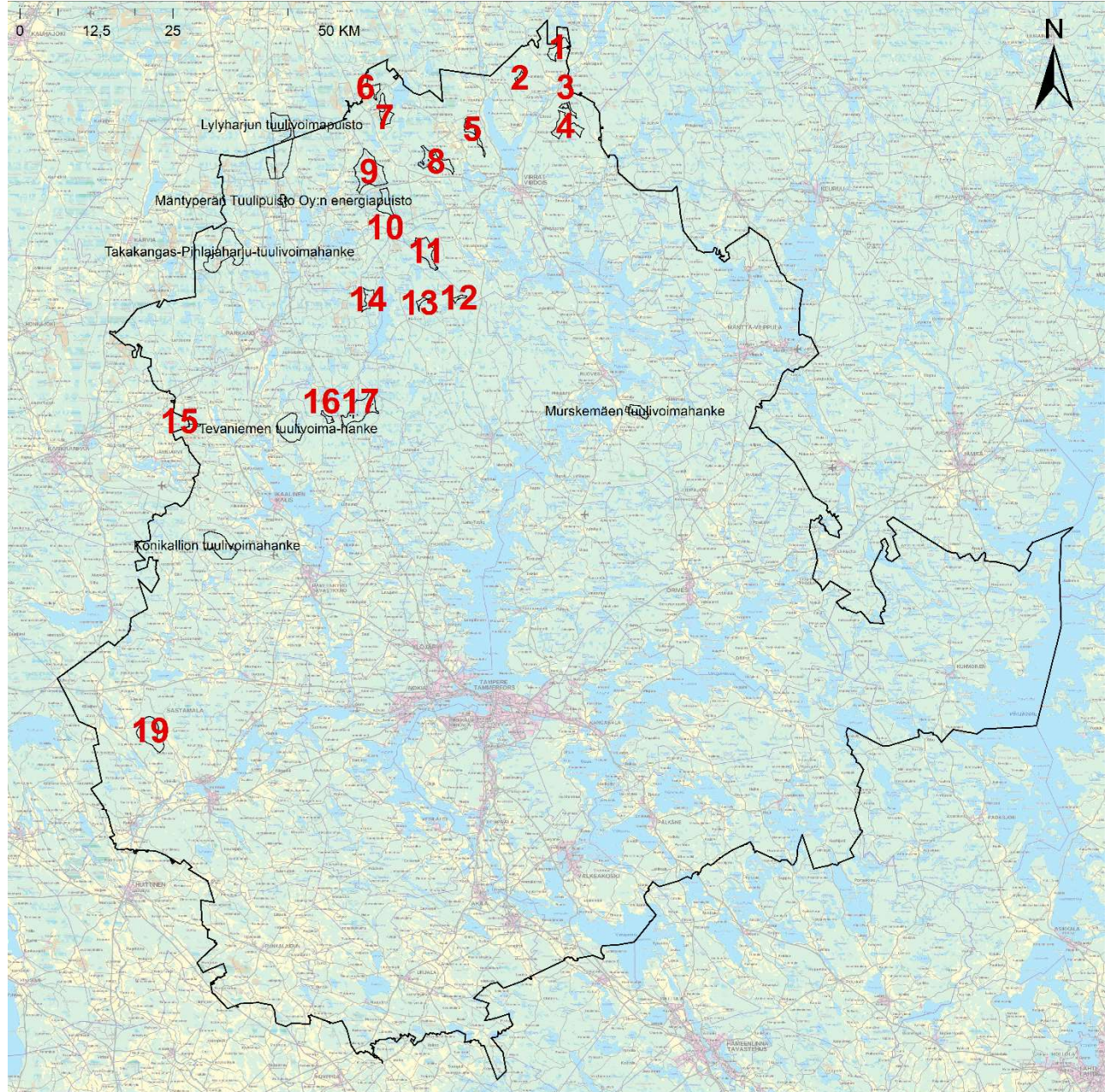
5 Yhteenveto

Selvityksessä esiteltiin Ympäristöministeriön rahoittaman kolmivaiheisen hankekokonaisuuden osan III eli näkyvyysanalyysin ja maisemavaikutusten arviointiselvityksen tulokset. Selvitys täydentää hankkeen muita osia, joissa on tunnistettu teknisesti seudulliseen tuulivoimatuotantoon soveltuvat alueet Pirkanmaalla ja arvioitu lentoesterajoitusten vaikutuksia analyysissä tunnistetuille potentiaalisille tuulienergian tuotantoalueille. Selvitys on yksi taustaselvityksistä, ja toimii pohjana maakuntakaavotustyölle. Työn kokonaisuuden muodostavat työn yleisosa, jonka yhteydessä esitellään tiiviisti Pirkanmaan tuulivoimatuotannon nykytila ja näkyvyyden yhteisvaikutusten arviointi, tuulivoima-aluekohdaiset maisemavaikutuksia esittelevät kohdekortit (Liite 2) ja kuvasovitteet (Liite 3).

6 Liitteet

Raportin liitteeksi on koostettu kohdekortit potentiaalisista tuulivoima-alueista (Liite 2). Alueiden nimet perustuvat peruskarttatietoihin. Alueet on numeroitu alla olevan kartan mukaisesti.

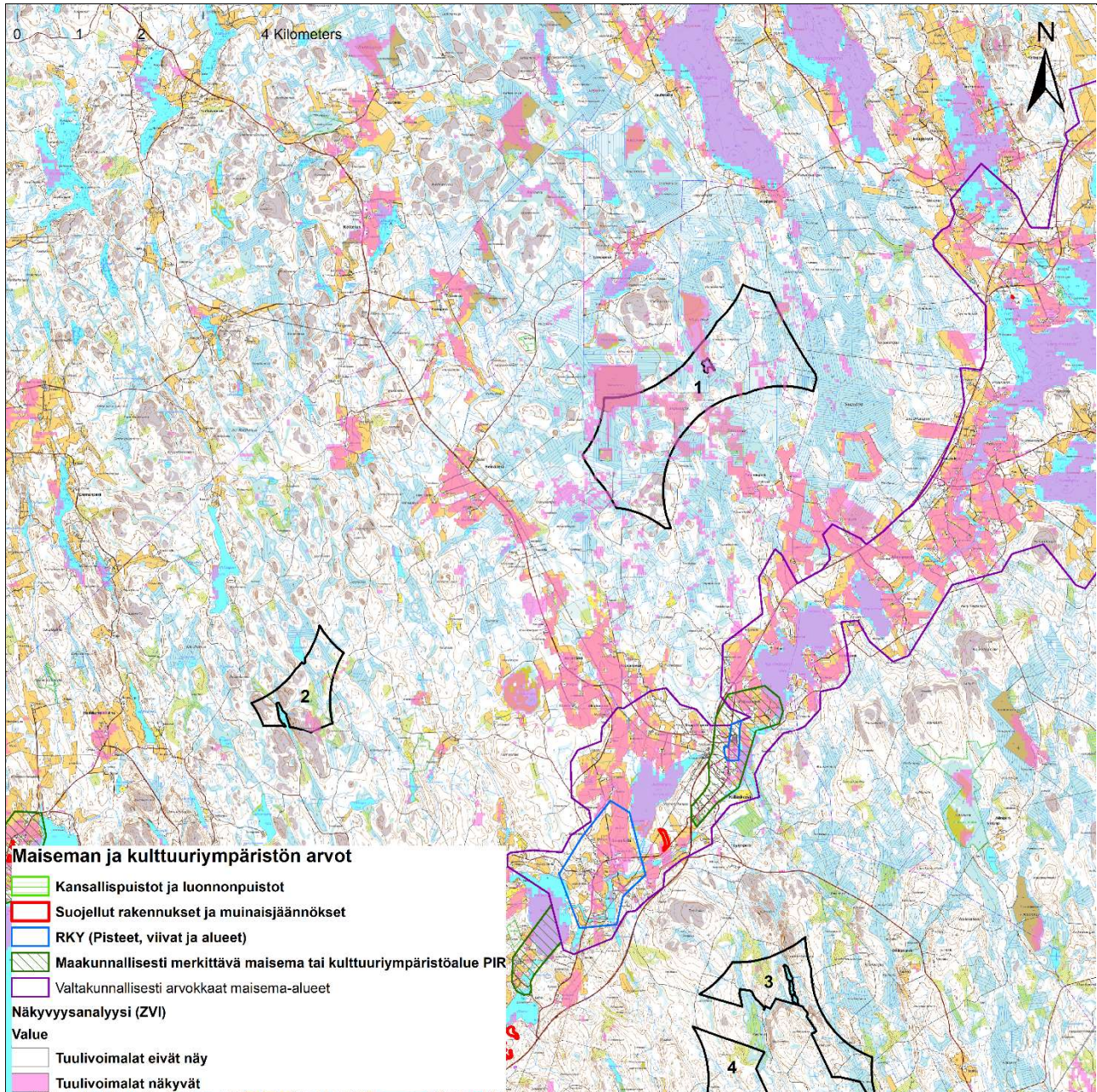
Liite 3 eli Näkemäalueanalyysi ja valokuvasoitteet esitetään erillisessä raportissa.

Kuva 3: Potentiaaliset tuulivoima-alueet Pirkanmaalla

Kohdekortti 1. Tammisperä

Kunta: Virrat

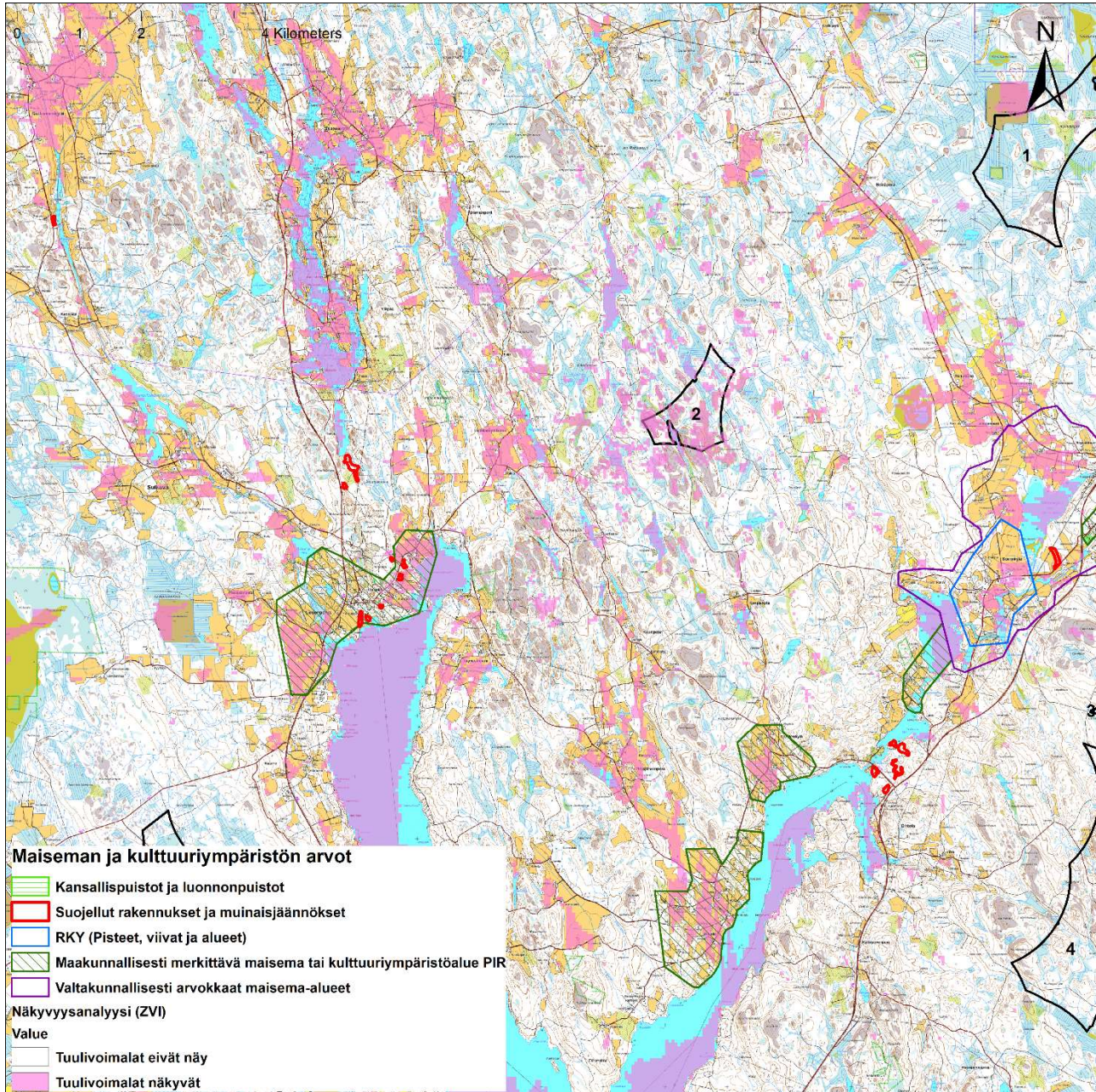

Kohteen sijainti	Metsäalue Killinkosken pohjoispuolella, Pirkanmaan maakunnan pohjoisosassa, Etelä-Pohjanmaan maakunnan rajan lähellä. Noin 21 km Virroilta pohjoiseen
Pinta-ala	502 ha
Arvio tuulivoimailoiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 9 kpl

<p>Arvot ja vaikutusten arviointi</p>	<p>Maisema- ja kulttuuriperintö</p> <p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas laaja maisema-aluekokonaisuus Ähtärin reitin maisemat (Ma) sijaitsee 3–7 kilometrin etäisyydellä tuulivoima-alueesta kaakkoon. Maisema-aluekokonaisuus sijaitsee sekä Pirkanmaan että Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella. Ähtärin reitin järvien ja jokien molemmilla puolilla on kylä ja pienasutusta. Tihein asutus on Killinkosken tehdasalueella ja Soininkylässä. Ähtärin reitin peltoaukeita ja järvien itä- ja etelärannoilta avautuu näkymiä kohti tuulivoima-alueita (osittainen näkyvyys noin puolet alueesta). Ranta-alueet ovat päivitysinventoinnissa (Katriina Koski; Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2014) kuvattu usein umpeen kasvaneina, ja rantojen puuvyöhykkeet estävät myös näkymiä tuulivoima-alueelle. Peltoalueilta sen sijaan syntyy todennäköisesti osin pitkiäkin näkymiä kohti tuulivoima-alueita.</p> <p>Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (MKY) Killinkosken raitti ja maatilat (Virrat) on osa Ähtärin reitin maisemista, ja sijaitsee noin 3–5 kilometrin etäisyydellä tuulivoima-alueesta etelään. Alueen keskellä on Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristökohde (RKY) Killinkosken tehdasyhdyskunta http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=5096. Alueen eteläosassa maiseman pienipiirteisyyden ja puuston takia tuulivoimaloiden vaikutus maisemaan on vähäinen. Pohjoisosan pelloista tuulivoimalat saattavat näkyä. Tuulivoimalat eivät hallitse rakennetun ympäristön kyläkuva, koska kasvillisuus ja rakennukset rajaavat näkymää.</p> <p>Killinkosken laajemmalla alueella on viisi muinaisjäännekohtetta, joista tuulivoimalat eivät näy (Killinkoski Mylly, Killinkoski 1, Killinkoski 2, Killinkoski Hiilimiilu & Tervahauta, Killinkoski-Kaunela)</p> <p>Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristökohde (RKY) Soinin kylä http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4222 kuuluu myös Ähtärin reitin maisemiin. Soinin kylän alue sijaitsee noin 4,5–6,5 km etäisyydellä tuulivoima-alueelta etelään, mäen päällä, mikä saattaa korostaa tuulivoimaloiden näkyvyyttä. Vanhan kylän rakennuksista tai rakennuksien taustalla avautuu näkymä tuulivoima-alueelle avoimen, mutta kumpuilevan peltoalueen yli. Soinin kylästä etelään sijaitseva Soininkylän kulttuurimaisema on maakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema (mkm), joka sijaitsee noin 6,5–9 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta. Tuulivoimalat näkyvät peltoalueilta vain paikoittain ja kasvavan etäisyyden myötä vaikutus vähenee.</p> <p>Avoimet vesialueet: Tuulivoimalat näkyvät laajoille alueille Ähtärin reitin järviolueilla. Voimalat näkyvät järvien yli tuulivoima-alueita vastapäätä sijaitsevilta rannoilta, esim. Peränteen järven itärannoilta. Tuulivoima-alueelta katsoen koillisuuntaan on kolme isompaa järveä, josta voimalat näkyvät tai näkyvät osittain: Jauhojärvi, Iso Haapajärvi ja Vähä Haapajärvi. Näkyvyyttä on myös järvien itärannoilta, jossa on hajanaisesti asutusta.</p> <p>Maakunnallisesti tärkeä kulttuurimaisena Perännejärven kulttuurimaisema (ma) sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakunnassa tuulivoima-alueen itäpuolella noin 2–9 kilometrin etäisyydellä. Alue on suurelta osin sama kuin Etelä-Pohjanmaan maakunnan valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen rajaus. Alueelta voimaloita näkyvät osin.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Muut lähimmät maisemallisesti arvokkaat kohteet sijoittuvat välialueelle (etäisyys tuulivoimaloista noin 7–14 kilometriä). Välialueella voimala näkyy hyvin ympäristöönsä, mutta sen kokoa tai etäisyyttä saattaa olla vaikea hahmottaa. Lentoestevalot erottuvat pimeällä. Tuulivoimalat näkyvät seuraavilta maakunnallisesti merkittävien kulttuurimaisema-alueilta osin. Vaikutuksen vähenee maiseman pienipiirteisyyden takia ja etäisyyden myötä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lahden kylän kulttuurimaisema (mkm), etäisyys: 9–10 km • Ikkalan kulttuurimaisema (mkm), etäisyys: 9–10 km • Liedenpohjan kulttuurimaisema (mkm), 10,5–14 km <p>Ähtäristä ja sen ympäröivien järvien rannoilta saattaa paikoin näkyä tuulivoimaloita. Ähtärin alueen järvet sijaitsevat osin välialueella, mutta suurin osa järvistä (esim. Ähtärinjärvi) ovat kauko- ja maksimialueella ja lisäksi enemmän kuin 12 km etäisyydellä Pirkanmaan maakuntarajalta (tarkastelualueen raja). Tuulivoimaloiden visuaalista vaikutusta näille järville ei ole tutkittu tämän selvityksen yhteydessä, mutta se on todennäköisesti pieni ottaen huomioon etäisyyden voimaloihin.</p> <p>Toisvedeltä ja sen länsirannalta järven yli avautuu näkymiä tuulivoimaloihin. Eniten näkymiä on Liedenpohjan kylän lähellä, jossa rannalla on loma-asutusta, noin 12–14 km etäisyydellä tuulivoima-alueelta. Ikkalan kylän kohdalla näkyy tuulivoimaloita lähinnä järveltä ja vähemmän rannoilta.</p> <p>Kaukoalue (14–25 km)</p> <p>Ilomäen (11–13 km) ja Herrasen kylän maakunnallisesti arvokkaita kulttuurimaisema-alueita saattaa näkyä tuulivoimaloita, mutta vain paikoin. Härkösenkylästä, Virroilta, Vermakselta sekä Kitusen kulttuurimaisemasta tuulivoimaloita ei näy.</p> <p>Maksimialueella (25–30 km)</p> <p>Tuulivoima-alueen maksimialueella on kolme maakunnallisesti arvokkaita kulttuurimaisemaa, josta voimaloita ei näy: Koronkylä, Jähdyspohjan kulttuurimaisema ja Monoskylän kulttuurimaisema.</p>
--	---

Kohdekortti 2. Iso Vuorijärvi

Kunta: Virrat

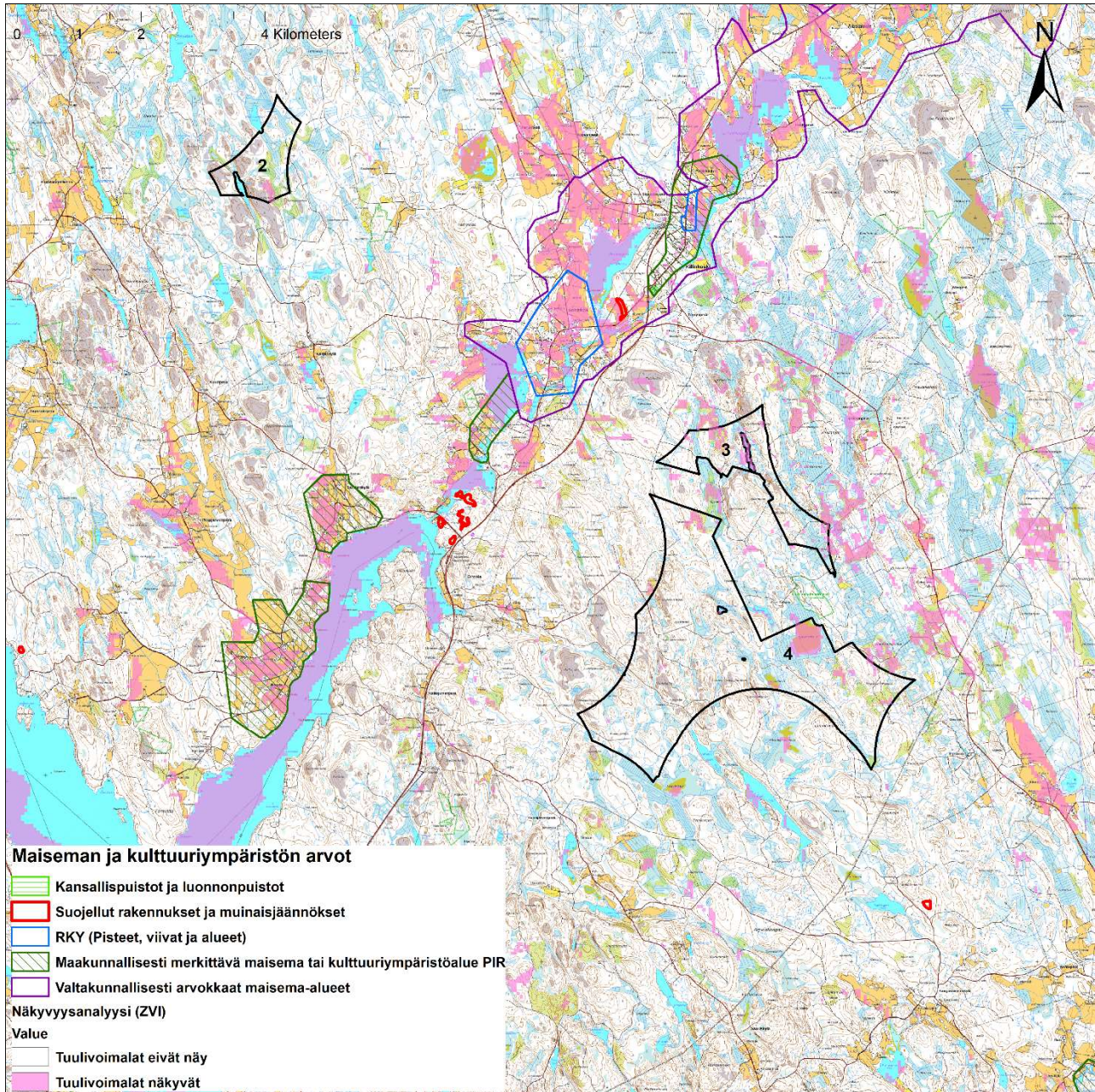
Kohteen sijainti	Metsäalue Soininkylän ja Liedenpohjan kylän välissä, Pirkanmaan maakunnan pohjoisosassa, Etelä-Pohjanmaan maakunnan rajan lähellä. Noin 17 km Virroilta pohjoiseen
Pinta-ala	116 ha
Arvio tuulivoimailoiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 3 kpl

<p>Arvot ja vaikutusten arviointi</p>	<p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas laaja maisema-aluekokonaisuus, Ähtärin reitin maisemat (Ma) sijaitsee 3,5 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta kaakkoon. Maisema-alue ulottuu myös tuulivoima-alueen väli- ja kaukoalueisiin sekä Pirkanmaan että Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella. Ähtärin reitin järvien ja jokien molemmilla puolilla on kyliä ja pienasutusta. Tihein asutus on Killinkosken tehdasalueella ja Soininkylässä. Ähtärin reitin peltomaisemista ja järvien itärannoilta avautuu näkymiä kohti tuulivoima-alueita paikoittain. Ranta-alueet ovat päivätisvinventoinnissa (Katriina Koski; Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2014) kuvattu usein umpeen kasvaneina ja rantojen puuvyöhykkeet estävät näkymiä tuulivoima-alueelle. Lisäksi laakson ympäröivien metsien ja kumpuilevan maaston ansiosta tuulivoimaloiden näkyvyys on väli-alueella osittainen ja kohdistuu pääasiassa ranta-alueille.</p> <p>Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema Liedenpohjan kulttuurimaisema (mkm) sijaitsee tuulivoima-alueesta lounais-suuntaan 3,5-7 km etäisyydellä. Tuulivoimaloita näkyy rannoilta ja peltoalueilta.</p> <p>Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (MKY) Killinkosken raitti ja maatilat (Virrat) kuuluvat Ähtärin reitin maisemiin, ja sijaitsevat noin 6-8 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta itään. Alueen keskellä on Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristökohde (RKY) Killinkosken tehdasyhdyskunta http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=5096. Alueen eteläosassa maiseman pienpiirteisyyden ja puuston takia tuulivoimaloiden vaikutus maisemaan on vähäinen. Pohjoisosan pelloista tuulivoimalat saattavat näkyä. Tuulivoimalat eivät hallitse rakennetun ympäristön kyläkuva, koska kasvillisuus ja rakennukset rajaavat näkymää.</p> <p>Killinkosken laajemmalla alueella on viisi muinaisjäännettökohdetta, joista tuulivoimalat ei näy (Killinkoski Mylly, Killinkoski 1, Killinkoski 2, Killinkoski Hiilimiilu & Tervahauta, Killinkoski-Kaunela)</p> <p>Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristökohde (RKY) Soinin kylä http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4222 kuuluu myös Ähtärin reitin maisema-alueeseen. Soinin kylän alue sijaitsee noin 4,5–6,5 km etäisyydellä tuulivoima-alueelta kaakkoon, mäen päällä, mikä saattaa korostaa tuulivoimaloiden näkyvyyttä. Vanhan kylän rakennuksista tai rakennuksien taustalla näkyy tuulivoima-alueelle vain osa kylän alueelta. Soinin kylästä etelään sijaitseva Soininkylän kulttuurimaisema on maakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema (mkm) on noin 5 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta. Tuulivoimalat eivät näy peltoalueilta, koska pellot sijaitsevat laakossa.</p> <p>Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella oleva tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema Sulkavanjärven kulttuurimaisemat: Sapsalampi ympäristöineen sijaitsee 4,5–8,5 km tuulivoima-alueelta luoteeseen. Tuulivoimalat näkyvät osasta alueelta, eniten järviltä ja alueilta missä järvi on peltojen ympäröimä.</p> <p>Tuulivoimalat näkyvät seuraavilta maakunnallisesti merkittävien kulttuurimaisema-alueilta vain vähän, vaikutus saattaa maiseman pienpiirteisyyden takia jäädä vähäiseksi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lahden kylän kulttuurimaisema (mkm), etäisyys: 4,5–5,5 km • Ikkalan kulttuurimaisema (mkm), etäisyys: 6–9 km <p>Tosivesi sijaitsee tuulivoima-alueen lähi- väli ja kaukoalueella (3,5–18 km), jonne tuulivoimalat näkyvät suurelta osin.</p> <p>Lähialueella on laaja kiinteä muinaisjäännettöalue: Ilmarisenhauta (etäisyys 5 km) Alueelle näkyvyysanalyysi ei osoita visuaalista vaikutusta.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema, Ilomäen kulttuurimaisema, sijaitsee Tosiveden rannalla 11–13 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta. Yhdeltä pellolta ja tienpätkältä tuulivoimalat saattavat näkyä, mutta ei asuinalueelta.</p> <p>Maakunnallisesti tärkeä kulttuurimaisema, Peränejärven kulttuurimaisema, (ma) sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakunnassa tuulivoima-alueen itäpuolella noin 7 kilometrin etäisyydellä. Alue on suurelta osin sama kuin Etelä-Pohjanmaan maakunnan valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen rajaus. Alueelta voimaloita näkyy osin järvien rannoilta ja vesialueilta.</p> <p>Etelä-Pohjanmaan tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema Sulkavanjärven kulttuurimaisemat: Sulkavan kylä ja Pyllämmimäki on 11 km päästä tuulivoima-alueelta ja voimalat näkyvät suurimmalta osin tältä alueelta. Voimalat näkyvät hyvin ympäristöön, mutta niiden kokoa tai etäisyyttä saattaa olla vaikea hahmottaa. Lentoestevalot erottuvat pimeällä.</p> <p>Kaukoalue (14–25 km)</p> <p>Herrasen kulttuurimaisemasta (mkm - maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema, 15 km etäisyydellä) kohdistuu näkyvyyttä melko pieneltä alueelta. Alueella on myös RKY-kohde Näsijärven reitin kanavat (16 km). Tuulivoimaloita näkyy vain kohteen pohjoispäästä. Muista tarkastelluista lähi- kauko- ja maksimialueilla sijaitsevista arvokohteista näkymiä ei synny.</p>
--	---

Kohdekortti 3. Jatkonkangas

Kunta: Virrat

Kohteen sijainti	Metsäalue Lakeisnevanankaan luonnonsuojelualueen pohjoispuolella, Killinkosken kylästä noin 3 km etelään, Pirkanmaan maakunnan pohjoisosassa, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen maakunnan rajan lähellä. Noin 15 km Virroilta pohjoiseen.
Pinta-ala	173 ha
Arvio tuulivoimaloiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 3kpl

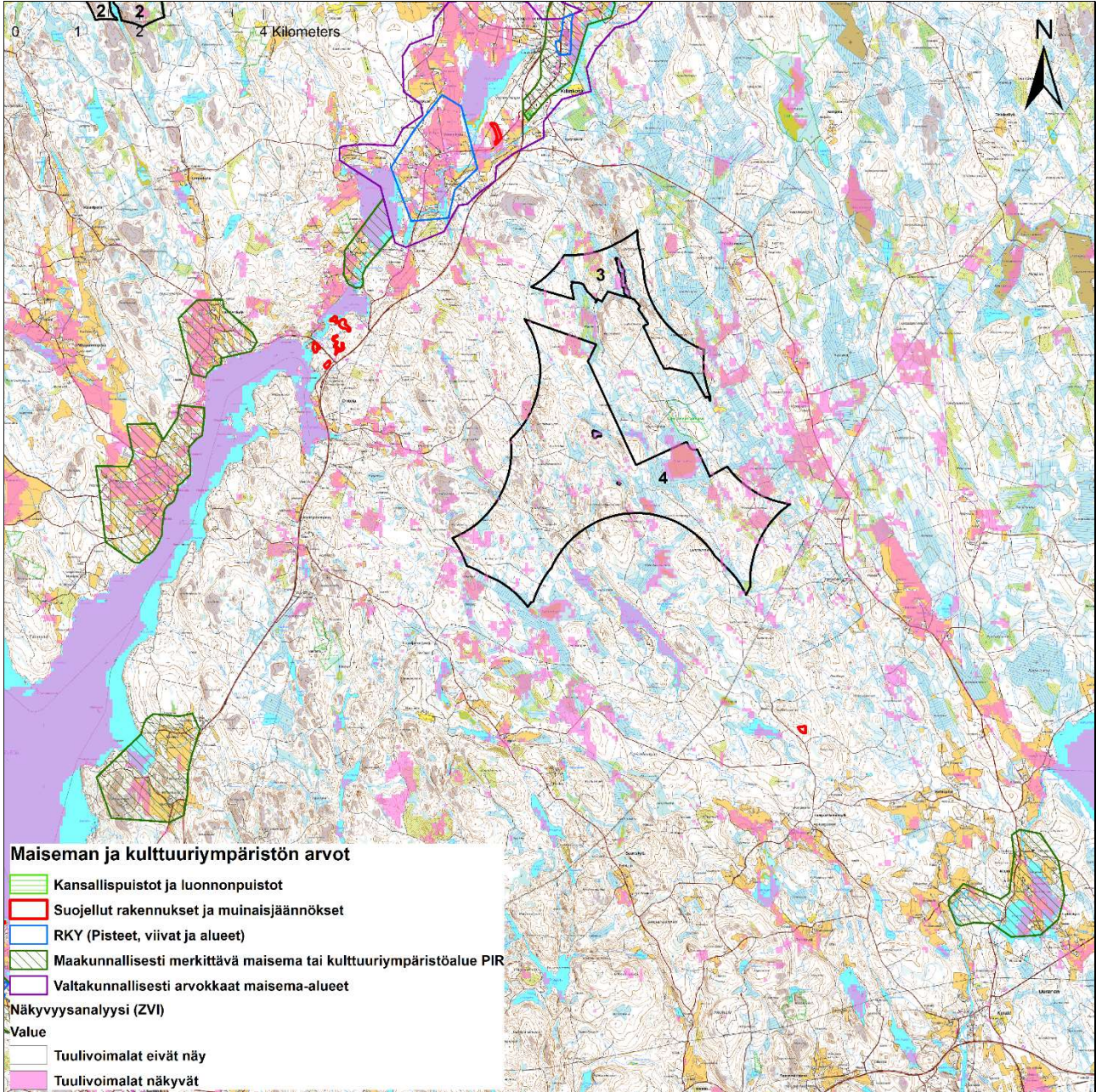
<p>Arvot ja vaikutusten arviointi</p>	<p>Maisema- ja kulttuuriperintö</p> <p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas laaja maisema-aluekokonaisuus, Ähtärin reitin maisemat (Ma) sijaitsee 1,7 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta luoteeseen, ja ulottuu myös tuulivoima-alueen väli- ja kaukoalueisiin sekä Pirkanmaan, että Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella. Ähtärin reitin järvien ja jokien molemmilla puolilla on kylä ja pienasutusta. Tihein asutus on Killinkosken tehdasalueella ja Soininkylässä. Ähtärin reitin peltomaisemista ja järvien pohjoisrannoilta avautuu näkymiä kohti tuulivoima-alueita suurimmalta osalta aluetta. Ranta-alueet ovat päivitysinventoinnissa (Katriina Koski; Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2014) kuvattu usein umpeen kasvaneina. Rantojen puuyöhykkeet estävät todennäköisesti osin näkymiä tuulivoima-alueelle.</p> <p>Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (MKY) Killinkosken raitti ja maatilat (Virrat) kuuluu Ähtärin reitin maisema-alueeseen, ja sijaitsee noin 2,5–4,5 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta pohjoiseen. Alueen keskellä on Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristökohde (RKY) Killinkosken tehdasyhdyskunta http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=5096. Alueen eteläosassa maiseman pienpiirteistyden ja puuston takia tuulivoimaloiden vaikutus maisemaan on pieni. Pohjoisosan pelloilta tuulivoimalat saattavat näkyä. Tuulivoimalat eivät hallitse rakennetun ympäristön kyläkuvaa, koska kasvillisuus ja rakennukset rajaavat näkymää.</p> <p>Killinkosken laajemmalla alueella on viisi muinaisjäännettökohdetta, joista tuulivoimalat ei näy (Killinkoski Mylly, Killinkoski 1, Killinkoski 2, Killinkoski Hiilimiilu & Tervahauta, Killinkoski-Kaunela).</p> <p>Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristökohde (RKY) Soinin kylä http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4222 kuuluu myös Ähtärin reitin maisemiin. Soinin kylän alue sijaitsee noin 2-3,5 km etäisyydellä tuulivoima-alueelta luoteen, mäen päällä, mikä saattaa korostaa tuulivoimaloiden näkyvyyttä. Tuulivoimalat näkyvät laajasti pelto- ja kylämaisemassa. Soinin kylästä etelään sijaitseva Soininkylän kulttuurimaisema on maakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema (mkm), joka sijaitsee noin 3 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta. Tuulivoimalat näkyvät eniten Kahilanjärvestä ja paikoin maa-alueeltakin.</p> <p>Maakunnallisesti tärkeä kulttuurimaisema Perännejärven kulttuurimaisema (ma) sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakunnassa tuulivoima-alueen pohjoispuolella noin 4,5–18,5 kilometrin etäisyydellä. Alue on suurelta osin sama kuin Etelä-Pohjanmaan maakunnan valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen rajaus. Alue ulottuu lähi-, väli- ja kauko-alueeseen. Tuulivoimalat näkyvät eniten järvistä ja järvien pohjoisrannoilta, ja maa-alueista eteläosassa näkyvyyttä on osin, pohjoisosassa vain paikoin. Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti tärkeältä kulttuurimaisema-alueelta Rintalan kylästä tuulivoimaloita ei näy.</p> <p>Maakunnallisesti arvokkaista kulttuurimaisemista tuulivoimaloita näkyy vain osalle alueita: Lahden kylän kulttuurimaisema (mkm, etäisyys: 6) ja Ikkalan kulttuurimaisema (mkm, etäisyys: 6–8 km)</p> <p>Toisvesi sijaitsee lähi- ja välialueella. Visuaalista vaikutusta on analyysin perusteella laajasti järvellä, sen länsirannoilla sekä Ikkalan ja Lahdenkylän alueella pohjoisrannoilla. Rannoilla on osin loma-astutusta.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Tuulivoima-alueen välialue sijaitsee maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema Liedempohjan kulttuurimaisema (mkm) 12–15 km etäisyydellä alueen länsipuolella. Voimalat näkyvät osa alueesta, mutta etäisyyden takia visuaalinen vaikutus vähenee. Liedempohjanlahden rannoilta tuulivoimaloita eivät näy.</p> <p>Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema Kitusen kulttuurimaisema sijaitsee 9,5–10 km etäisyydellä kaakkoisuut-taan. Visuaalinen vaikutus on minimaalinen. Alueella on maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Kitusen tila ja Kituskosken suojelualue, joista tuulivoimalat eivät näy.</p> <p>Näkyvyyttä kohdistuu vain paikoin maakunnallisesti arvokkaalle kulttuurimaisema-alueelle: Ilomäen kulttuurimaisema (etäisyys: 10 km), tärkeän kulttuuriympäristöön tai maisemaan: Sulkavanjärven kulttuurimaisemat: Sulkavan kylä ja Pyyllämmäki (etäisyys 18–20 km, Etelä-Pohjanmaalla) sekä Pihlajaveden alueen kulttuuriympäristön vetovoima-alueelle (12–15 km etäisyydellä, Keski-Suomessa). Pihlajaveden vetovoima-alue sijaitsee sekä väli- että kauko-alueella. Näkyvyyttä on vain alueen järvistä (mm. Pihlajavedestä) ja osin järvien itärannoilta. Pihlajaveden vanha kirkko on RKY kohde mikä sijaitsee vain noin 100 m tarkastelualueen ulkopuolella (vaikutusta ei ole tutkittu).</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p> <p>Kaukoalueen arvokohteista tuulivoimalat näkyvät vain paikoin ja etäisyyden takia vaikutus on kohtalainen. Tuulivoimalat saattavat siis paikoin näkyä Herrasen kulttuurimaisemasta (mkm, etäisyys 14 km) ja sen vieressä olevasta Virtain keskustasta (MKY, 15 km lounaaseen) sekä Sulkavanjärven kulttuurimaisemista: Sulkavan kylä ja Pyyllämmäki (Tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema, Etelä-Pohjanmaa, 18–20 km luoteeseen).</p>
--	---

	Kaukoalueen isommilta vesialueilta Visuvedelta ja Pihlajavedelta (Keski-Suomen maakunnassa) tuulivoimalat saattavat osin näkyä, Vaskivedelta ne näkyvät vain paikoin. Tuulivoima-alueen maksimialueella (25–30 km) on arvokohteita, mutta näkyvyysanalyysi ei osoita niille alueille näkyvyyttä.
--	---

Kohdekortti 4. Lakeisneva

Kunta: Virrat

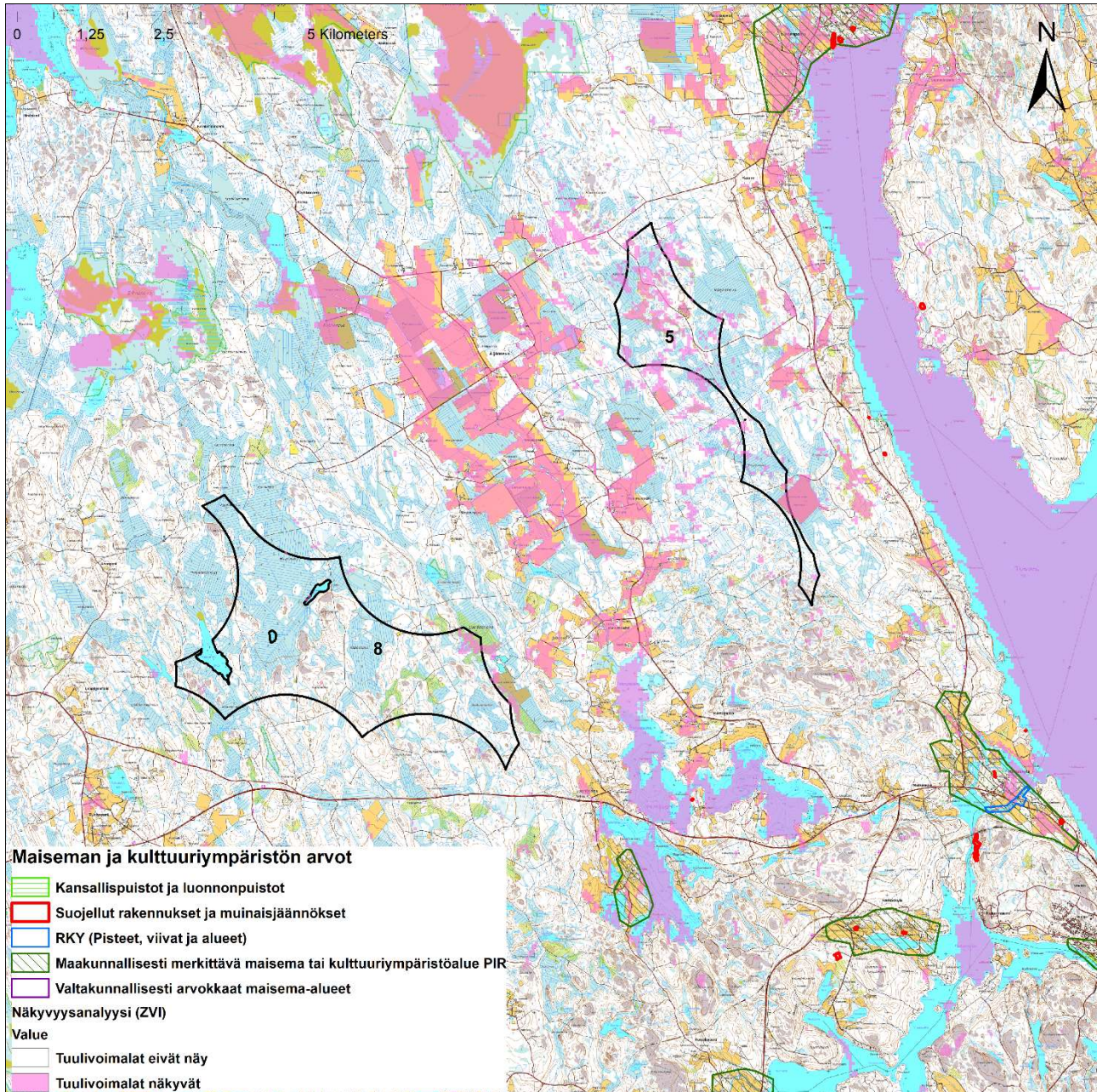

Kohteen sijainti	Metsäalue Lakeisnevankankaan luonnonsuojelualueen eteläpuolella, Killinkosken kylästä noin 4 km etelään, Pirkanmaan maakunnan pohjoisosassa, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen maakunnan rajan lähellä. Noin 10 km Virroilta koilliseen.
Pinta-ala	892 ha
Arvio tuulivoimaiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 15 kpl

<p>Arvot ja vaikutusten arviointi</p>	<p>Maisema- ja kulttuuriperintö</p> <p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas laaja maisema-aluekokonaisuus, Ähtärin reitin maisemat (Ma) sijaitsee noin 2,2 km etäisyydellä tuulivoima-alueelta pohjoiseen, ja ulottuu myös tuulivoima-alueen väli- ja kaukoalueisiin sekä Pirkanmaan että Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella. Ähtärin reitin järvien ja jokien molemmilla puolilla on kyliä ja pienasutusta. Tihein asutus on Killinkosken tehdasalueella ja Soininkylässä. Ähtärin reitin peltomaisemista ja järvien pohjoisrannoilta avautuu osin näkymiä kohti tuulivoima-aluetta. Ranta-alueet ovat päivitysinventoinnissa (Katriina Koski; Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2014) kuvattu usein umpeen kasvaneina ja rantojen puuvyöhykkeet estävät näkymiä tuulivoima-alueelle.</p> <p>Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (MKY) Killinkosken raitti ja maatilat (Virrat) kuuluu Ähtärin reitin maisemiin, ja sijaitsee noin 3,5–6 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta pohjoiseen. Alueen keskellä on Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristökohde (RKY) Killinkosken tehdasyhdyskunta http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=5096. Erityisesti alueen eteläosassa maiseman pienpiirteisyden ja puuston takia tuulivoimaloiden vaikutus maisemaan on pieni. Pohjoisosan pelloista tuulivoimalat saattavat näkyä. Tuulivoimalat eivät hallitse rakennetun ympäristön kyläkuvaa, koska kasvillisuus ja rakennukset rajaavat näkymää.</p> <p>Killinkosken laajemmalla alueella on viisi muinaisjäänköhdettä, joista tuulivoimalat ei näy (Killinkoski Mylly, Killinkoski 1, Killinkoski 2, Killinkoski Hiilimiilu & Tervahauta, Killinkoski-Kaunela).</p> <p>Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristökohde (RKY) Soinin kylä http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4222 kuluu myös osana Ähtärin reitin maisemiin. Soinin kylän alue sijaitsee noin 2,5–4 km etäisyydellä tuulivoima-alueelta luoteeseen, mäen päällä, mikä saattaa korostaa tuulivoimaloiden näkyvyyttä. Vanhan kylän rakennuksista tai rakennuksien taustalla näkyy tuulivoima-alueelle vain osa kylän alueelta. Soinin kylästä etelään sijaitseva Soininkylän kulttuurimaisema on maakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema (mkm) on noin 3 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta. Tuulivoimalat eivät näy peltoalueilta, koska pellot sijaitsevat laaksossa.</p> <p>Näkyvyyttä kohdistuu osin neljälle maakunnallisesti arvokkaalle kulttuurimaisema-alueelle, Lahdenkylän (etäisyys 4 km), Ikkanen (3,5–6 km) ja Ilomäen (5-7 km) kulttuurimaisemiin tuulivoima-alueen itäpuolella ja Kitusen kulttuurimaisemaan tuulivoima-alueen eteläpuolella (etäisyys 7 km).</p> <p>Toisvesi sijaitsee lähi- ja välialueella. Visuaalista vaikutusta on analyysin perusteella laajasti järvellä ja sen länsirannalla. Rannalla on osin loma-astutusta.</p> <p>Välialueella (7-14 km)</p> <p>Välialueella sijaitsevasta maakunnallisesti arvokkaasta kulttuurimaisemasta, Liedempohjan kulttuurimaisemasta (mkm, 12-13 km etäisyydellä), tuulivoimalat näkyvät osin.</p> <p>Keski-Suomen maakunnan alueella on Pihlajanveden alueen kulttuuriympäristön vetovoima-alue (etäisyys 7-20 km). Alue ulottuu myös kaukoalueelle. Näkyvyyttä on vain alueen järvistä (mm. Pihlajavedestä) ja osin järven itärannoilta. Pihlajanveden vanha kirkko on RKY kohde mitä sijaitsee vain noin 100 m tarkastelualueen ulkopuolella (vaikutusta ei ole tutkittu).</p> <p>Tuulivoimalat saattavat paikoin näkyä Herrasen kulttuurimaisemasta (mkm, etäisyys 10–11 km lounaaseen) ja sen viressä olevasta Virtain keskustasta (MKY, 11-12 km).</p> <p>Härkösenkylän kulttuurimaisemasta (mkm, etäisyys 13–14 km) tuulivoimaloita ei näy.</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p> <p>Sulkavanjärven kulttuurimaisemista: Sulkavan kylä ja Pyylammenmäki (Tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema Etelä-Pohjanmaalla 18,5–20 km luoteeseen) tuulivoimalat näkyvät vain paikoin ja etäisyyden takia vaikutus on kohtalaisen vähäinen.</p> <p>Kaukoalueen isoimmilta vesialueilta Visuvedeltä ja Pihlajavedeltä (Keski-Suomen maakunnassa) tuulivoimalat näkyvät osin, Vaskivedeltä voimalat näkyvät vain paikoin.</p> <p>Muihin tarkistettuihin kauko- ja maksimialueen arvokohteisiin tuulivoimaloita ei näy.</p>
--	--

Kohdekortti 5. Kummunmäki

Kunta: Virrat

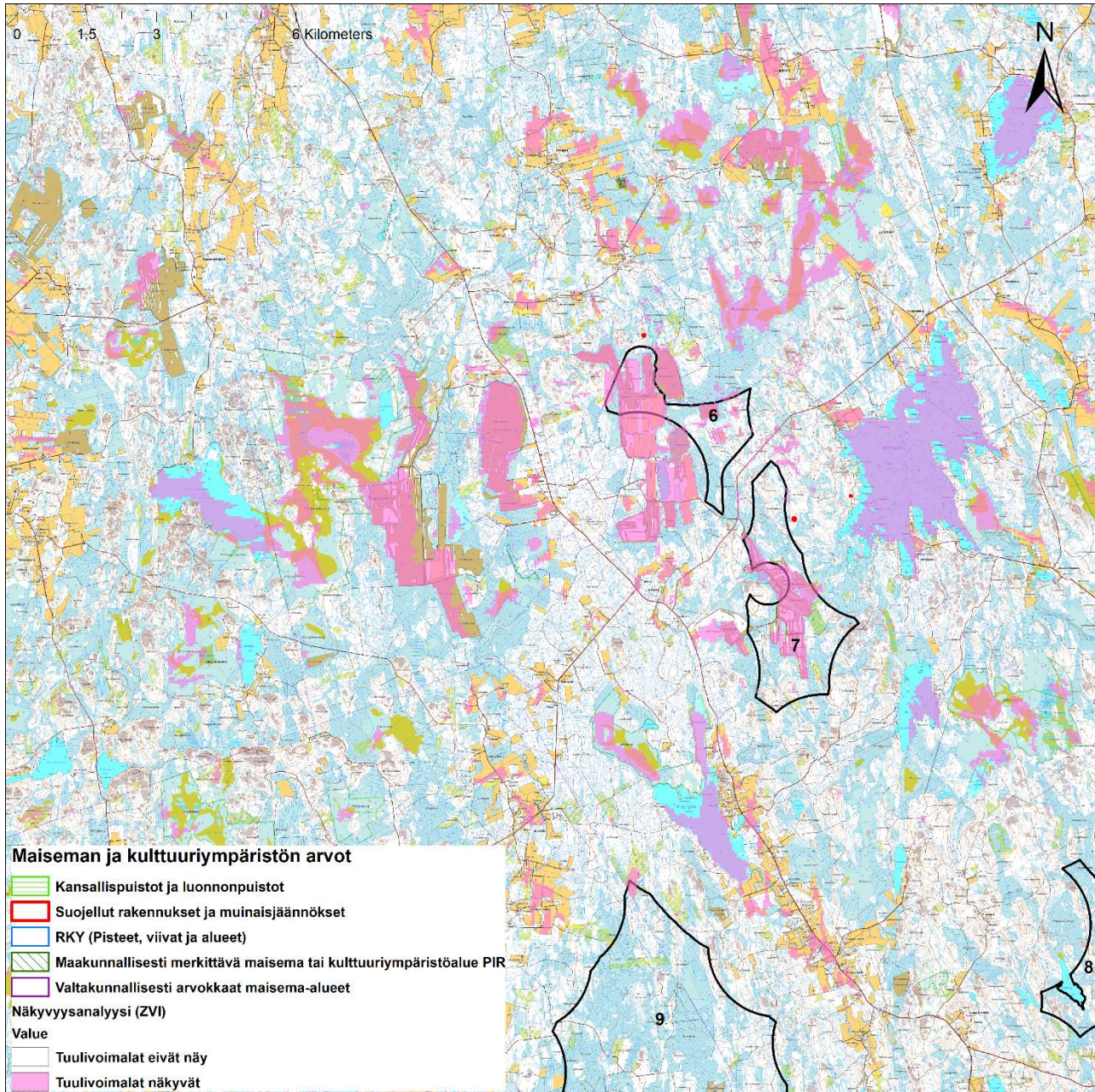

Kohteen sijainti	Metsäalue Toisveden länsipuolella, noin 2 km järven rannalta. Alueella on metsää. Alue sijaitsee Liedenpohjan kylästä noin 3 km etelään ja Virtain keskustasta 8 km pohjoiseen. Alue on Pirkanmaan maakunnan pohjoisosassa, noin 5 km Etelä-Pohjanmaan maakunnan rajalta.
Pinta-ala	399 ha
Arvio tuulivoimaloiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 4 kpl

Arvot ja vaikutusten arviointi	<p>Maisema- ja kulttuuriperintö</p> <p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Maakunnallisesti merkittävät kulttuurimaisemat tuulivoima-alueen lähialueella, joista tuulivoimalat näkyvät eniten, ovat maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisemaan Liedempohjan kulttuurimaiseman (mkm, 2,8–6 km alueelta pohjoiseen) peltoalueet, Ikkalan kulttuurimaiseman pellot ja osa asuinalueista (mkm, 6-8 km itään) ja Herrasen kulttuurimaiseman alue (mkm, 3,6 km kaakkoon). Herrasen kylän alueelta katsoen suurin osa tuulivoima-alueesta sijaitsee tuulivoima-alueen pitkulaisen muodon takia yli 6 km etäisyydellä.</p> <p>Ilomäen kulttuurimaisemasta (mkm, 6–7 km itään) tuulivoimalat näkyvät vain paikoin ja Vermakselta (maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema, 5-6,5 km etelään) voimalat saattavat näkyä ranta-alueilta.</p> <p>Vermasjärvellä tuulivoimalat näkyvät järven eri puolilla, ja ne näkyvät myös etelärannan loma-asutuksesta.</p> <p>Toisvedellä (etäisyys 2–9 km) tuulivoimalat näkyvät koko järven alueella, erityisesti Virtain ja Liedempohjan välissä olevassa haarassa. Voimalat näkyvät lisäksi järven itärannoilta, jossa on paikoin loma-asutusta.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristökohte (RKY) Soinin kylä sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla alueella nimeltään Ähtärin reitti. Tuulivoima-alue näkyy noin 13,5 km etäisyydellä osalle alueesta. Muille Ähtärin reitin alueille kohdistuu vain vähän visuaalista vaikutusta välialueella. Toiset arvokohteet välialueella, joista voimalat näkyvät osin, ovat Sulkavanjärven kulttuurimaisemat: Sapsalampi ympäristöineen ja Sulkavanjärven kulttuurimaisemat: Sulkavan kylä ja Pyyllämmimäki (Tärkeitä kulttuuriympäristöjä tai maisemia) Etelä-Pohjanmaalla, 7–12 km ja 10-13 km tuulivoima-alueen pohjoispäästä.</p> <p>Lahdenkylän ja Soininkylän kulttuurimaisema (9 ja 11,5 km etäisyydellä) ovat maakunnallisesti merkittäviä kulttuurimaisemia. Alueille ei kohdistu visuaalista vaikutusta tuulivoima-alueelta 5.</p> <p>Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (MKY) Virtain keskusta sijaitsee 8 km päässä. Virtain keskustaan ei aiheudu visuaalista vaikutusta.</p> <p>Koronkylässä (mkm) tuulivoimalat saattavat näkyä paikoin. Kylä on noin 8–9 km etäisyydellä. Suurin osa tuulivoima-alueesta sijoittuu kuitenkin tuulivoima-alueen pitkulaisen muodon takia tätä kauemmas. Vaskivedeltä Koronkylän läheltä ja muilta vesialueilta tuulivoimalat näkyvät osittain.</p> <p>Vaskiveden kulttuurimaisema on maakunnallisesti arvokas maisema-alue (mam) 13–18 km etäisyydellä. Visuaalinen vaikutus on lähes olematon. Jäähäydyspohjan kulttuurimaisemasta tuulivoimaloita ei näy.</p> <p>Seinäjärvi on isompi vesistö Etelä-Pohjanmaan maakuntarajalla: Järveltä ja järven länsirannalta tuulivoimalat ovat näkyvissä 12–14 km etäisyydellä. Tuulivoima-alueen eteläpuoleiset osat sijaitsevat kaukoalueella.</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p> <p>Ähtärin reitille ja sen arvokohteisiin (Killinkosekn raitti ja maatilat ja Killinkosken tehdasyhdyskunta, Perännejärven kulttuurimaisema) tuulivoimalat saattavat näkyä paikoin. Näkyvyys kohdistuu usein järvien rannalle ja on paikallinen.</p> <p>Tuulivoima-alueen visuaalinen vaikutus on Visuveden kulttuurimaisemalle (etäisyys 24 km) ja Visuveden vesialueelle vähäinen ja paikallinen. Myös Kihniölle ja sen vieressä olevalle Korhoskylän kulttuurimaisemalle (etäisyys 25 km) löytyi vain paikallisia potentiaalisia näkyvyysalueita.</p> <p>Etelä-Pohjanmaan maakunnassa on Alavudenjärven ympäristö ja jokivarsi -niminen tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema mistä tuulivoima-alue näkyy paikoin. Kohde sijaitsee sekä kauko- että maksimialueella ja on suurlta osin tarkastelualueen ulkopuolella.</p> <p>Tarjanteen järvellä tuulivoima-alueen kaakkoispuolella noin 22-40 km etäisyydellä avautuu yksi pitkä näkymä-akseli Tarjanneveden suojelualueen läheltä kohti tuulivoima-aluetta. Alue sijaitsee kuitenkin kauko- ja maksimialueella, jossa voimaloiden hahmottaminen horisontissa voi olla hankalaa.</p> <p>Vaskiveden vesialueilla näkyy tuulivoima-alue paikoin ja osin etelärannoilla.</p> <p>Analyysin perusteella ei ole visuaalista vaikutusta Kitusen kulttuurimaisemaan (21 km) ja Monoskylän kulttuurimaisemaan (22 km) eikä myöskään muista kauko- ja maksimialueella tarkastetuista arvokohteista.</p> <p>Maksimialueella (25–30 km)</p> <p>Osa Helvetinjärven kansallispuistosta sijaitsee maksimialueella. Näkyvyyttä maa-alueelta ei ole ja myös vesialueelta näkyvyys on lähes olematon. Näkyvyysanalyysi tuotti yhden pienen näkyvyysalueen Iso Helvetinjärvellä. Etäisyyden takia tuulivoimaloita ei käytännössä näy.</p>
--------------------------------	--

Kohdekortti 6. Röntäsalonneva

Kunta: Virrat

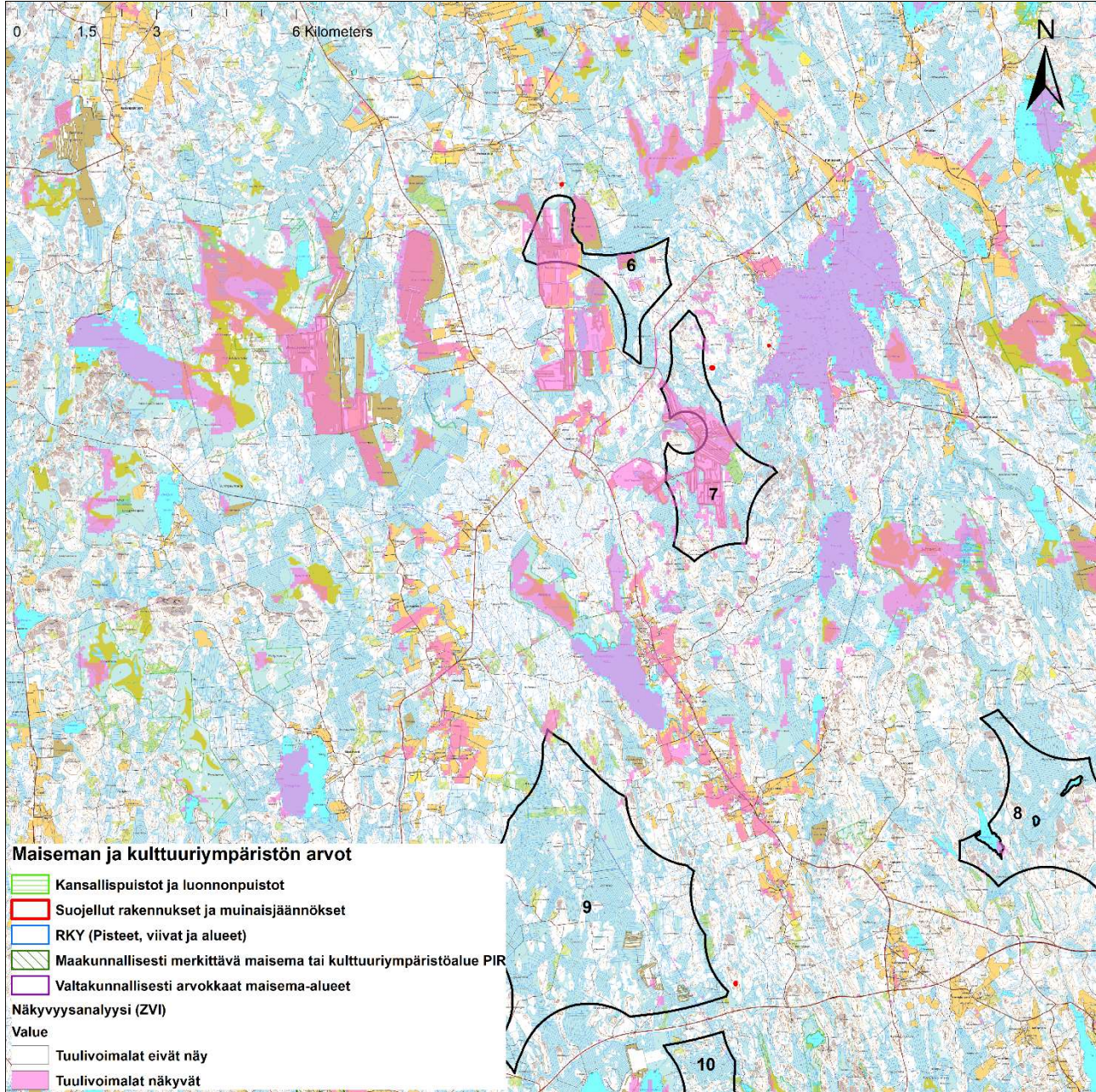
Kohteen sijainti	Metsäalue Virtain kunnan alueella, Pirkanmaan maakunnan pohjoisosassa, Etelä-Pohjanmaan maakunnan rajalla. Noin 21 km Kihniöstä pohjoiseen.
Pinta-ala	341 ha
Arvio tuulivoimaloiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 3 kpl
Arvot ja vaikutusten arviointi	Maisema- ja kulttuuriperintö

<p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Pirkanmaan maakunnan alueella lähi- ja välialueen muinaisjäännekohteista tuulivoimat eivät näy/ei ole visuaalista vaikutusta.</p> <p>Hirvi-, Kurjen- ja Seinäjärveltä näkyy tuulivoimaloita osin. Seinäjärvi sijaitsee noin 2-5 km tuulivoima-alueesta itään. Järven alueelta tuulivoimat näkyvät laajasti. Järven itärannoille kohdistuu osin visuaalisia vaikutuksia. Itärannoilla on paikoin loma-asutusta. Kurjenjärvi on pienempi järvi, joka sijaitsee tuulivoima-alueelta noin 4-8 km etelään. Tuulivoimat näkyvät osalle järvestä ja paikoin etelärannoilta, jossa on loma-asutusta. Hirvijärvi on pienempi järvi tuulivoima-alueelta noin 5-6 km kaakkoisuuntaan. Tuulivoimat näkyvät osalle järvestä ja ovat havaittavissa myös itärannoilta, jossa on paikoin loma-asutusta.</p> <p>Tuulivoima-alueen 6 lähialueella ei ole muuta tarkasteltua arvokohdetta Pirkanmaan tai Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema: Kihniänjoen kulttuurimaisema sijaitsee tuulivoimaloiden väli- ja kaukoalueella 10–16 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta, Etelä-Pohjanmaalla. Visuaalinen vaikutus jää paikalliseksi.</p> <p>Toinen tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema: Sulkavanjärven kulttuurimaisemat: Sulkavan kylä ja Pyylaminmäki sijaitsee tuulivoimaloiden väli- ja kaukoalueella 13-16 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta, Etelä-Pohjanmaalla. Osalle alueesta tuulivoimat saattavat näkyä.</p> <p>Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella on lisäksi valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY) Seinäjokivarren kyläasutus noin 12,5–16 km tuulivoima-alueesta. Alue ei ole analyysissä huomioitu, koska se sijaitsee yli 12 km Pirkanmaan maakunnan rajalta.</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p> <p>Korhoskylän kulttuurimaisema-alueella (maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema) on minimaalista näkyvyyttä. Alue sijaitsee noin 16 km tuulivoima-alueesta lounaaseen. Tuulivoimat saattavat näkyä Toisveden rannalta melko pieniltä alueilta: Liedenpohjan kylää vastapäätä olevalta rannalta ja Ilomäen kohdalta. Etäisyyden takia voimat ovat vaikeasti havaittavissa.</p> <p>Muissa tarkastelussa huomioituissa kaukoalueen arvokohteissa ei ole visuaalista vaikutusta.</p> <p>Maksimialue (25–30 km)</p> <p>Ilomäen kulttuurimaisema-alueella (mkm, etäisyys 25–26 km) tuulivoimat saattavat paikoin näkyä järven rannalta, mutta etäisyyden takia ne olisivat vaikeasti havaittavissa.</p> <p>Vaskiveden kulttuurimaisemaan (mam) kohdistuu erittäin paikallinen minimaalinen näkyvyys Havanganjärven etelärannalla. Etäisyyden takia tuulivoimat ovat vaikeasti havaittavissa.</p> <p>Muissa tarkastelluissa maksimialueen arvokohteissa ei ole visuaalista vaikutusta.</p>

Kohdekortti 7. Tuuraneva

Kunta: Virrat

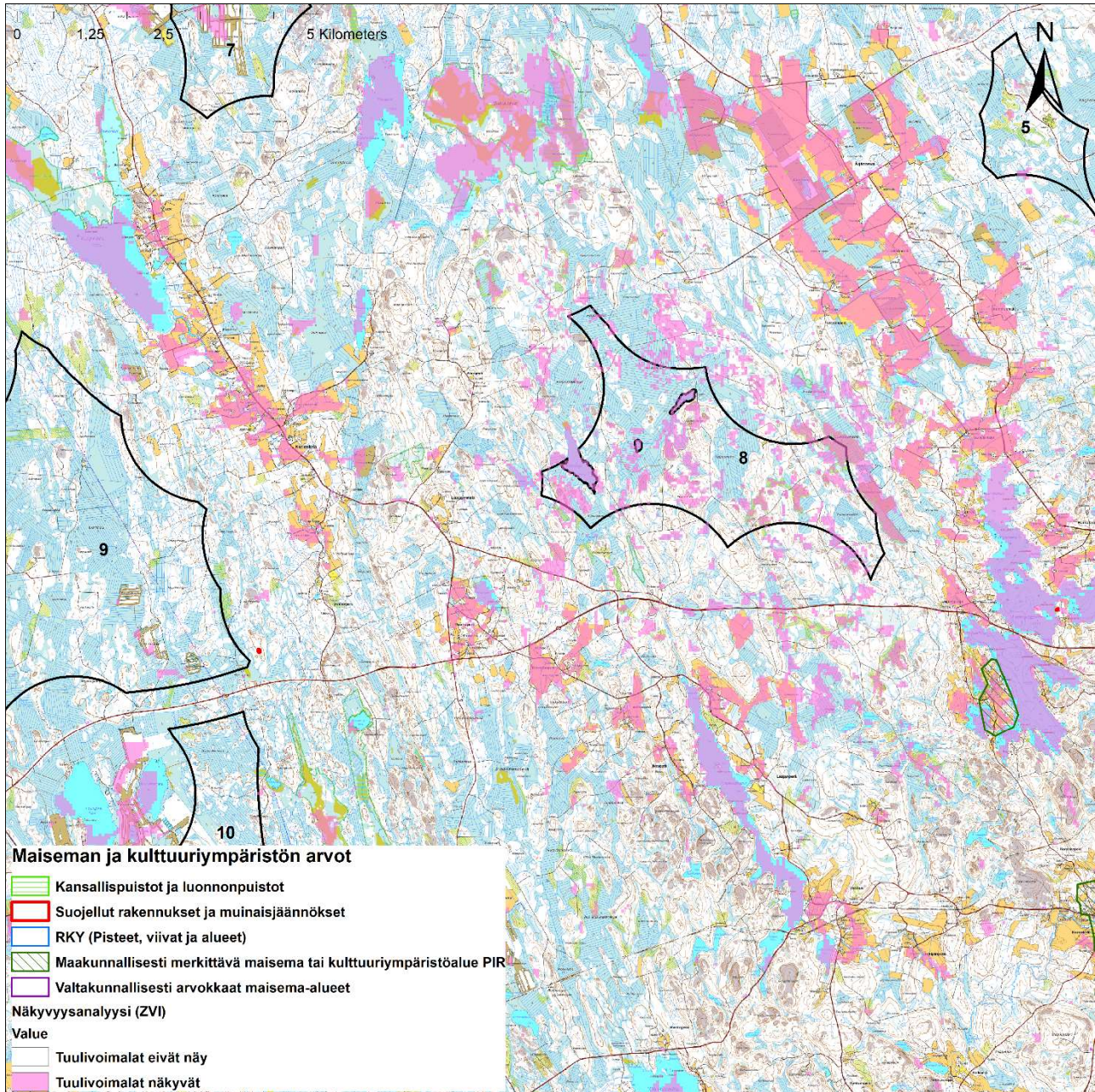

Kohteen sijainti	Metsäalue Virtain kunnan alueella, Pirkanmaan maakunnan pohjoisosassa, Etelä-Pohjanmaan maakunnan rajalla. Noin 16 km Kihniöstä pohjoiseen.
Pinta-ala	593 ha
Arvio tuulivoimaloiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 8 kpl
Arvot ja vaikutusten arviointi	Maisema- ja kulttuuriperintö

<p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Pirkanmaan maakunnan alueella lähi- ja välialueen muinaisjäännöskohteisiin tuulivoimalat eivät näy / ei ole näkyvyysanalyysissä havaittavaa visuaalista vaikutusta.</p> <p>Hirvijärvi on pieni järvi tuulivoima-alueelta noin 1,5–2,5 km kaakkoisuuntaan. Tuulivoimaloiden näkyvyysaluetta on suurin osa järvestä ja järven itärannat, jossa on paikoin loma-asutusta.</p> <p>Kurjenjärvi on pieni järvi tuulivoima-alueelta noin 1–4 km lounaisuuntaan. Tuulivoimaloita näkyy suurimmalle osalle järvestä ja paikoin lounaisrannoille, jossa on paikoin loma-asutusta.</p> <p>Seinäjärvi sijaitsee noin 2–5 km tuulivoima-alueesta itään, Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakunnissa. Tuulivoimalat näkyvät laajasti Seinäjärven alueelle. Järven itärannoilla kohdistuu osin visuaalisia vaikutuksia. Itärannoilla on paikoin loma-asutusta.</p> <p>Lähialueella ei ole muita tarkasteltuja arvokohteita.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Etelä-Pohjanmaan tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema Sulkavanjärven kulttuurimaisemat: Sulkavan kylä ja Pyylamminmäki sijaitsee tuulivoima-alueen väli- ja kaukoalueella. Tuulivoimalat näkyvät osaan alueesta.</p> <p>Korhoskylän kulttuurimaisema (mkm) sijaitsee väli- ja kaukoalueen rajalla. Alueelle kohdistuu paikoin näkyvyyttä Korhosjärven yli.</p> <p>Välialueella ei ole muita tarkasteltuja arvokohteita.</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p> <p>Tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema, Kihniänjoen kulttuurimaisema, sijaitsee kaukoalueella Etelä-Pohjanmaalla, 14–20 km tuulivoima-alueelta luoteiseen. Tuulivoimalat näkyvät paikoin pelto- ja kylämaisemassa. Alueen pohjoisempi osa sijaitsee tarkastelun ulkopuolella.</p> <p>Seinäjokivarren kyläasutusta (RKY), etäisyys 17–20 km) ei ole analyysissä huomioitu, koska alue sijaitsee yli 12 km Pirkanmaan maakunnan rajalta.</p> <p>Ilomäen kulttuurimaisemassa tuulivoimalat saattavat paikoin näkyä järven rannalta, mutta etäisyyden takia ne olisivat vaikeasti havaittavissa, koska etäisyys on vähintään 21–23 km.</p> <p>Valtakunnallisesti merkittävät maisema-alueet, Ähtärin reitin maisemat ja Killinkosken raitti ja maatilat (MKY-kohde kaukoalueella), sijaitsevat kaukoalueella (etäisyys 23–40 km) ja suurin osa maksimialueella. Vuolteenjärveltä saattaa olla aika pieneltä alueelta mahdollista nähdä tuulivoimaloita, mutta etäisyyden takia ne olisivat vaikeasti havaittavissa.</p> <p>Tuulivoimalat saattavat näkyä Toisveden rannalta melko pieniltä alueilta: Liedempohjan kylää vastapäätä olevalta rannalta ja Ilomäen kohdalta. Etäisyyden takia voimalat ovat vaikeasti havaittavissa.</p> <p>Vaskiveden kulttuurimaisemalle (mkm, etäisyys: 21–30 km) kohdistuu erittäin paikallinen minimaalinen näkyvyys Havanganjärven etelärannalta.</p> <p>Tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema, (Etelä-Pohjanmaa) Ilvesjoen ja Koskuen kulttuurimaisemat ja esihistorialliset alueet, sijaitsevat kauko- ja maksimialueella. Koskutjärven lähellä on osittainen näkyvyys mahdollista, mutta etäisyyden takia tuulivoimalat ovat vaikeasti havaittavissa. Arvokohteen pohjoisosa sijaitsee maksimialueella tarkastelun ulkopuolella, ja sitä ei ole huomioitu näkyvyysanalyysissä.</p> <p>Kauko- ja maksimialueella ei ole muita tarkasteltuja arvokohteita.</p>

Kohdekortti 8. Leppäsenmäki

Kunta: Virrat

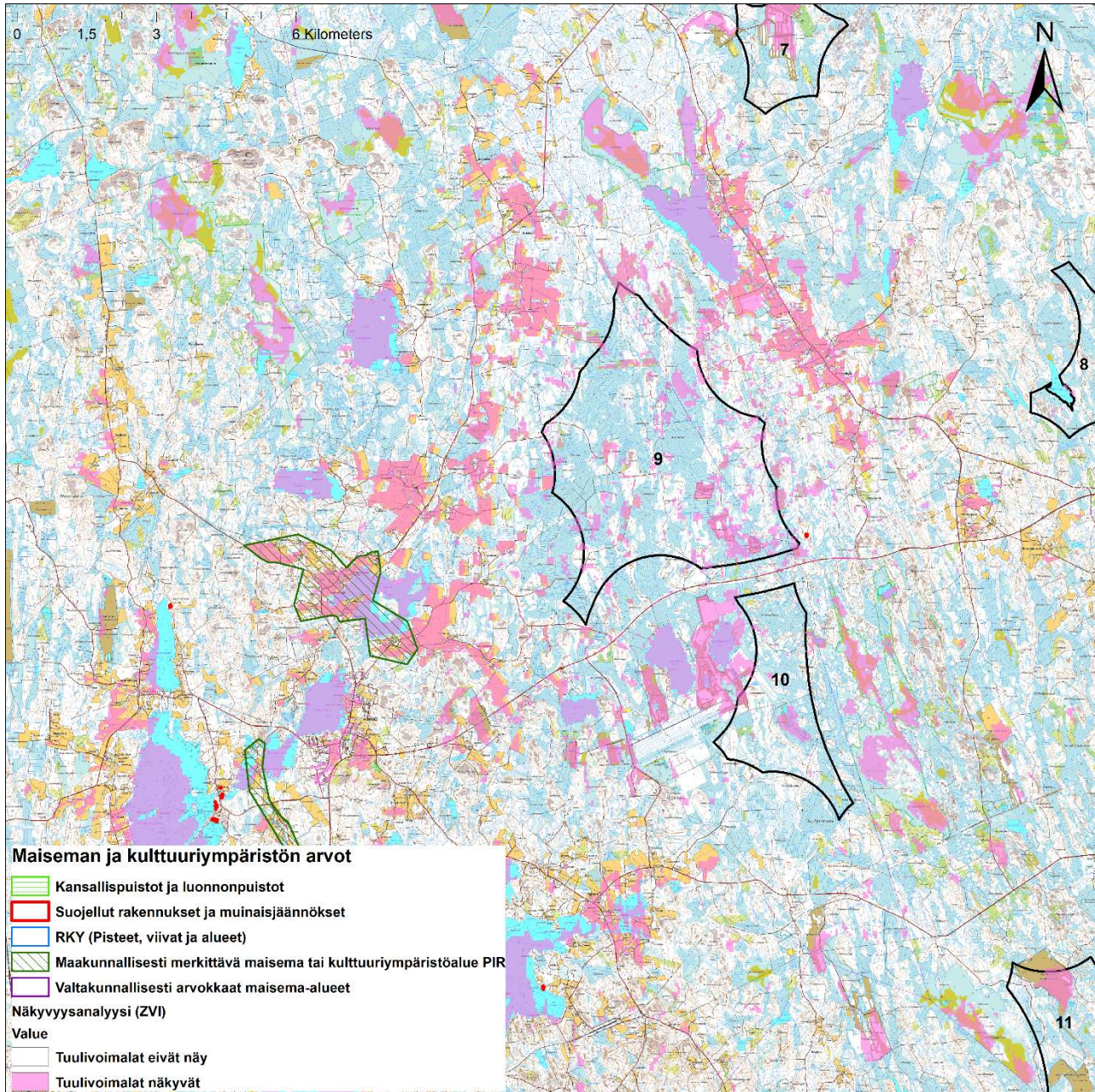

Kohteen sijainti	Metsäalue Virtain kunnan alueella, Pirkanmaan maakunnan pohjoisosassa, Etelä-Pohjanmaan maakunnan rajan lähellä. Virtain ja Kihniön välissä, noin 10 km Virtain keskustasta ja 17 km Kihniöstä, tien 23 pohjoispuolella.
Pinta-ala	1 029 ha
Arvio tuulivoimaloiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 16 kpl
Arvot ja vaikutusten arviointi	Maisema- ja kulttuuriperintö

	<p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Vermasjärvi sijaitsee tuulivoima-alueelta noin 2–5,5 km kaakkoissuuntaan. Tuulivoimaloiden näkyvyysaluetta on suurin osa järvestä, ja järven itärannoilta, jossa on loma-asutusta.</p> <p>Vaskuunjärvi on pienempi järvi tuulivoima-alueelta noin 2,5–7 km etelään. Tuulivoimaloiden näkyvyysaluetta on suurin osa järvestä ja paikoin järven etelärannoilta, jossa on paikoin loma-asutusta.</p> <p>Hirvijärvi on pienempi järvi tuulivoima-alueelta noin 4–5,5 km luoteeseen. Järven alueelta tuulivoimalat näkyvät laajasti. Järven länsirannoilta on osin visuaalisia vaikutuksia. Rannoilla on paikoin loma-asutusta.</p> <p>Osasta maakunnallisesti arvokasta Vermaksen kulttuurimaisemaa tuulivoimalat saattavat näkyä. Paikalliset rakennukset ja kasvillisuus peittävät näkymiä osin.</p> <p>Paikoin kohdistuu näkyvyyttä Koronkylän ja Härkösenkylän maakunnallisesti arvokkaille kulttuurimaisema-alueille. Molemmat sijaitsevat lähi- ja välialueen rajalla.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Seinäjärvi sijaitsee noin 7–11 km tuulivoima-alueesta pohjoiseen. Järven alueelta tuulivoimalat näkyvät laajasti. Järven pohjoisrannoilla on osin visuaalista vaikutusta. Rannoilla on paikoin loma-asutusta.</p> <p>Liedenpohjan kulttuurimaisemasta (mkm, etäisyys 10–14 km) tuulivoimalat näkyvät osittain, mm. pelloilta, kylämaisemasta ja tieltä. Ilomäen kulttuurimaisemasta (mkm, 10–12 km) tuulivoimalat saattavat paikoin näkyä mm. järven rannalta.</p> <p>Toisvedestä tuulivoimalat näkyvät osin järven itärannoilta.</p> <p>Tuulivoimalat näkyvät osaan Virtain keskustaa (RKY, etäisyys 10–12 km), osaan Herrasen kulttuurimaiseman alueesta (mkm, 7–10 km) ja myös Herrasen kanavaa (RKY).</p> <p>Vaskiveden kulttuurimaisema (mam) sijaitsee väli- ja kaukoalueella 9–18 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta. Paikallinen näkyvyys Havanganjärven etelärannalta ja itse järveltä, sekä Vaskiveden kylän alueella.</p> <p>Vaskiveden ja Kurjenjärven vesialueilta voimalat näkyvät osin. Järvet sijaitsevat väli- ja kaukoalueella (7–20 ja 7–9 km etäisyydellä)</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p> <p>Tärkeään kulttuuriympäristöön tai maisemaan (Etelä-Pohjanmaan) Sulkavanjärven kulttuurimaisemaan ja Sapsalampi ympäristöineen kohdistuu paikoin näkyvyyttä Sapsalammen pohjois- ja itäpuolella. Sulkavan kylän ja Pyyllämmän alueelle on osin näkyvyyttä laajoilta pelloilta, kylämaisemasta ja tieltä. (etäisyys 15–20km)</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Ähtärin reitin maisemat, sijaitsee Pirkanmaan puolella kaukoalueella ja Etelä-Pohjanmaan osuus sijaitsee maksimialueella (etäisyys: 24–30 km). Soininkylän (RKY) alueella on visuaalista vaikutusta ja esim. Killinkosken (MKY, RKY) ja Iso Vehkajärven alueella saata olla paikallisesti mahdollista nähdä tuulivoimaloita, mutta etäisyyden takia ne ovat vaikeasti havaittavissa.</p> <p>Ilvesjoen ja Koskuen kulttuurimaisemat ja esihistorialliset alueet muodostavat tärkeän kulttuuriympäristön tai maiseman Etelä-Pohjanmaalla, tuulivoima-alueen kauko- ja maksimialueella. Koskutjärven lähellä osittainen näkyvyys on mahdollista, mutta etäisyyden takia tuulivoimalat ovat vaikeasti havaittavissa. Arvokohteen pohjoisosa sijaitsee maksimialueella tarkastelualueen ulkopuolella ja sitä ei ole huomioitu näkyvyysanalyysissä.</p> <p>Helvetinjärven kansallispuisto sijaitsee osittain kauko- ja maksimialueella, 23,5–40 km etäisyydellä, tuulivoima-alueelta etelään. Tuulivoimalat saattavat olla havaittavissa Haukkajärveltä, mutta etäisyyden takia voimaloiden havaitseminen on vaikeaa.</p> <p>Maksimialueella (25–30 km)</p> <p>Linnankylän kulttuurimaisema (mkm) sijaitsee 26–28 km tuulivoima-alueelta lounaaseen. Näkyvyysanalyysi osoittaa osittaisia näkyvyyttä, mutta näin kaukana tuulivoimalat ovat vaikeasti havaittavissa.</p>
--	---

Kohdekortti 9. Isoneva

Kunta: Kihniö, Virrat

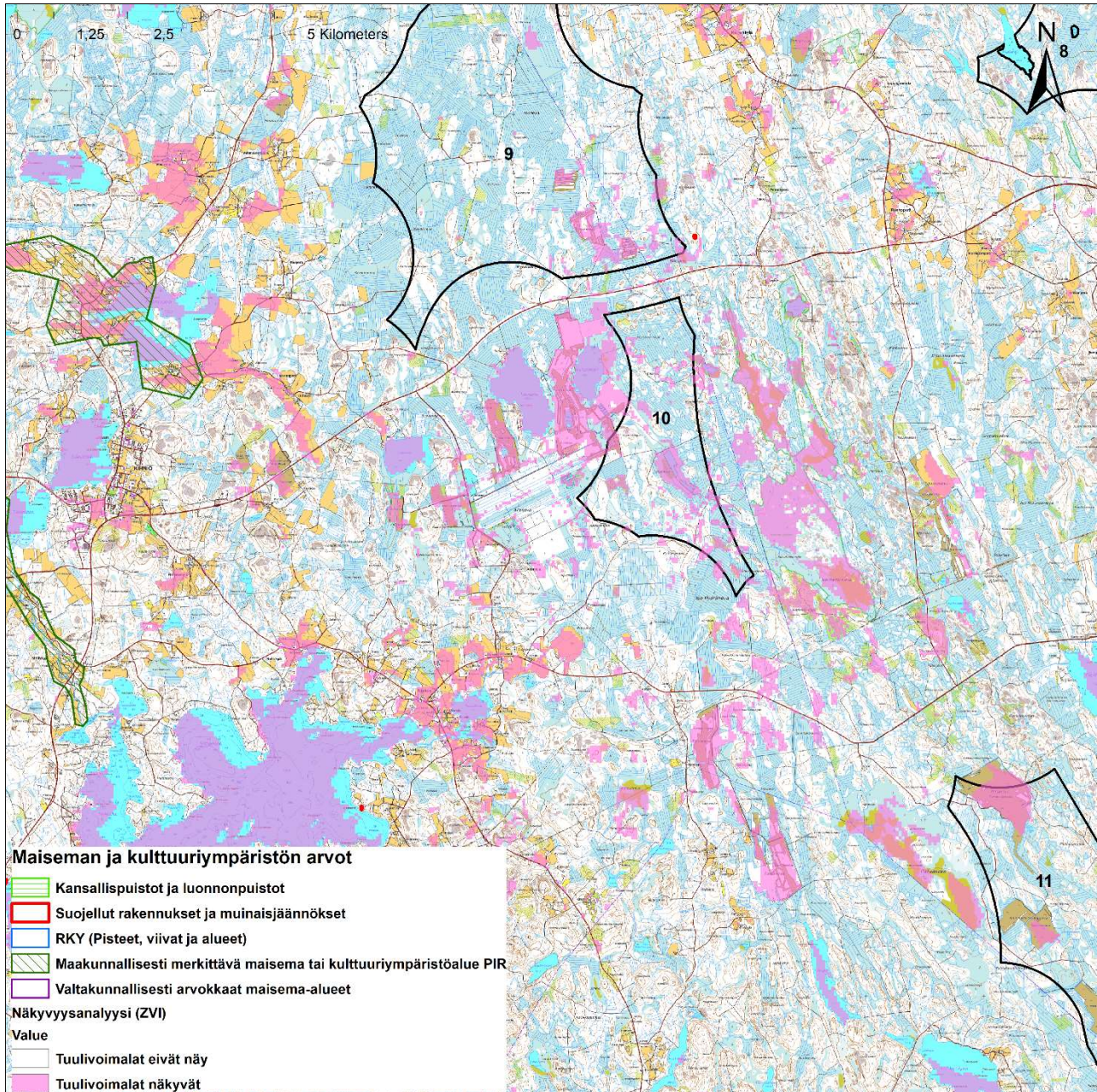

Kohteen sijainti	Metsäalue Kihniön keskustasta noin 4,5 km itään Pirkanmaan maakunnan pohjoisosassa, Etelä-Pohjanmaan maakunnan rajan lähellä (6 km), Kihniön ja Virtain kuntien rajalla.
Pinta-ala	2 049 ha
Arvio tuulivoimaloiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 31 kpl

<p>Arvot ja vaikutusten arviointi</p>	<p>Maisema- ja kulttuuriperintö</p> <p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Lavajärvi on pieni järvi tuulivoima-alueelta noin 1,5–3 km etelään. Tuulivoimaloiden näkyvyys kattaa suurimman osan järvestä, myös rannoilta, jossa on loma-asutusta. Kurjenjärvi on vesistö tuulivoima-alueelta pohjoiseen, noin 1,5–4 km. Tuulivoimaloiden näkyvyysaluetta on suurin osa järvestä ja pohjoisrannat, jossa on paikoin (loma-)asutusta.</p> <p>Pääjärvi ja Ojajärvi ovat pienempiä järviä noin 4–5 km tuulivoima-alueesta itään. Järvien alueelta ja rannoilta tuulivoimalat näkyvät laajasti. Rannoilla on paikoin loma-asutusta.</p> <p>Sulkujärvi ja Tarsianjärvi ovat tuulivoima-alueesta 5–8 km lounaissauntaan Kihniössä. Järven alueelta tuulivoimalat näkyvät laajasti. Järven lounaisrannoilla on osin visuaalisia vaikutuksia, mutta siellä ei ole asutusta.</p> <p>Kihniön keskustasta (5-7 km etäisyydellä) tuulivoimaloita näkyy osalle alueesta. Tuulivoimalat näkyvät lisäksi suurimpaan osaan Korhoskylän kulttuurimaisema-alueella (etäisyys 3–7 km) ja myös Korhosjärven vesialueelta ja järven rannoilta.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Vaskiveden kulttuurimaisema (mam, etäisyys 13–23 km) sijaitsee väli- ja kaukoalueella. Tuulivoima-alueen näkyvyys on paikallinen, mm. Havanganjärven itärannalta ja vesialueelta, sekä Vaskiveden kylän ja Havangankylän alueelta.</p> <p>Tuulivoimalat saattavat näkyä Tarsian pihapiiristä Myllykylän ja Tarsian kulttuurimaisema-alueelta (mkm, etäisyys 7–9 km).</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p> <p>Tuulivoimalat näkyvät osaan Virtain keskustaa (MKY) kaukoalueella noin 20–22 km etäisyydellä. Muista kaukoalueen kohteista tuulivoimaloita näkyy vain paikoin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema (Etelä-Pohjanmaa) Kihniänjoen kulttuurimaisema (Alueen pohjoisempi osa sijaitsee tarkastelualueen ulkopuolella) 20–26 km etäisyydellä. - Tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema (Etelä-Pohjanmaa) Sulkavanjärven kulttuurimaisemat: Sulkavan kylä ja Pyylamminmäki 22–25 km etäisyydellä - Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema (mkm) Liedempohjan kulttuurimaisema - Ilomäen kulttuurimaisema (mkm) Tuulivoimalat saattavat paikoin näkyä mm. järven rannalta. - Linnankylän kulttuurimaisema (mkm) 16–19 km - Tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema (Etelä-Pohjanmaa) Ilvesjoen ja Koskuen kulttuurimaisemat ja esihistorialliset alueet. Alue on kauko- ja maksimialueella. Koskutjärven lähellä osittainen näkyvyys on mahdollista, mutta etäisyyden takia tuulivoimalat ovat vaikeasti havaittavissa. Arvokohteen pohjoisosa sijaitsee maksimialueella tarkastelualueen ulkopuolella ja sitä ei ole huomioitu näkyvyysanalyysissä. - Vaskivesi - Tuulivoimalat näkyvät paikoin Toisveden itärannoilta: esim. Liedempohjan kylän lähellä, Ilomäen lähellä 18,5–27 km etäisyydellä. <p>Maksimialueella (25–30 km)</p> <p>Tuulivoimaloita saattaa näkyä vain paikoin Viinikanojan kulttuurimaisema-alueella (mkm), Parkanon kirkon ympäristön ja vanhan raitin alueella (MKY) ja Parkanon keskustassa. Nämä kohteet sijaitsevat kaukana tuulivoima-alueelta, 26-29 km etäisyydellä, ja maisemavaikutus on vähäinen.</p>
--	---

Kohdekortti 10. Aitoneva

Kunta: Kihniö, Virrat

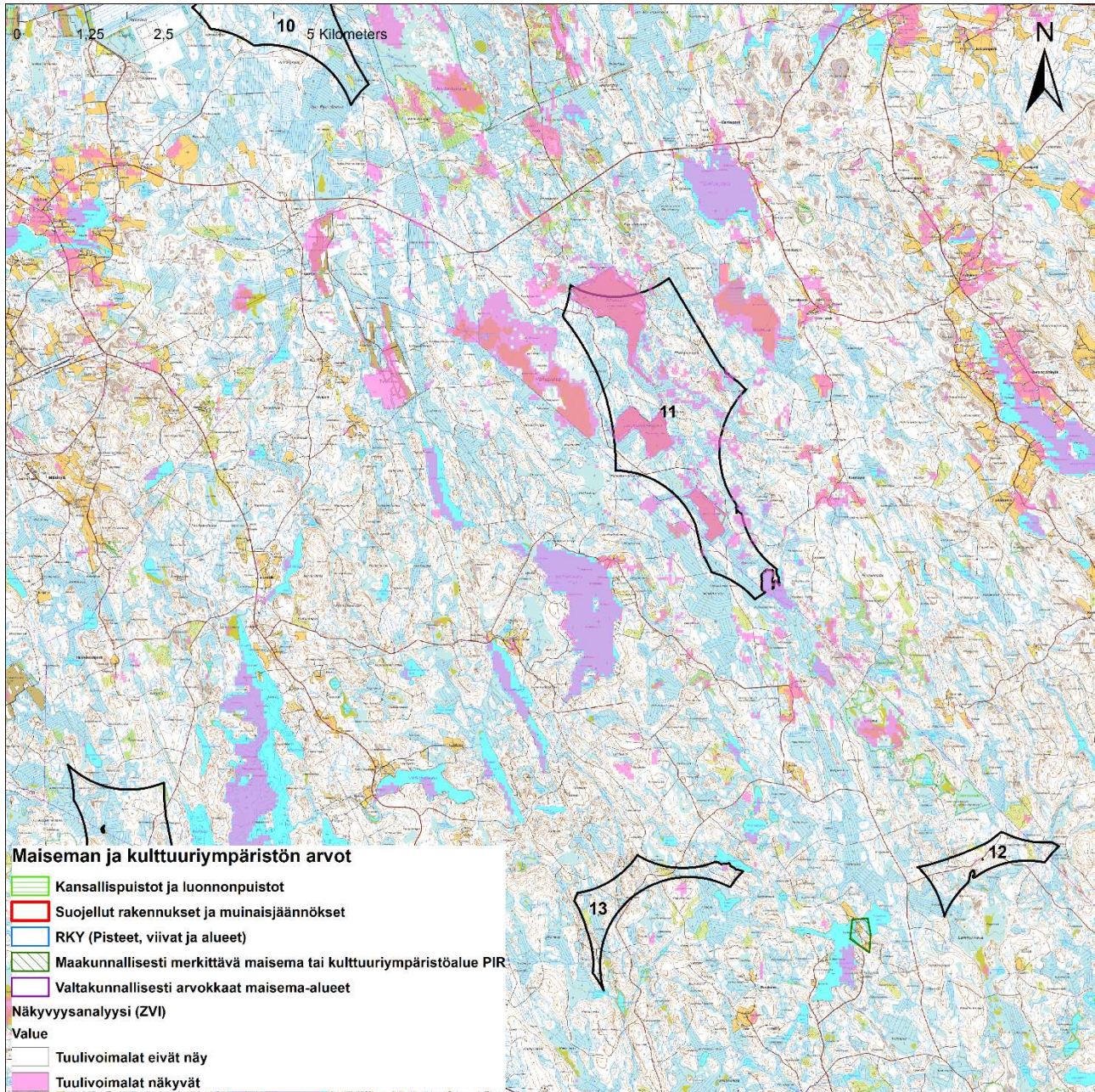
Kohteen sijainti	Metsä- ja turvetuotantoalue Kihniön keskustasta noin 8 km itään Pirkanmaan maakunnan pohjoisosassa. Kihniön ja Virtain kuntien rajalla. Närhineva – Koroluoman Natura-alueen länsipuolella.
Pinta-ala	646 ha
Arvio tuulivoimaloiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 12 kpl

<p>Arvot ja vaikutusten arviointi</p>	<p>Maisema- ja kulttuuriperintö</p> <p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Lavajärvi, Valkiainen ja Iso Keisärijärvi ovat pienempiä järviä tuulivoima-alueen itäpuolella, noin 0,5–3,5 km etäisyydellä. Tuulivoimaloiden näkyvyys syntyy suurimmalle osalle järvistä ja niiden (itä)rannoille. Vain Lavanjärven ja Valkiaisen rannoilla on paikoin loma-asutusta.</p> <p>Nerkoonjärvi sijaitsee tuulivoima-alueesta lounaaseen 5–13 km etäisyydellä. Tuulivoimaloiden näkyvyysaluetta on suurin osa järvestä ja osa itärannoista, jossa on vain muutamia (loma-)asutuskohteita. Tuulivoimalat näkyvät osaan Korhoskylän kulttuurimaisema-alueelta (mkm, etäisyys 7-11k m) ja myös Korhosjärven vesialueelta ja järven rannoilta. Alue sijaitsee lähi- ja välialueen rajalla, mutta suurin osa aluetta kuuluu välialueelle.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Kurjenjärvi sijaitsee tuulivoima-alueesta 7–10 km pohjoiseen. Tuulivoimalat näkyvät laajasti järveltä ja pohjoisrannoilta. Rannoilla on paikoin (loma-)asutusta.</p> <p>Sulkuejärvi ja Tarsianjärvi sijaitsevat Kihniössä tuulivoima-alueesta 5–8 km itään. Järvien alueelta tuulivoimalat näkyvät osin. Itärannoilla on osin visuaalista vaikutuksia, mutta siellä ei ole asutusta.</p> <p>Kihniön keskustasta (etäisyys: 8 km) näkyy tuulivoimaloita osin.</p> <p>Vaskiveden kulttuurimaisema (mam) sijaitsee väli- ja kaukoalueella (etäisyys 10–19 km). Paikallista näkyvyyttä on mm. Havanganjärven itärannalta ja vesialueelta, sekä Vaskiveden kylän ja Havangankylän alueelta. Tuulivoimalat saattavat näkyä Tarsian pihapiiristä, mitä sijaitsee Mylllykylän ja Tarsian kulttuurimaisemassa (mkm, 9–10 km).</p> <p>Aurejärven ja Kankarinjärven vesialueilta ja paikoin Aurejärven etelärannoilta ja Kankarinjärven itärannalta (missä on vähän loma-asutusta) tuulivoimaloita näkyy osin.</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p> <p>Tuulivoimalat näkyvät osaan Virtain keskustasta (MKY, 20–21 km). Muista kaukoalueen arvokohteista tuulivoimalat näkyvät vain paikoin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liedenpohjan kulttuurimaisema (mkm, etäisyys: 21–24 km) - Ilomäen kulttuurimaisema (mkm, etäisyys: 22–23 km) Tuulivoimalat saattavat paikoin näkyä mm. järven rannalta. - Toisvesi (etäisyys: 19–28 km) Tuulivoimalat näkyvät paikoin järven itärannoilta: esim. Liedenpohjan kylän lähellä ja Ilomäen lähellä. - Linnankylän kulttuurimaisema (mkm, 16-19 km) - Vaskivesi (etäisyys: 14-25 km) <p>Helvetinjärven kansallispuisto sijaitsee kauko- ja maksimialueella, 24–30 km etäisyydellä. Visuaalista vaikutusta kohdistuu kansallispuistossa erittäin pieniin alueisiin ja etäisyyden takia tuulivoimalat ovat vaikeasti havaittavissa.</p> <p>Seitsemisen kansallispuisto sijaitsee väli- ja kaukoalueella. Näkyvyysanalyysi ei osoita visuaalista vaikutusta kansallispuiston alueelle. Vain Haukkajärven vesialueelta saattaa olla mahdollista nähdä tuulivoimaloita, mutta suuren etäisyyden takia mahdollinen vaikutus on vähäinen.</p> <p>Maksimialueella (25–30 km)</p> <p>Visuveden kulttuurimaisemasta, Parkanon kirkon ympäristön ja vanhan raitin alueelta (MKY), sekä Parkanon keskustasta tuulivoimaloita saattavat näkyä paikoin. Etäisyyden takia (28-30 km) voimaloiden erottaminen on kuitenkin vaikeaa.</p> <p>Ilvesjoen ja Koskuen kulttuurimaisemat ja esihistorialliset alueet ovat tärkeä kulttuuriympäristö tai maisema Etelä-Pohjanmaalla 27–30 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta. Koskutjärven lähellä osittainen näkyvyys on mahdollista, mutta etäisyyden takia tuulivoimalat ovat vaikeasti havaittavissa.</p>
--	--

Kohdekortti 11. Sammakkolamminneva

Kunta: Virrat, Ylöjärvi

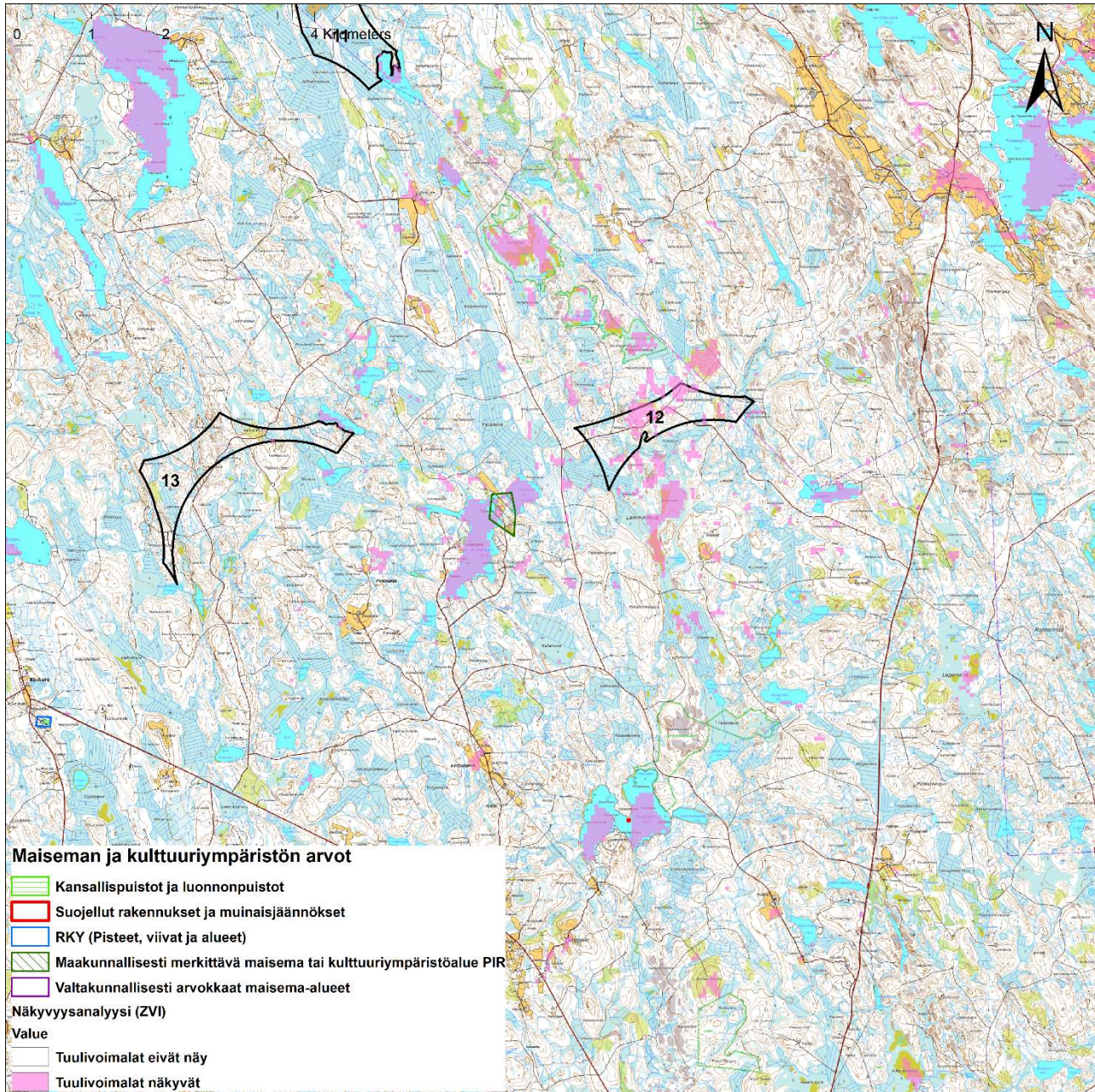

Kohteen sijainti	Metsä- ja turvetuotantoalue Kihniön keskustasta noin 15 km kaakkoon ja Virtain keskustasta 16 km lounaaseen, Pirkanmaan maakunnan pohjoisosassa. Tuulivoima-alue sijaitsee Virtain ja Ylöjärven kuntien rajalla.
Pinta-ala	821 ha
Arvio tuulivoimaloiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 13 kpl
Arvot ja vaikutusten arviointi	Maisema- ja kulttuuriperintö

<p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Iso Mustajärvi on pieni järvi tuulivoima-alueen lounaspuolella 1,5–3 km etäisyydellä. Tuulivoimaloiden näkyvyys kattaa suurimman osan järvestä ja (lounais-)rannoilta. Rannoilla on loma-asutusta.</p> <p>Havanganjärvi sijaitsee tuulivoima-alueesta 4–6 km itään. Järven alueelta ja itärannoilta tuulivoimalat näkyvät osin. Rannoilla on (loma-)asutusta.</p> <p>Vaskiveden kulttuurimaisema sijaitsee lähi- ja välialueella (etäisyys 4–10 km). Osittainen näkyvyys alueen peltoilta, kylämaisemasta ja järvien rannoilta.</p> <p>Vaskuunjärvi sijaitsee lähi- ja välialueella, tuulivoima-alueelta 5-9 km koillisuuntaan. Näkyvyys vesialueelta ja rannoilta vain paikoin.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Nerkoonjärvi sijaitsee 9–16 km tuulivoima-alueelta itään väli- ja kaukoalueella. Tuulivoimaloiden näkyvyys kattaa suurimman osan järvestä ja osalta itärannoista, missä on vain muutamia (loma-)asutuskohteita.</p> <p>Vaskivedelle (8–16 km) osittaista näkyvyyttä kohdistuu vesialueelle ja itärannoille.</p> <p>Aurejärven ja Kankarinjärven vesialueilta ja Aurejärven lounaisrannoilta ja Kankarinjärven itärannalta (missä vähän loma-asutusta) tuulivoimaloita näkyy osin.</p> <p>Lisäksi Tuulivoimalat saattavat näkyä paikoin Koronkylän (mkm, 9–10 km) alueella ja Härkösenkylän kulttuurimaisemassa (mkm, 13-14 km).</p> <p>Helvetinjärven kansallispuisto sijaitsee väli-, kauko- ja maksimialueella 13–27 km etäisyydellä. Visuaalista vaikutusta kohdistuu kansallispuistossa pieneen osuuteen Haukkajärven vesialueetta. Etäisyyden takia tuulivoimalat ovat vaikeasti havaittavissa.</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p> <p>Visuveden kulttuurimaisema-alueella (MKY, 20–21 km) ja Linnankylän kulttuurimaisemassa (mkm, 21-23 km) paikallinen näkyvyys on mahdollista. Etäisyyden ja paikallisen kasvillisuuden takia tuulivoimalat ovat vaikeasti havaittavissa.</p> <p>Kaukoalueella tuulivoimalat saattavat näkyä vain paikoin Korhoskylän kulttuurimaisemassa (mkm, 15–19 km etäisyydellä). ja Herraskylän kohdalla, kanavan lähellä (Herrasen kulttuurimaisema, mkm, 16–17 km), Liedenpohjan kulttuurimaisemassa (mkm, 23-27 km), Virtain keskustassa (MKY, 16-17 km), sekä vesialueilla: Sulkujärvi ja Tarsianjärvi tuulivoima-alueesta itään Kihniössä, Kankarinjärvi tuulivoima-alueesta itäsuuntaan.</p> <p>Jäähdysohjauksen kulttuurimaisemaan (mkm, 15–18 km) kohdistuu erittäin hajanaisesti paikallinen minimaalinen näkyvyys. Etäisyyden ja paikallisen kasvillisuuden takia tuulivoimalat ovat vaikeasti havaittavissa.</p> <p>Seitsemisen kansallispuisto sijaitsee kauko- ja maksimialueella noin 17–27 km etäisyydellä. Iso Kivijärven ja Liesijärven ympäristössä saattaa olla mahdollista nähdä tuulivoimaloita, mutta etäisyyden takia vaikutus on erittäin pieni.</p> <p>Tuulivoimalat saattavat näkyä Toisveden (17–27 km) vesialueella järven itähaarassa ja paikoin järven itärannoilta Ilomäen kylän lähellä.</p> <p>Maksimialueella (25–30 km)</p> <p>Parkanon kirkon ympäristön ja vanhan raitin alueelta (MKY), sekä Parkanon keskustasta tuulivoimaloita saattaa näkyä paikoin. Etäisyyden takia (27–28 km) tämä on kuitenkin vaikeaa.</p>
--

Kohdekortti 12. Lamminneva

Kunta: Ylöjärvi, Virrat

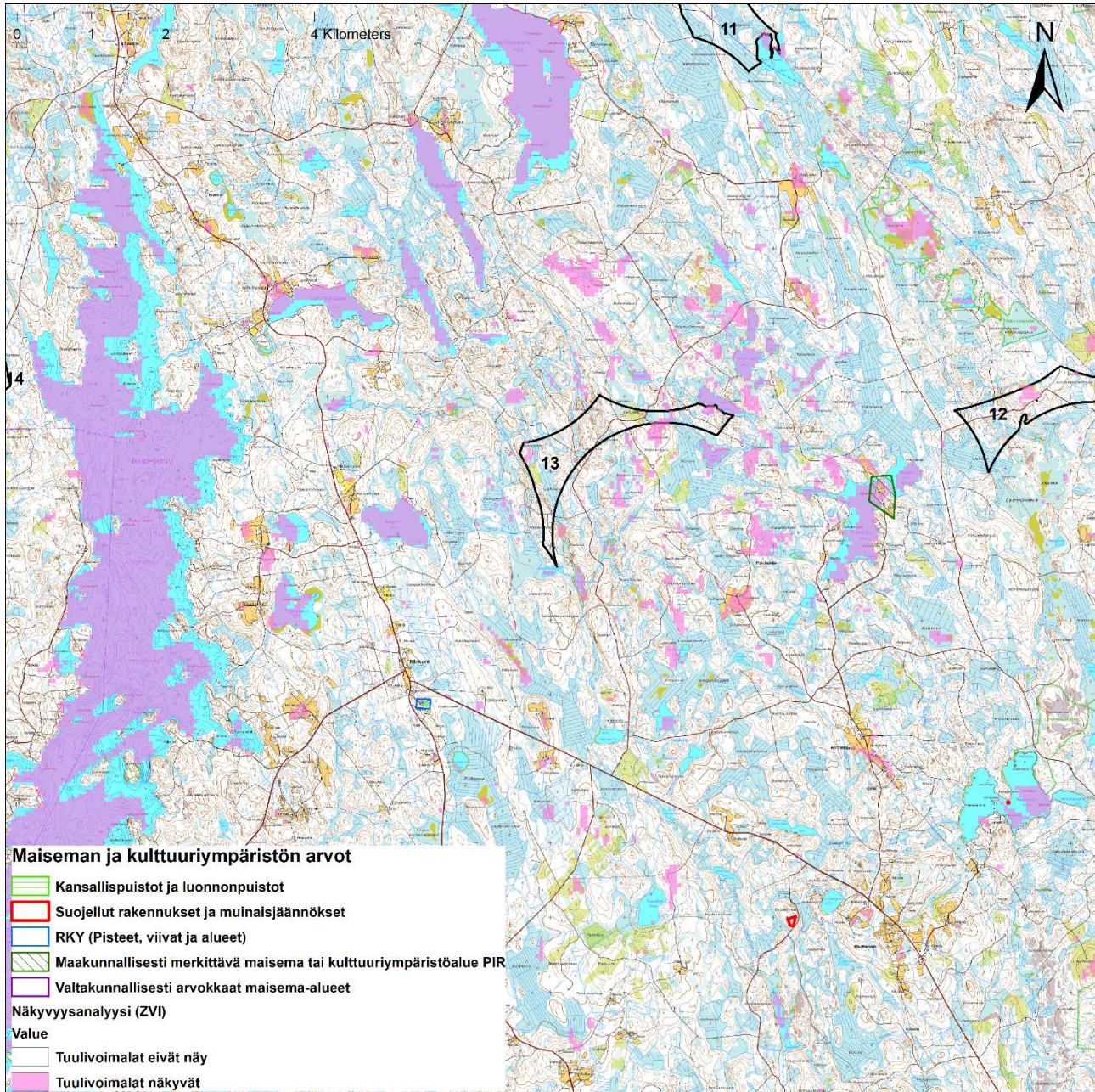

Kohteen sijainti	Pieni tuulivoima-alue metsä- ja suoalueella Vaskivedeltä noin 7 km lounaaseen ja Helvetinjärven kansallispuiston rajalta noin 7 km luoteeseen. Tuulivoima-alue sijaitsee Virtain ja Ylöjärven kuntien rajalla.
Pinta-ala	105 ha
Arvio tuulivoimaloiden määräästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 1 kpl
Arvot ja vaikutusten arviointi	Maisema- ja kulttuuriperintö

	<p>Tuulivoimaloiden laskennallinen maksimimäärä on 1. Pieni voimalamäärä vähentää lähtökohtaisesti huomattavasti tuulivoima-alueen visuaalista vaikutusta.</p> <p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Iso-Mustajärvi on pieni järvi tuulivoima-alueen luoteispuolella 6–8 km etäisyydellä. Tuulivoimalan näkyvyys syntyy osalle järvestä ja sen (luoteis-)rannoilta. Rannalla on loma-asutusta.</p> <p>Vaskiveden kulttuurimaisema (mam) sijaitsee lähi- ja välialueella 6–11 km etäisyydellä. Osittainen näkyvyys alueen pelloilta, kylämaisemasta ja järvien rannoilta.</p> <p>Havanganjärvi sijaitsee tuulivoima-alueesta 5–7 km koillisuuntaan. Järveltä on paikoin mahdollista nähdä tuulivoimala.</p> <p>Tuulivoimala saattaa paikoin näkyä Puntasen yksinäistalon (MKY, 1,5 km etäisyydellä) alueella. Puusto todennäköisesti peittää näkymää tuulivoima-alueelle.</p> <p>Helvetinjärven kansallispuisto sijaitsee lähi-, väli-, ja kaukoalueella tuulivoima-alueelta kaakkoisuuntaan. Visuaalista vaikutusta kohdistuu kansallispuistossa paikallisesti Haukkajärven vesialueelle, noin 9–11 km etäisyys.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Seitsemisen kansallispuisto sijaitsee väli- ja suurelta osin kaukoalueella (14–24 km). Iso Kivijärven, Seitsemisjärven ja Liesijärven ympäristössä saattaa olla mahdollista nähdä tuulivoimala paikka paikoin pieniltä alueilta.</p> <p>Vaskivedelle (7–14 km) kohdistuu näkyvyyttä osin vesialueelta ja koillisrannoilta.</p> <p>Aurejärvi sijaitsee väli- ja kaukoalueella 10–16 km tuulivoima-alueesta länteen. Näkyvyyttä tuulivoima-alueelle syntyy vesialueelta ja paikoin länsirannoilta, missä on loma-asutusta.</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas laaja maisema-alue Ruoveden reitin maisemat sijaitsee kauko- ja maksimialueella, sekä tarkastelualueen ulkopuolella 23–30 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta kaakkoisuuntaan. Tuulivoimala saattaa näkyä maksimialueella osin vesialueilta ja paikoin pieniltä maa-alueilta ja rannoilta. Etäisyyden takia vaikutus on pieni. Kaukoalueella ei ole näkyvyyttä. Ruoveden kirkonkylä on osa valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta Ruoveden reitin maisemat, jonne Tuulivoimala saattaa näkyä paikoin.</p> <p>Näkyvyyttä kohdistuu paikoin Jäähdyshojan ja Visuveden kulttuurimaisemille (mkm ja MKY).</p> <p>Tuulivoima-alueelta luoteeseen kaukoalueella on Nerkoonjärvi. Tuulivoima näkyy osaan järvestä ja osaan luoteisrannoista. Rannalla ei ole (loma-)asutuskeskittymiä. Toisvesi sijaitsee kauko- ja maksimialueella. Tuulivoimala näkyy järven vesialueella järven itähaarassa ja paikoin järven itärannoilta Ilomäen kylän lähellä.</p> <p>Maksimialueella (25–30 km)</p> <p>Kankarinjärvellä ja Linnankylän kulttuurimaisemassa (mkm) tuulivoimala näkyy paikoin. Etäisyyden takia vaikutus on pieni.</p>
--	--

Kohdekortti 13. Itä-Aure

Kunta: Ylöjärvi

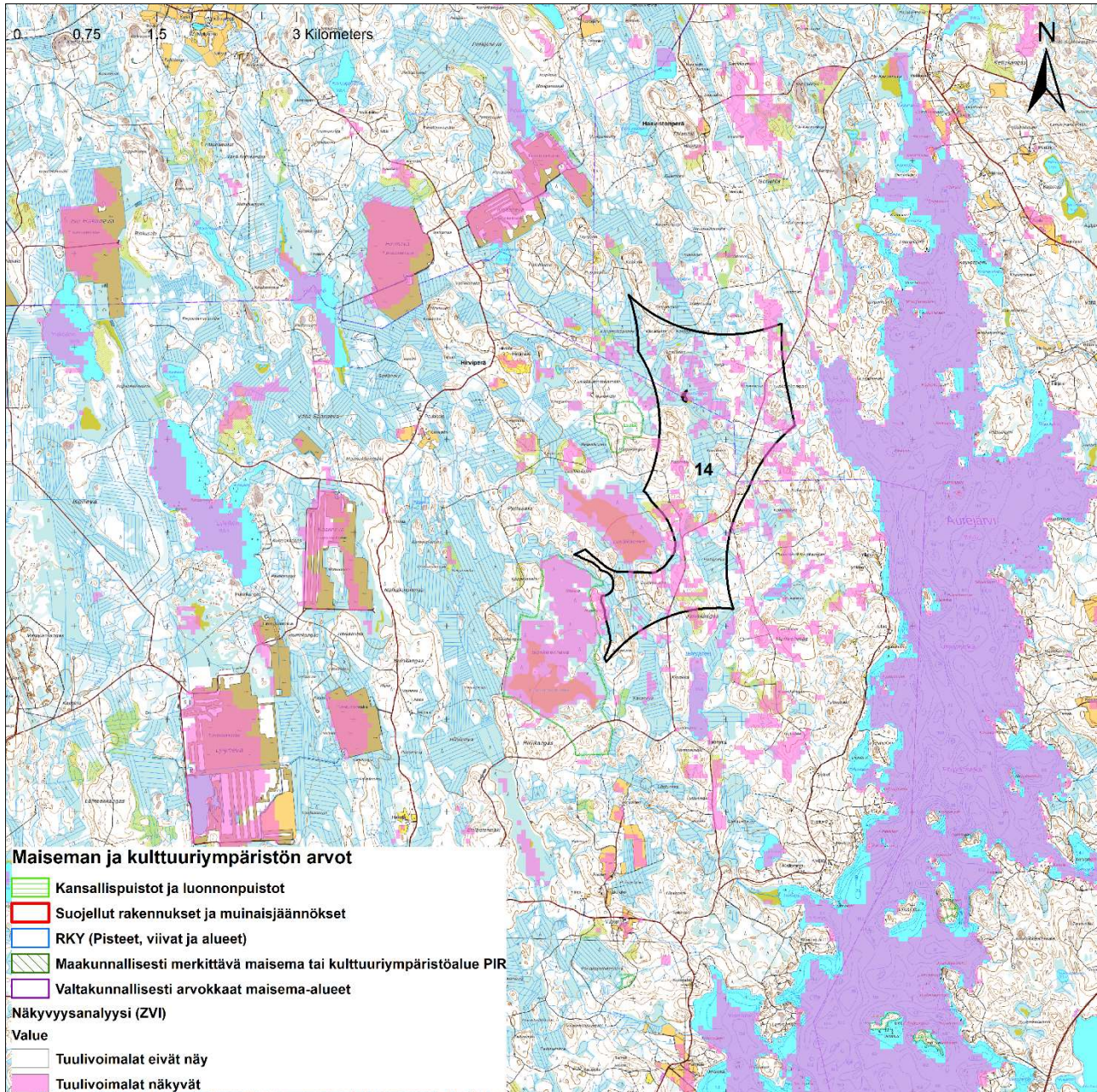

Kohteen sijainti	Pienempi tuulivoima-alue, metsäalue Aurejärveltä noin 4 km itään ja Seitsemisen kansallispuiston pohjoisrajalta noin 10 km pohjoiseen. Tuulivoima-alue sijaitsee Ylöjärven kunnassa.
Pinta-ala	129 ha
Arvio tuulivoimaloiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 4 kpl
Arvot ja vaikutusten arviointi	Maisema- ja kulttuuriperintö

	<p>Tuulivoimaloiden laskennallinen maksimimäärä on 4. Pieni lukumäärä voimaloita vähentää lähtökohtaisesti huomavasti tuulivoima-alueen visuaalista vaikutusta.</p> <p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Tuulivoimaloita saattaa osin näkyä Puntasen yksinäistalon (MKY, 2,5 km etäisyydellä) alueella. Puusto todennäköisesti peittää näkymää tuulivoima-alueelle.</p> <p>Iso-Mustajärvi on pienempi järvi tuulivoima-alueen pohjoispuolella 3-6 km etäisyydellä. Tuulivoimaloiden näkyvyys kattaa suurimman osan järvestä ja (pohjois)rannat. Rannoilla on loma-asutusta.</p> <p>Aurejärvi sijaitsee lähi- ja välialueella 4-11 km tuulivoima-alueesta länteen. Näkyvyyttä on laajasti vesialueelta ja länsiannoilta, missä on loma-asutusta.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Vaskiveden kulttuurimaisema sijaitsee välialueella tuulivoima-alueelta 9-13 km koillisuuntaan. Analyysi osoittaa paikoin näkyvyyttä alueen pelloilta, kylämaisemasta ja järvien rannoilta. Vaskivedelle itse (7-14 km) kohdistuu osin näkyvyyttä vesialueella ja koillisrannoille väli- ja kaukoalueella. Paikoin tuulivoimalat saattavat lisäksi näkyä Hanvanganjärveltä (9-10 km).</p> <p>Helvetinjärven kansallispuisto sijaitsee väli- ja kaukoalueella tuulivoima-alueelta 12-25 km kaakkoisuuntaan. Visuaalista vaikutusta kohdistuu kansallispuistossa paikallisesti Haukkajärven vesialueelle.</p> <p>Seitsemisen kansallispuisto sijaitsee väli- ja kaukoalueella (10-20 km). Iso Kivijärven, Seitsemisjärven ja Liesijärven ympäristössä saattaa olla mahdollista nähdä tuulivoimaloita pieniltä alueilta.</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p> <p>Toisvesi sijaitsee kauko- ja maksimialueella, sekä tarkastusalueen ulkopuolella. Tuulivoimalat näkyvät paikoin järven vesialueella järven itähaarassa ja järven itärannoilta Ilomäen kylän lähellä. Paikoin on myös mahdollista nähdä tuulivoimaloita Nerכוןjärveltä ja osalta luoteisrannoista sekä Sulkuejärven ja Tarsianjärven vesialueilta. Kaukoalueen järviltä eniten näkyvyyttä kohdistuu Kankarinjärvelle, mutta sekini on vain osittaista.</p> <p>Paikoin kohdistuu näkyvyyttä Jäähdysohjan ja Visuveden kulttuurimaisemille (mkm ja MKY) ja MKY-kohteelle Parkanon kirkon ympäristö ja vanha raitti sekä Parkanon keskustaan. Etäisyyden takia vaikutus on pieni.</p> <p>Maksimialueella (25–30 km)</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas laaja maisema-alue Ruoveden reitin maisemat sijaitsee maksimialueella 25–30 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta kaakkoisuuntaan ja tarkastelualueen ulkopuolella. Tuulivoimalat saattavat näkyä maksimialueella paikoin erittäin pieniltä kohdilta vesialueilla. Etäisyyden takia vaikutus on lähes olematon. Toinen alue, missä lähes huomaamaton paikallinen visuaalinen vaikutus, on Alaskylän kulttuurimasieman alue (mkm, 26–30 km).</p>
--	--

Kohdekortti 14. Hirvipera

Kunta: Parkano, Ylöjärvi

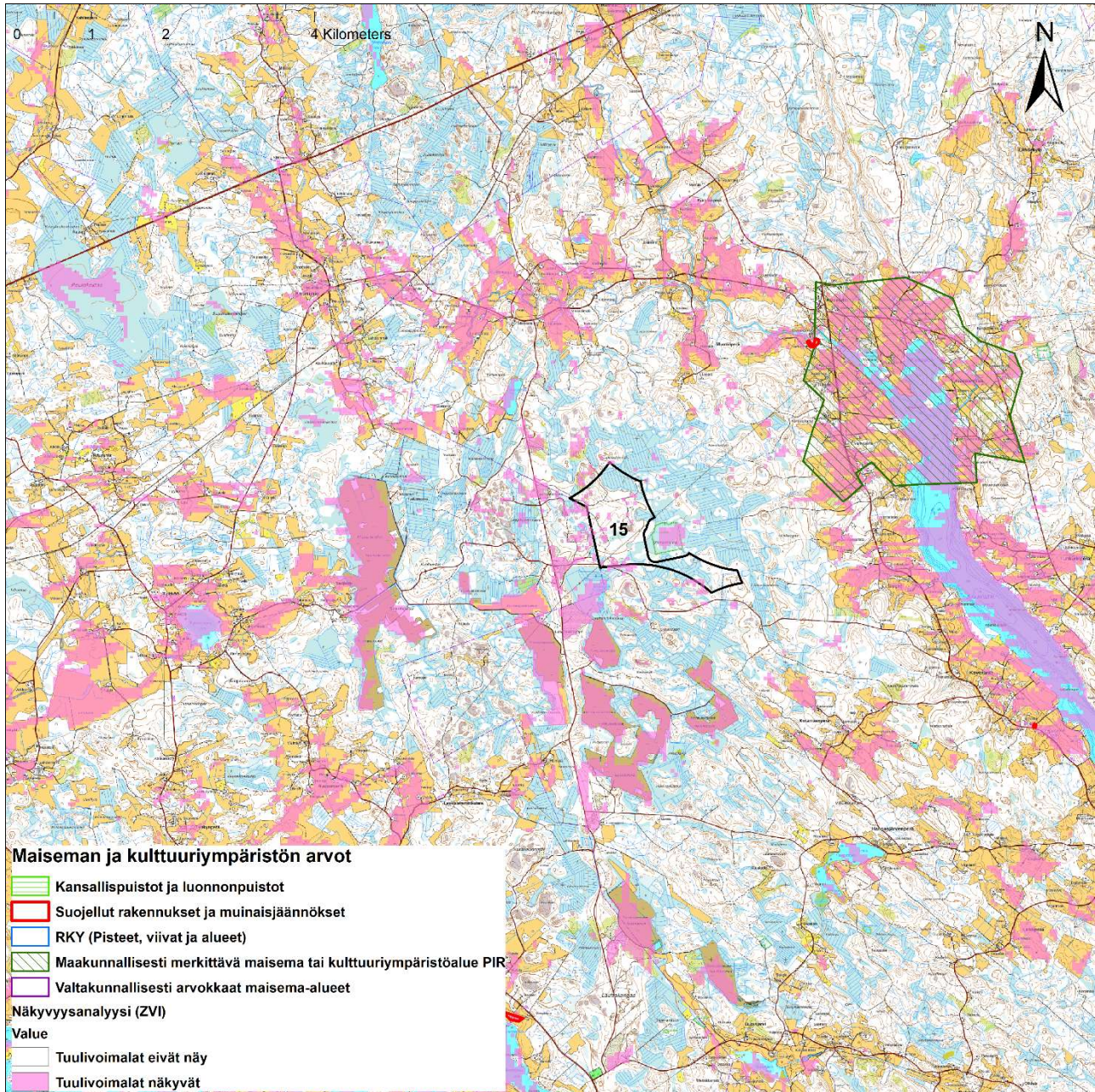
Kohteen sijainti	Metsä- ja turvetuotantoalue Aurejärven länsipuolella Parkanon ja Ylöjärven kunnan rajalla. Alue sijaitsee Aurejärven ja Isokivenneva-Marjakankaan luonnonsuojelualueiden välissä noin 15 km Parkanosta koilliseen.
Pinta-ala	377 ha
Arvio tuulivoimaloiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 5 kpl

Arvot ja vaikutusten arviointi	Maisema- ja kulttuuriperintö Lähialueella (0–7 km) Lähi- ja välialueella 1-8 km tuulivoima-alueen itäpuolella sijaitseva Aurejärvi kuuluu tuulivoima-alueen vaikutusalueen suurimpiin järviin. Tuulivoimaloita näkyy suurimmalle osaa järvestä; sekä vesialueelta että itärannoilta, missä on paljon loma-asutusta. Välialueella (7–14 km) Seitsemisen kansallispuisto sijaitsee väli- ja kaukoalueella (10–22 km). Iso Kivijärven, Seitsemisjärven ja Liesijärven ympäristössä saattaa olla mahdollista nähdä tuulivoimaloita pieniltä alueilta. Tuulivoimaloita saattaa osin näkyä Puntasen yksinäistalon (MKY, 12 km etäisyydellä) alueella. Puusto todennäköisesti peittää näkymää tuulivoima-alueelle. Tuulivoimalat näkyvät paikoin Linnankylän kulttuurimaisema -alueella (mkm, 13,5–14,5 km). Nerkoonjärvi sijaitsee tuulivoima-alueelta 7–11 km pohjoiseen, välialueella. Tuulivoimaloiden näkyvyys syntyy osaan järvestä ja osalle pohjoisrannoista, missä on vain vähän (loma-)asutusta. Kankarinjärvi sijaitsee väli- ja kaukoalueella tuulivoima-alueelta 12–17 km luoteeseen. Tuulivoimaloiden näkyvyys on osoitettu osaan järvestä ja osalle luoteisrannoista, missä on vain vähän (loma-)asutusta. Iso Mustajärvi on pienempi järvi tuulivoima-alueen koillispuolella (7–9 km). Tuulivoimaloita on nähtävissä paikoin järveltä ja sen koillisrannalta. Rannoilla on loma-asutusta. Kaukoalueella (14–25 km) Seuraavista kaukoalueen kohteista voimaloita näkyy vain paikoin. <ul style="list-style-type: none"> - Viinikanojan kulttuurimaisema (mkm) ja Parkanon keskusta (15 km) - Korhoskylän kulttuurimaisema (mkm, 15-19 km) - Sulkuejärvi ja Tarsianjärvi (15 km) - Vaskivesi (19–26 km) Näkyvyys paikoin vesialueelta ja itärannoilta. Tuulivoima-alueelta kaukana, 18–22,5 km lounaissauntaan on Alaskylän kulttuurimaisema (mkm). Näkyvyyttä saattaa löytyä paikoin Parkanonjärven länsipuolella sekä vesialueella että rannoilta. Erittäin pienellä alueella tuulivoimaloiden näkyminen on mahdollista Juhtimäen kulttuurimaisemassa . Etäisyyden takia havaittavuus on kuitenkin epätodennäköinen. Alue sijaitsee jo lähes maksimialueella. Helvetinjärven kansallispuisto sijaitsee kauko- ja maksimialueella tuulivoima-alueelta kaakkoissauntaan. Tuulivoimaloita ei näy kansallispuiston alueella. Maksimialueella (25–30 km) Maksimialueella Virtain keskusta (MKY, 27–28 km) ja Kovelahden kulttuurimaisema (mkm, 28-31 km) ovat ainoat tarkastellut arvokohteet, josta paikallinen näkyvyys on teoreettisesti mahdollista.
---------------------------------------	--

Kohdekortti 15. Unnanneva

Kunta: Ikaalinen

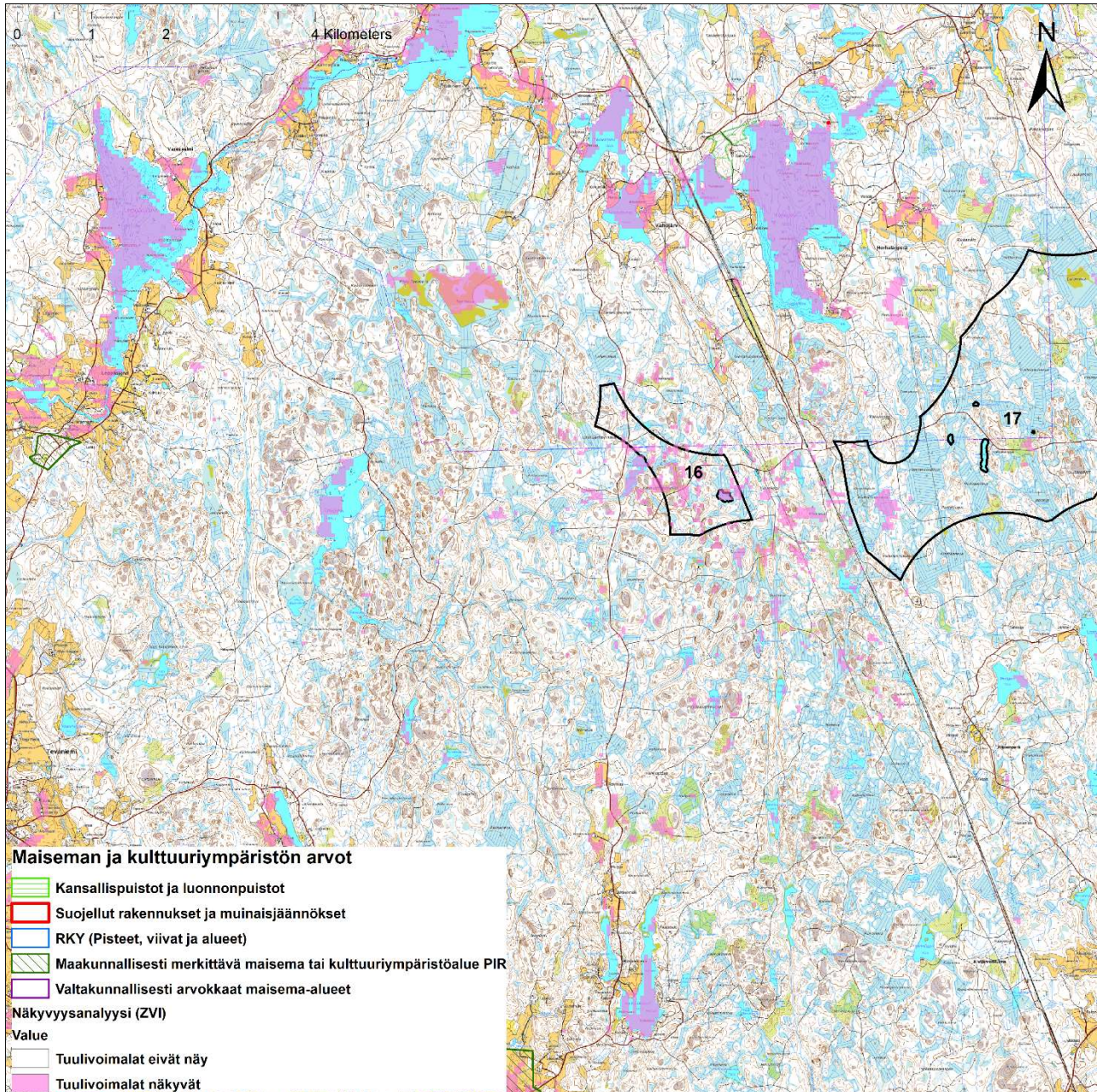

Kohteen sijainti	Metsä- ja turvetuotantoalue Satakunnan ja Pirkanmaan maakuntien rajalla. Jämijärveltä noin 8 km koillisuuntaan.
Pinta-ala	122 ha
Arvio tuulivoimaloiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 1 kpl
Arvot ja vaikutusten arviointi	Maisema- ja kulttuuriperintö

	<p>Tuulivoimaloiden laskennallinen maksimimäärä on 1. Pieni lukumäärä voimaloita vähentää lähtökohtaisesti huomattavasti tuulivoima-alueen visuaalista vaikutusta.</p> <p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Tuulivoimala näkyy laajasti Kovelahden kulttuurimaisema-alueella, mikä sijaitsee 2–5 km tuulivoima-alueelta koillisuuntaan.</p> <p>Kyrösjärvi sijaitsee lähi-, väli-, kauko- ja maksimialueella. Kovelahden itärannoilla ja lahden myötäisesti näkyy laajasti tuulivoimaloita. Etäisyyden myötä näkyvyys vähenee.</p> <p>Satakunnan maakunnan alueella sijaitseva Jämijärvi on suurimmaksi osaksi välialueella (etäisyys 6–11 km). Tuulivoimala näkyy järven lounaisrannoilta, pohjoisrannan kohdalla on peltoalueella laajempi näkyvyysalue, jossa on asutusta ja muinaisjäännösalueet.</p> <p>Jämijärven kunnassa, Satakunnan maakunnassa on vuonna 2017 valmistunut tuulivoimapuisto, jossa 9 voimalaa. Tuulivoimapuisto sijaitsee välittömästi Pirkanmaan tuulivoima-alueen vieressä, joten uusien tuulivoimaloiden lisäämistä (arvioitu määrä 1kpl) ei aiheuttaisi huomattavia muutoksia maisemavaikutusten osalta.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Maakunnallisesti arvokkaalta maisema-alueelta Kallionkielen - Tevaniemen - Riitalan kulttuurimaisemasta tuulivoimala näkyy osin. Alue sijaitsee tuulivoima-alueelta katsoen kaakkoissuunnassa.</p> <p>Välialueella saattaa paikoin olla mahdollista nähdä tuulivoimala Riitalan-Heittolan (mkm), Alaskylän (mkm) ja Kartun (mkm) kulttuurimaisemista.</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p> <p>Ikaalisten vanhan kauppalan alueelta ja Ikaalisten kirkonseudulta (RKY) ja Kelmiselän kulttuurimaisemasta (mam) saattaa osin olla mahdollista nähdä tuulivoimala, Haapimaan – Vatsiaisten kulttuurimaisemasta (mkm) paikoin.</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Vihteljärven vesireitin ja Riihonlahden kulttuurimaisemat sijaitsee kaukoalueella Satakunnan maakunnan alueella tuulivoima-alueelta 17–35 km lounaaseen. Näkyvyys peltoalueilta (ei järviketjun läheisyydestä) on korkeintaan paikallinen.</p> <p>Näkyvyysanalyysi osoittaa paikon mahdollista näkyvyyttä Parkanon kirkon ympäristöön (MKY) ja Viinikanojan kulttuurimaisemasta (mkm).</p> <p>Maksimialueella (25–30 km)</p> <p>Näkyvyysanalyysi osoittaa paikon mahdollista näkyvyyttä Viljakkalan-Harhalan kulttuurimaisemasta.</p>
--	--

Kohdekortti 16. Housulampi

Kunta: Ikaalinen, Parkano

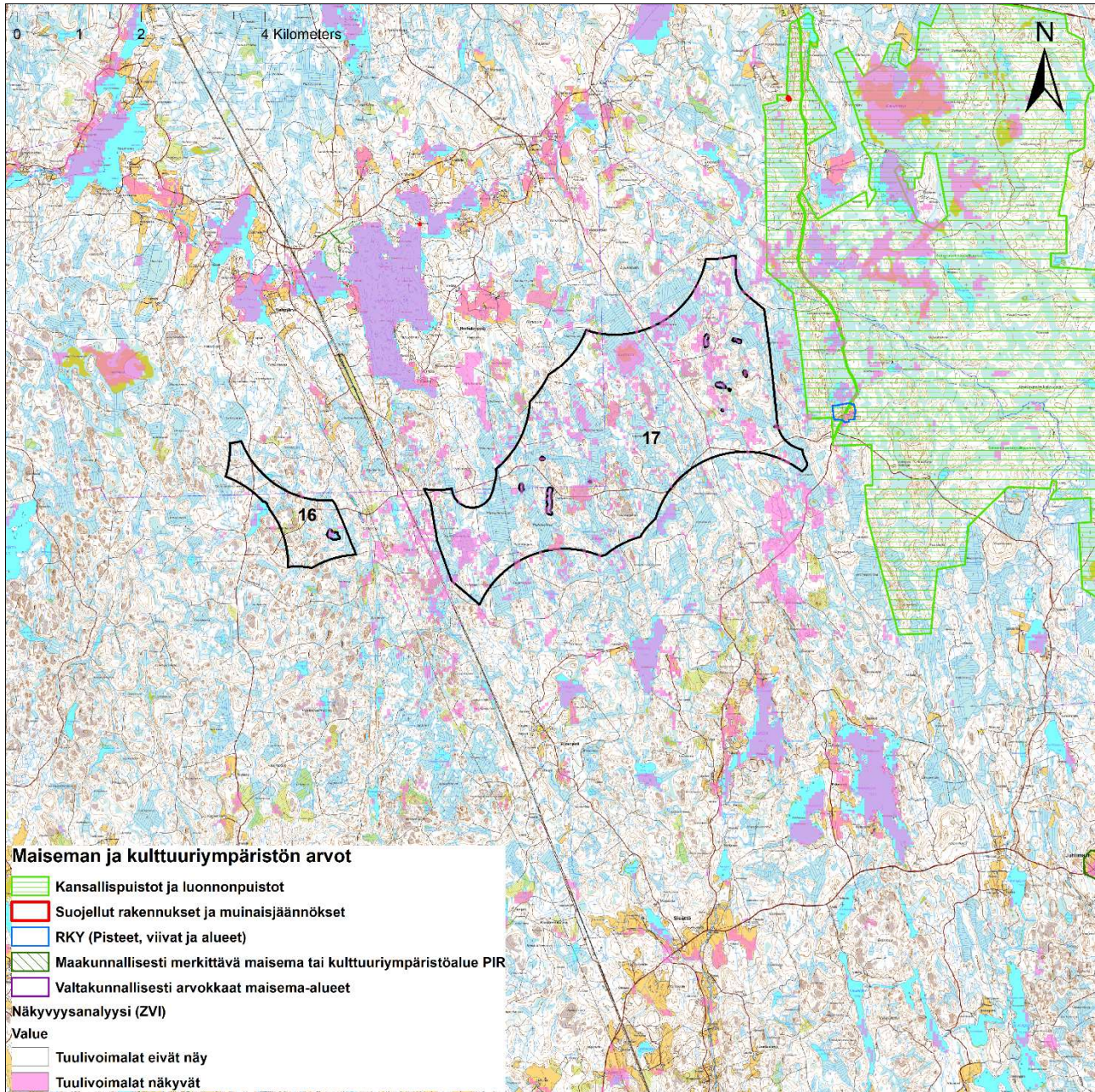

Kohteen sijainti	Pieni tuulivoima-alue metsäalueella Parkanon ja Ikaalisen kunnan alueella. Seitsemisen kansallispuiston lähellä, 8,5 km kansallispuistosta länteen. Tuulivoima-alueen itäpuolella on junarata, joka yhdistää Parkanon ja Seinäjoen. Parkanon keskusta sijaitsee noin 15 km luoteeseen.
Pinta-ala	148 ha
Arvio tuulivoimaloiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 1 kpl

Arvot ja vaikutusten arviointi	<p>Maisema- ja kulttuuriperintö</p> <p>Tuulivoimaloiden laskennallinen maksimimäärä on 1. Pieni lukumäärä voimaloita vähentää lähtökohtaisesti huo- maavasti tuulivoima-alueen visuaalista vaikutusta.</p> <p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Laaja maakunnallisesti arvokas maisema-alue (mam) Kallionkielen - Tevaniemen - Riitalan kulttuurimaisema sijaitsee tuulivoima-alueen lähi- ja välialueella tuulivoima-alueelta 6-14km länteen. Alue on maastoltaan vaihte- leva ja alueen isot pellot sijaitsevat järven rannoilla. Vanhat kylät muodostavat osin tiiviit taloryhmät peltomai- semassa. Tuulivoimala näkyy osaan avoimia alueita mm. Kimppukylän alueella, Kyrösjärveltä ja järven länsiran- noilta.</p> <p>Välialueella (7-14 km)</p> <p>Seitsemisen kansallispuisto sijaitsee tuulivoima-alueen välialueella noin 8,5–14 km sen itäpuolella. Tuulivoi- mala näkyy puuston takia vain paikoin mm. Vähä-Kivijärven vesialueella ja järven ympäristössä.</p> <p>Viinikanojan kulttuurimasiema (mkm) sijaitse Parkanossa. Näkyvyys tuulivoima-alueelle (etäisyys 12,5–16 km) muodostuu asuinalueiden välissä olevasta niitty- ja peltomaisemasta Viinikanojan varrella.</p> <p>Väli- ja kaukoalueella 12–25 km tuulivoima-alueen koillispuolella sijaitsee Aurejärvi. Tuulivoimala saattaa näkyä vesialueelta ja osin pohjoisrannoilta, missä on paljon loma-asutusta.</p> <p>Välialueella, tuulivoima-alueelta 9–13 km luoteissuuntaan on lisäksi Alaskylän kulttuurimaisema (mkm), josta näkyvyys syntyy osin Parkanonjärven länsipuolella. Osittainen näkyvyys on lisäksi myös Saukonperän kulttuuri- maisema-alueella (mkm, 7–9 km).</p> <p>Kyrösjärvi sijaitsee väli- ja kaukoalueella 9-25km tuulivoima-alueesta lounaissuuntaan. Näkyvyys vesialueelta ja lounaisrannoilta Hämeenkyrön rannalle asti. Kelminselän osuudella näkyvyys on paikallisempi.</p> <p>Juhtimäen (mkm, 13–14 km), Vähä-Röyhiön (mkm 7-9 km), Riitalan-Heittolan kulttuurimaisemasta (mkm 11- 14 km) Luhalahden kirkon ja kulttuurimaiseman alueelta (mkm, 11,5-13,5 km) sekä Parkanonjärveltä (10- 14km) tuulivoimala näkyy paikoin. Iso-Röyhiön kylässä (RKY, 11–13 km) näkyvyys on minimaalinen.</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Vatulanharju -Ulvaanharju sijaitsee kauko- ja maksimialueen rajalla. Alueelta tuulivoimala ei näy.</p> <p>Keminselän kulttuurimaisema (mam) sijaitsee 17–23 km tuulivoima-alueelta lounaissuuntaan. Tuulivoimalat näkyvät paikoin, sekä vesi- että maa-alueella, myös järven lounaisrannoilla ja kylä- ja peltomaisemassa järven läheisyydessä. Alueella on myös loma-asutusta. Suurin osin asutuksesta on kuitenkin yli 20 km etäisyydellä, missä visuaalinen vaikutus on etäisyyden takia jo vähäisempi.</p> <p>Kilvakkalan-Viljalan kulttuurimaisemissa (mkm, 16,5 km), Ikaalisten vanhan kauppalan alueella ja Ikaalisen kirkonseudulla (RKY 15-16 km), Parkanon kirkon ympäristön ja vanha raitin alueella (15–17 km) tuulivoimala näkyy osin.</p> <p>Karhen (mkm, 21–23 km), Kartun (mkm, 14-15 km), Linnankylän (mkm, 24-26 km), Urjaisen - Osaran - Kostulan (mkm, 18-21 km), Viljakkalan-Harhalan (mam, 18-24 km), Haapimaan-Vatsiaisten (mkm, 18-21 km) Korvelah- den (mkm 16-19 km) kulttuurimaisemissa sekä Viljakkalan keskustassa (MKY, 20 km) ja Parkanon keskustassa (15 km) ja Parkanon kirkon ympäristön ja vanha raitin alueella (15-17 km) tuulivoimala voi paikoin olla havait- tavissa.</p> <p>Maksimialueella (25–30 km)</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Hämeenkyrön kulttuurimaisema sijaitsee osin tuulivoima-alueen maksimialueella (etäisyys min. 27 km). Muutamista pienestä kohdista on vähäinen mahdollisuus nähdä tuulivoi- mala. Suurin osa alueesta on tarkastelualueen ulkopuolella.</p> <p>Nerkoonjärvi on vesistö tuulivoima-alueelta pohjoiseen, maksimialueella. Tuulivoimalan näkyvyys jää järvialue- ella paikalliseksi</p>
--------------------------------	--

Kohdekortti 17. Horhalanperä

Kunta: Ikaalinen, Parkano

Kohteen sijainti	Iso tuulivoima-alue metsä- ja turvetuotantoalueella Parkanon ja Ikaalisen kunnan alueella. Seitsemisen kansallispuiston vieressä, alle kilometrin etäisyydellä kansallispuistosta länteen. Tuulivoima-alueen länsipuolella on junarata, joka yhdistää Parkanon ja Seinäjoen.
Pinta-ala	1 433 ha
Arvio tuulivoimaloiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 23 kpl
Arvot ja vaikutusten arviointi	Maisema- ja kulttuuriperintö

	<p>Lähialueella (0–7 km)</p> <p>Seitsemisen kansallispuisto sijaitsee tuulivoima-alueen vieressä 0,5–8 km sen itäpuolella. Tuulivoimaloita näkyy Iso Kivijärven ja Seitsemisjärven vesialueilla ja järvien ympäristössä. Lisäksi on laajempia näkyvyyssalueita Kivineva-nimisellä alueella kansallispuiston pohjoispuolella, Seitsemisjärven itäpuolella ja kansallispuiston avoimilla alueilla, eniten kuitenkin kansallispuiston pohjoispuolella. Pienemmillä avoimilla alueilla puusto peittää suhteellisen lähellä olevat tuulivoimalat hyvin. Alueilta mistä avautuu näkymiä, tuulivoimalat ovat hyvin havaittavissa, koska tuulivoima-alue on melko lähellä.</p> <p>Lähi- ja välialueella 6–19 km tuulivoima-alueen pohjoispuolella sijaitsee Aurejärvi. Näkyvyyttä kohdistuu vesialueelle ja pohjoisrannoille, missä on paljon loma-asutusta.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Kallionkielen - Tevaniemen - Riitalan kulttuurimaisema on laaja maakunnallisesti arvokas maisema-alue (mam) väli- ja kaukoalueella 9-17 km tuulivoima-alueelta länteen. Alue on maastoltaan vaihteleva ja alueen isot pellot sijaitsevat järven rannoilla. Vanhat kylät muodostavat osin tiiviit taloryhmät peltomaisemassa. Tuulivoimalat näkyvät osaan alueetta mm. Kimppekylän alueella, Kyrösjärveltä ja järven länsirannoilta.</p> <p>Väli- ja kaukoalueella, tuulivoima-alueelta 12–16 km luoteisuuntaan sijaitsee Alsakylän kulttuurimaisema (mkm). Tuulivoimaloita näkyy osin Parkanonjärven länsipuolella. Myös Juhtimäen kulttuurimaisemasta (mkm, 8–10 km) ja Saukonperän kulttuurimaisemasta (mkm, 8-10 km) tuulivoimailta näkyy osaan aluetta.</p> <p>Näkyvyyttä kohdistuu paikoin Luhalahden kirkon ja kulttuurimaiseman (mkm, 11–13 km) alueen eteläpuolen pelloille ja Vähä-Röyhiön kulttuurimaisemalle (mkm, 11 km) sekä Iso-Röyhiön kylälle (RKY, 11-13km), jossa tuulivoimalat näkyvät yhdestä pellosta.</p> <p>Kyrösjärvi sijaitsee väli- ja kaukoalueella 10–24 km tuulivoima-alueelta lounassuuntaan. Näkyvyys on vesialueelta ja ulottuu lounaisrannoilta Hämeenkyrön rannalle asti. Kelminselän osuudella näkyvyys on paikalliseksi.</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Vatulanharju -Ulvaanharju sijaitsee kauko- ja maksimialueen rajalla (24–27 km etäisyydellä). Pienestä kohdasta maksimialueella on vähäinen mahdollisuus nähdä voimaloita.</p> <p>Keminselän kulttuurimaisema (mam) sijaitsee 18–25 km tuulivoima-alueelta lounassuuntaan. Tuulivoimalat näkyvät osin, sekä vesi- että maa-alueella, myös järven lounaisrannoilla ja kylä- ja peltomaisemassa järven läheisyydessä. Alueella on myös loma-asutusta. Suurin osin asutuksesta on kuitenkin jo lähes maksimialueella, missä visuaalinen vaikutus on etäisyyden takia vähäinen.</p> <p>Urjaisen - Osaran - Kostulan (mkm, 19–23 km), Viljakkalan-Harhalan (mam, 18–24 km) ja Kilvakkalan-Viljalan kulttuurimaisemissa (mkm, 18 km) sekä Koveron kruununmetsätorpan alueella (RKY-kohde sijaitsee Seitsemisen kansallispuiston etelärajalla), Ikaalisten vanhan kauppalan alueella ja Ikaalisen kirkonseudulla (RKY 17km) ja Viljakkalan keskustassa (MKY, 19 km) tuulivoimaloita näkyy osin.</p> <p>Karhen (mkm, 19–22 km), Kartun (mkm, 15,5-16,5 km), Linnankylän (mkm, 24-26 km), Viinikanojan (mkm, 16-19 km), Korvelahden (mkm 19-22 km), Riitalan-Heittolan (mkm, 14-17 km) ja Haapimaan-Vatsiaisten kulttuurimaisemissa (mkm, 20,5-23,5 km) sekä MKY-kohteen, Parkanon kirkon ympäristön ja vanha raitin alueella (17-18 km) ja Parkanon keskustassa (18 km) tuulivoimaloita voi paikoin olla havaittavissa.</p> <p>Nerkoonjärvi on vesistö tuulivoima-alueelta pohjoiseen kauko- ja maksimialueella. Tuulivoimaloiden näkyvyys kattaa osan järvestä ja osan pohjoisrannoista, missä on vain vähän (loma-)asutusta. Kauko- ja maksimialueella sijaitsee Hämeenkyrö. Näkyvyys keskusta-alueella on minimaalinen. Sama koskee MKY-aluetta: Kyröskosken tehdasyhdyskunnan asuinalueet.</p> <p>Maksimialueella (25–30 km)</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Hämeenkyrön kulttuurimaisema sijaitsee osin tuulivoima-alueen maksimialueella (etäisyys minimissään 27 km). Muutamista pienistä kohdista on minimaalinen mahdollisuus näkyä tuulivoimaloita. Suurin osa alueesta on tarkistusalueen ulkopuolella ja ei ole visuaalista vaikutusta.</p>
--	--

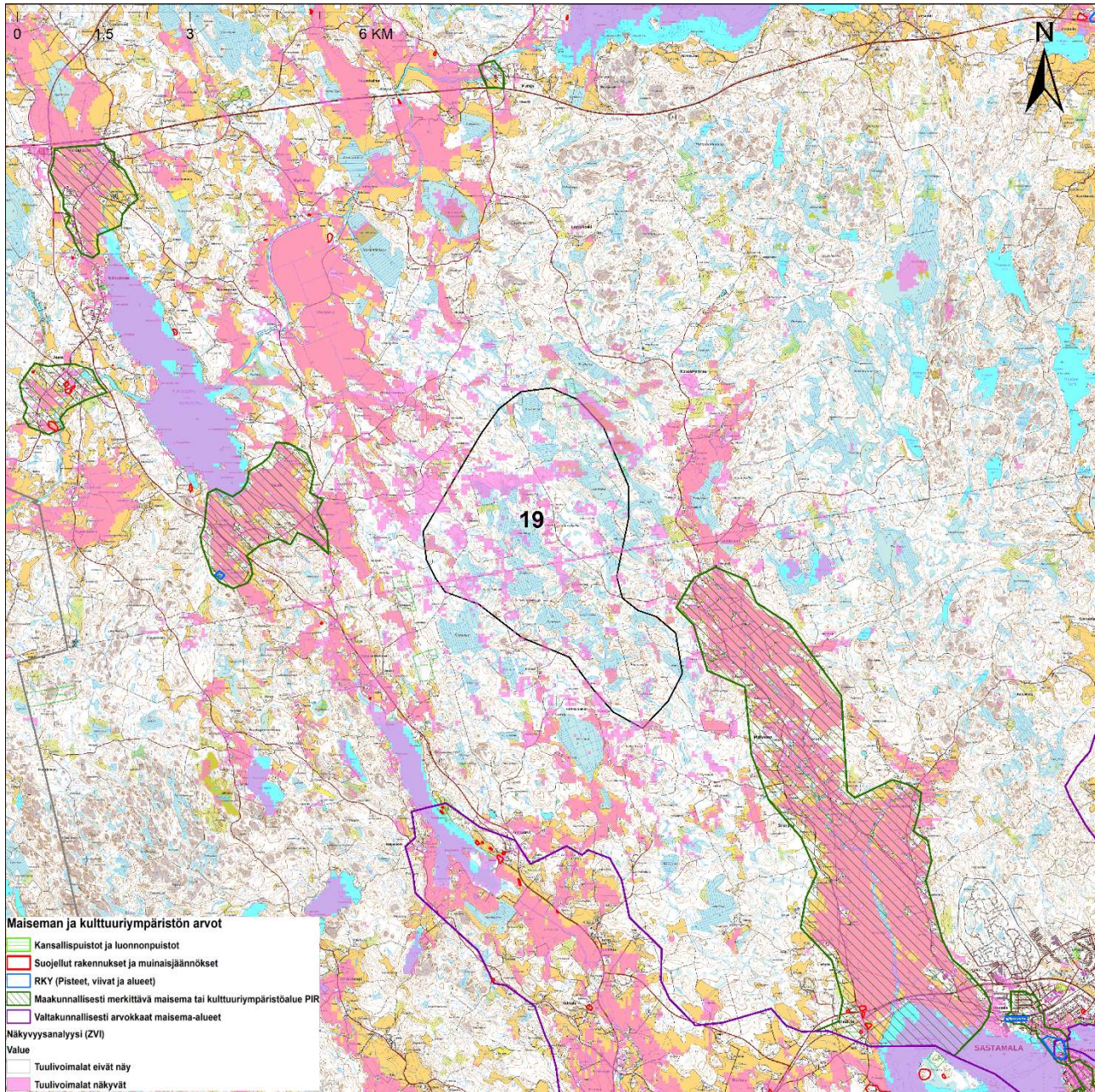

	Hämeenkyrön vanha keskusta (RKY) sijaitsee tuulivoima-alueen maksimialueella, noin 28 km tuulivoimaloista etelään. Muutamista pienistä kohdista on minimaalinen mahdollisuus näkyä tuulivoimaloita.
--	--

Kohdekortti 19. Käärmevallio

Kunta: Sastamala

Kohteen sijainti	Paikoin soinen ja paikoin ojitettu metsäalue Sastamalan kunnan alueella. Noin kahdeksan kilometrin etäisyydellä Sastamalan keskustasta. Alueen pohjoispuolella noin kuuden kilometrin päässä kulkee valtatie 11 Tampereelta Poriin.
Pinta-ala	1 406 ha
Arvio tuulivoimaloiden määrästä	Laskennallinen maksimimäärä (800 x 800 m GRID) 22 kpl

Arvot ja vaikutusten arviointi	<p>Maisema- ja kulttuuriperintö</p> <p>Lähialueella (0-7 km)</p> <p>Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisema on laaja valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, joka sijoittuu hankealueesta pohjoiseen ja lounaaseen ja ylittää aivan hankealueen lähialueelta 2,5 km hankealueesta aina maksimialueelle asti. Tuulivoimaloita näkyy sekä vesi että maa-alueilla laajalti, niin hankealueen läheisyydessä kuin siitä kauempanakin. Kokemäenjoen varrella on laajoja ja avaria viljelyksiä. Viljelysalueilta avautuu näkymiä. Tuulivoimalat ovat hyvin havaittavissa, sillä ne sijaitsevat ovat paikoin melko lähellä viljelyksiä.</p> <p>Vaunujoen kulttuurimaisema on laaja maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema (mkm) tuulivoima-alueen vieressä 0,5–8 km alueesta kaakkoon. Raudun kulttuurimaisema (mkm) sijaitsee hankealueesta 2–4 km länteen. Alueet ovat avointa viljelysmaata ja asumista sijoittuu teiden varsille. Tuulivoimalat näkyvät suureen osaan molempia alueita.</p> <p>Lähi- ja välialueelle Jaaran (mkm) kulttuurimaisema sijaitsee 6–7 km etäisyydellä voimaloista, ja siellä voimalat näkyvät osalla alueesta. Lähialueelle sijoittuu Suodenniemen Putajan kivisillat ja raitti (MKY) 6 km hankealueesta sekä Kiikoisten kirkko (MKY) 7 km päässä, joille voimalat näkyvät vähäisesti ja vain paikoin.</p> <p>Lähialueella on kolme suurempaa järveä, joille voimalat näkyvät: Kiimajärvi, Kiikoisjärvi sekä Mouhijärvi. Lisäksi alueella on myös muutamia pienempiä järviä; Kaitajanjärvi, Syväjärvi, Tyrisevä, Lammijärvi, Humalijärvi, Iso-Lattio ja Kynnäjärvi, joille voimalat näkyvät tai näkyvät osittain. Erityisesti suurempien järvien rannoille sijoittuu loma-asutusta.</p> <p>Välialueella (7–14 km)</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Rautaveden kulttuurimaisema sijoittuu väli- ja kaukoalueelle hankealueesta 7–22 km etäisyydelle itään. Voimalat ovat havaittavissa erityisesti alueella sijaitsevan järven rannoilta. Muutoin aluetta ympäröivä metsä peittää näkymiä voimaloille.</p> <p>Tervahaudan kulttuurimaisema (mkm, 7–9 km) sijaitsee tuulivoima-alueesta luoteeseen. Alue on laajalti viljelysmaata ja voimalat ovat hyvin havaittavissa lähes koko alueella. Metsun tehtaat ja voimalaitokset (MKY, 11–13 km), Kiikan kirkon ympäristö (MKY, 7-8 km), Kilpijoen- Hoipolan- Tyrväänkylän kulttuurimaisema (mkm, 9-12 km) ja Vammalan keskusta (MKY, 7-9 km) sijoittuvat kaikki välialueelle hankealueen pohjoispuolelle. Voimalat näkyvät alueille ja ovat havaittavissa edellä mainituilla alueilla. Eskolan ja tervämäen kylä (RKY, 11–13 km) sijaitsee voimaloista koillisessa ja myös siellä voimalat ovat havaittavissa lähes koko alueella.</p> <p>Kauvatsan kirkkoseudulle (RKY, 12–13 km), Selkeen - Eskolan - Tervämäen kulttuurimaisemalle (mkm, 13-14 km), Kiikoisten pappilaan (MKY, 10km), Salomaan torpalle (MKY, 9,5 km) ja Huhdanpääntorpalle (MKY, 12,5 km) voimalat eivät näy. Karkun kirkon, emäntäkoulun ja Riipilänjärven huviloiden ympäristön maakunnallisesti arvokkaalta kulttuurimaisemalta, joka sijoittuu väli- ja kaukoalueelle (MKY, 12–15 km), on voimalat mahdollista nähdä hyvin minimaaliselta alueelta kaukoalueen puolelta.</p> <p>Kokemäen voimalaitoksilta (RKY, 9 km) laitokset voi havaita vain hyvin vähäisesti. Samoin Tyrvään rautatieasemalta (RKY, 8 km) sekä Sastamalan kirkkomaisemasta (RKY, 10–12 km) on näkyvyys voimaloille minimaalinen. Tyrvään vanhan kirkon maiseman alueella (RKY, 9–11 km) voi voimalat havaita paikoin Rautaveden läheisyydeltä aukeavilta maisemilta. Samoin Vammalan kirkolta (RKY, 8–9 km) voi voimalat havaita paikoin rautaveden rannan läheisyydestä.</p> <p>Mouhijärven kirkkoseudun ja Tupurlanjärven kulttuurimaisema (Mam, 9–25 km) sijoittuu väli- ja kaukoalueelle hankealueesta koilliseen. Sieltä voimalat ovat osin havaittavissa erityisesti järviä reunustavilta rannoilta. Suodenniemen kulttuurimaisema (Mam, 8–18 km) sijoittuu myös väli- ja kaukoalueelle ja hankealueesta pohjoiseen. Siellä voimalat ovat myöskin havaittavissa osin alueella olevien järvien ympäristössä.</p> <p>Keikyän kirkon ympäristöstä (mkm, 14 km) väli- ja kaukoalueen rajalta ovat tuulivoimalat havaittavissa paikoin hyvin vähäisesti. Samoin Rautaveden länsirannan kirkkojen kulttuurimaisemasta (mkm, 9 km) on voimaloita havaittavissa hyvin vähän.</p> <p>Välialueelle sijoittuvat Rautavesi, Kokemäenjoki, Sääksjärvi, Kuorsumaanjärvi, Kourajärvi sekä Kirkkojärvi, joiden rannoilta voimalat voi havaita. Rautaveden rannoille sijoittuu Sastamalan keskusta noin kahdeksan kilometrin päähän hankealueesta, jonne voimalat ovat havaittavissa paikoin järven rannoilta.</p> <p>Välialueelle sijoittuu myös olemassa olevia tuulivoimaloita. 10 km hankealueesta lounaaseen Sastamala, Marjamäenvuori yksi voimala. Lisäksi hankealueesta koilliseen 11 km etäisyydelle Sastamala, koppelo yksi voimala ja 12 km etäisyydelle Sastamala, Suodenniemi kolme voimalaa (rakenteilla).</p> <p>Kaukoalueella (14–25 km)</p>
--------------------------------	---

	<p>Vehmaan – Leinelän – Ekon kulttuurimaisema (mkm, 14–16 km) sijoittuu hankealueesta kaakkoon, ja Uotsolan maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (MKY, 16 km) koilliseen. Tuulivoimalat ovat havaittavissa molemmilla alueilla.</p> <p>Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema Stormi (MKY, 15–16 km), Kutalan kulttuurimaisema (mkm, 20–22 km) ja Sävijärven kulttuurimaisema (mkm, 13–14 km) sijaitsevat kaukoalueella ja tuulivoimalat on niillä havaittavissa osittain, vaikutus on alueilla paikallinen, eikä koske koko aluetta. Maakunnallisesti arvokas maisema-alue Pyhäjärven-Nokianvirran-Kuloveden kulttuurimaisema (mam, 21–30), sijoittuu kauko- ja maksimialueelle ja siellä tuulivoimalat on myös mahdollista havaita osittain erityisesti Kuloveden rannoilta avautuvilta alueilta.</p> <p>Rakennetun kulttuuriympäristön kohteista Rajjalan kylästä (RKY, 22–26 km) ja Karkun taajamasta (RKY, 14–25 km) on voimalat mahdollista havaita paikoin.</p> <p>Huittisten kirkko ja sen ympäristö (RKY, 23 km), Nanhian kylä (RKY, 21–23 km), Emil Danielssonin erämaatelee (RKY, 14 km), Salokunnan kirkko (RKY, 18 km) sekä Karkun taajama (RKY, 14–25 km) sijoittuvat hankealueen kaukoalueelle. Edellä mainituista kohteista on voimalat mahdollista havaita, mutta hyvin vähäisesti.</p> <p>Hankealueesta lounaaseen sijoittuu Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto 15–25 km etäisyydelle tuulivoimaloista. Voimalat on kansallispuistosta mahdollista havaita osittain joidenkin avointen suo- ja järvialueiden reunoilta.</p> <p>Tuulivoimaloista itään sijoittuu Salmin kulttuurimaisema (mkm, 23–23 km), jolta voimalat eivät ole havaittavissa. Voimaloita ei ole havaittavissa myöskään Lavian kirkkokylän raitilta (RKY, 16–18 km) tai Kaltsilan, Uudenkylän ja Vanhankylän viljelymaisemalta (RKY, 18–21 km).</p> <p>Kaukoalueella sijoittuvat Sääksjärvi, Ylistenjärvi, Houhajärvi ja Kulo-vesi, joilta voimalat on paikoin mahdollista havaita. Järvien ympärillä on loma-asumista. Voimalat ovat havaittavissa paikoissa pääasiassa voimaloiden vastaisilta rannoilta.</p> <p>Maksimialueella (25–30 km)</p> <p>Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Hämeenkyrön kulttuurimaisema sijaitsee osin tuulivoimala-alueen maksimialueella (etäisyys minimissään 27 km). Muutamista pienistä kohdista on minimaalinen mahdollisuus näkyä tuulivoimaloita.</p> <p>Punkalaitumenjoen kylä- ja viljelymaisema (RKY, 25–30 km), Kauniaisten ja Kuljun kartanot (RKY, 28–29 km) ja Herttualan kylä (RKY, 28–29 km), joille voimaloita voi näkyä pieniltä osin hyvin vähäisesti.</p> <p>Maksimialueella sijaitsevat lisäksi Sammaljoen kylä (MKY, 26–27 km), Sarkolan – Vanhalahden – kulttuurimaisema (mkm, 25–26 km) ja Ruolahden kulttuurimaisema (mkm, 27 km) ja Sarkolan ja Vanhalahden kyläkeskukset (RKY, 26–27 km), joille voimalat eivät näy.</p>
--	--

7 Lähdeluettelo

- Etelä-Pohjanmaan liitto. (ei pvm). *Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavat*. Noudettu osoitteesta <https://epliitto.fi/aluesuunnittelu-ja-liikenne/maakuntakaavoitus/>
- Katriina Koski; Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. (2014). *Pirkanmaan valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi - Ehdotus valtakunnallisiksi maisema-alueiksi 2013–14*. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.
- Keski-Suomen Liitto. (2020). *Keski-Suomen maakuntakaava*. Noudettu osoitteesta <https://keskisuomi.fi/alueiden-kaytto-ja-saavutettavuus/maakuntakaavoitus/keski-suomen-maakuntakaava/>
- Museovirasto. (2009). *Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY*. Noudettu osoitteesta <http://www.rky.fi/>
- Parkanon kaupunki, FCG. (2022). *Parkanon potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemavaikutusten arviointi*.
- Pirkanmaan liitto. (2013). *Voimaa tuulesta Pirkanmaalla - Uudet tuulivoiman selvitysalueet (Pirkanmaan Maakuntakaava 2040)*. Pirkanmaan liitto. Haettu 01 2022 osoitteesta https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/Uudet_tuulivoiman_selvitysalueetNetti.pdf
- Pirkanmaan liitto. (2017). *Pirkanmaan maakuntakaava 2040*. Noudettu osoitteesta <https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/>
- Satakuntaliitto. (2019). *Satakunnan maakuntakaavat*. Noudettu osoitteesta <https://satakunta.fi/alueiden-kaytto/voimassa-olevat-maakuntakaavat/>
- Suomen Tuulivoimayhdistys. (2022). *Tuulivoimakartta*. Haettu 14. 04 2022 osoitteesta <https://tuulivoimayhdistys.fi/tuulivoima-suomessa/kartta>
- Weckman, E. (2006). Tuulivoimalat ja maisema. *Suomen ympäristö 05/2006*. Haettu 01 2022 osoitteesta https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38732/sy_5_2006.pdf
- Ympäristöministeriö. (1992). *Maisemanhoito : maisema-aluetyöryhmän mietintö I*. Ympäristönsuojeluosasto, Työryhmän mietintö 66/1992. Ympäristöministeriö. Noudettu osoitteesta <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/29082>
- Ympäristöministeriö. (2016). Maisemavaikutusten arviointi. *Suomen Ympäristö 01/2016*. Haettu 01 2022 osoitteesta https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/64964/SY_1_2016.pdf
- Ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus SYKE. (2021). *Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021)*. Noudettu osoitteesta https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Maisemat/Arvokkaat_maisemaalueet